

DUNGTHLUNTU LAMZIN**DISCIPLE JOURNEY****VOLUME 2****JESUH THUPEK:**

“Lei le vanih thuneihsak hmuahhmuah cu ka hnenah pek a si zo. Curuanga feh uhla mipun hmuahhmuah ka dungthluntu va siter uh; Pa le Fapa le Thiang Thlarau hmin in baptisma va pe uh. Cule ka thupekmi hmuahhmuah thlun dingin va zirh uh. Hngilh hlah uh, san a cem lai hlanlo nan hnenah ka um ringring ding,” (Mathai 28:18-20).

FALAM CHRISTIAN CHURCH OF INDIANAPOLIS**5225 S. MERIDIAN ST.
INDIANAPOLIS, IN 46217**

**DUNGTHLUNTU LAMZIN
DISCIPLE JOURNEY**

VOLUME 2

**JESUH DUNGTHLUNTU KEKAR
STEPS FOR DISCIPLE**

A SUNGTHU PAWL

SESSION 1. JESUH CU ZO ASI?

SESSION 2. JESUH IN ZIANG A TUAH?

SESSION 3. JESUH DUNGTHLUN

SESSION 4. DUNGTHLUNTU THUPITERMI

SESSION 5. DUNGTHLUNTU MAN PEK TULMI

SESSION 6. DUNGTHLUNTU NUNRAH

SESSION 7. PATHIAN IH THU ZIRNAK

SESSION 8. MILAI THU ZIRNAK

SESSION 9. JESUH IH BULPAK SINAK LE HNATUAN

SESSION 10. PATHIAN UKNAK

SESSION 11. THLARAU THIANGHLIM THU

SESSION 12. KAWHHRAN THU

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 1: JESUH CU ZO ASI?

Thudik: Jesuh cu thlun tlak hirmhrim asi, ziangah tile amah bangtuk zohman an umlo. Dungthluntu Lamzin in cibai kan lo buuk! Volume 1 kan rak zir lai vek thotho in a sungthu le kan zir daan ding pawl Volume 2 khalah kan hmu sal ding asi. Pathian Tongkam kan zir tlang tikah hmunkhawm ih zir tlang daan kha a cangthei tawkin rak zuamaw. Himi session ah hin Jesuh ih sinak le a hnatan kha thuuk deuh in kan zoh tlang ding asi. A hleice in nangmah le na group in Jesuh in sinak phunhni: “Pathian Fapa” asinak le “Milai Fapa” asinak pawl, Johan 1:35-51 sungih Jesuh ministry a rak thok laiah Tihnimtu Johan thawi’ an biakawknak ihsin kan thok ding. Bible Study group hruaitu dingah hasa zet dingin tla ruat tuk ciamco hlah aw. Nan group tonkhawmnak tikcu a thlen hlanah himi cabu siarnak le thlacamnak thawn tikcu hmangaw. Nan group member pawl tumhrim duhhrilnak thawn Jesuh thluntu an siih Jesuh thawi’ a naiaw sinsintu an si theinak dingah Pathian hnenah thlacam aw.

ZOHSALNAK

Dunthluntu Lamzin Volume2 in cibai kan lo buuk! Hi cabu ih a tumtahmi cu Jesuh dungthluntu dinhmun ih thansohnak le thanlennak karbak pawl hmuhsuak ding asi. Kan zoh vivo dingmi pawl cu Jesuh ih sinak le dungthluntu ih sinak diktak pawl asi ding. Bible ih in zirhmi Pathian, minung sinak, Khrih ih a Milai sinak le a hnatan, Pathian uknak, Thiang Thlarau le kawhhran thu tivek pawl tla kan zoh ding. Himi session ah Jesuh cu zovek asi ih ziangruangah thlun tlak asi, timi pawl theihfiangnak kan ngah ding.

Na nunnak ah Jesuh hi zovek asi, tiin hmuhsuahmi na nei?

Tuisan minung pawlin teh Jesuh hi zo asi, tiah an ti?

THLACAM

Nan thuruah khawm kha cawllawk in thlacamnak thawn Pathian panh uh. A hnuai ih thlacam daan vekin Pathian thawn pehtlaih awk uh:

- * Jesuh cu zovek asi, ti na theihfiang sinsin theinak dingin Khrih dungthluntu dang pawl thawn hivek ih na tonawk thei hi Pathian hnenah lungawithu simaw.
- * Na nunnak ah Pathian ih hnatuannak le a tuahmi pawl ruangah Pathian thangthat aw.
- * Himi Bible study ihsin Pathian ih hmuhter a lo duhmi na hmuhter theinak dingah na thinlung le ruahnak sangka lo onsak dingin dilaw.

THUHMAIHRUAI

Jesuh Khrih timi cu mi tam sawn cun an hna in an thei dah, a thuhla ah hmuhter tla an nei cio. Na theih duh zet ahcun mipi tamnak hmunah va feh awla “Jesuh cu zo asi?” tiin mi va sut vivo hnikaw. Thusannak lehnak phunphun na ngah ceek ding.

Thudik cu, Jesuh Khrih in san thuanthu a thleng linglet theh tlukih a rak thleng theitu zohman an umlo. A thuhla cabu nganmi tampi a um, hla ah an phuah, zuklem an suai, a hrangah innpi le zungthiam phunkim a tam sinsin, a hmin in pawlkom tampi a ding, amah suangin cangvaihnak dangdang a tam sinsin. Jesuh hmin ih an tuahmi tlukin zovek milai hrang hmanah an tuah tamlo. Thuanthu thlengtu asi. Jesuh hmin in sizung le nu/pa neilo zohkhennak tivek an sak, kum upa le umnak inn neilo pawl bawmnak tivek an tuah, ei ding neilo le tlasam pawl hrangah pawlkom an dinh. Leitlun hmuntin ah Jesuh hmin in kawhhran toh asi. Hi an tuahmi hmuahhmuah hi, cabu pakhat hman ngansuaklo, phunsang tlawng hman kailo, zung hnaturan khal neilo, company hotu khal silo, a liam cia kum 2,000 lai ih a rak ummi Milai pakhat hrangah an tuah asi.

Jesuh cu zo asi, kan sutaw hrih hnik pei?

Judah miphun, lettamaa ihsin thusimtu ah a cangmi asi maw? Phuntan ramkhel pakhat teh asi maw? Mipi a hruai sualtu zirhtu diklo teh asi maw? Diklo zawngih mangbangza tuahtu teh a rak si maw? Thinlung ruahnak hmanlo teh asi maw? Thlarau mi saya/zirhtu pakhat teh asi maw? Amah vek tampi lakaih mi pakhat maw, amah vek cu amah pakhat rori? Ni netabik ah cun “Jesuh cu zo asi?” timi thusuhnak hi mi hmuahhmuah in an saan a tul leh ding.

Himi session ah Jesuh ih danglamnak pawl kan zoh ding. Midang hmuahhmuah hnakih mi cuanghmuar asinak le ziangruangah thinlung zate thawi’ thluntlak asinak pawl kan zoh ding.

“Ni netabik ah cun “Jesuh cu zo asi?” timi thusuhnak hi mi hmuahhmuah in an saan a tul leh ding. “ timi thu hi ziangtin na ruat?”

THUANTHU HAILANGNAK

Thuanthu ih kan theih vek asi ahcun Jesuh cu kum 30 ati tikah pumcawmnak hrang lettamaa hnaturan ih a umnak Nazareth suahsan in rongbawl a rak thok. Himi caan ihsi thokin neh hnu ah leilungpi a ling letter thehtu a dungthlun mi malte hnenah a sinak diktak a rak simfiang.

Johan 1:35-51

³⁵A thaisun ah Johan le a dungthluntu pahnih cu cutawk ah an ding sal ih, ³⁶Jesuh a rat kha an hmuh tikah, “Pathian Tuufa khi zohhnik uh,” tiah Johan in a ti. ³⁷Cutiuh a timi cu a dungthluntu pahnih cun an thei ih Jesuh hnenah cun an feh ve. ³⁸Jesuh cu a dunglet a her ih an rak thlun kha a hmuh tikah, “Ziang so nan hawl?” tiah a sut. Annih in, “Rabbi, khui-ah so na um?” tiah an let. Rabbi ticu zirhtu Sayapa tinak a si. ³⁹Jesuh in, “Ra uhla ra zohhnik uh,” tiah a ti. Cuih tikcu cu zanlam nazi pali hrawng a si. An feh ih a umnak cu an va hmu ih cuih ni cu a hnenah an caam ta. ⁴⁰Cuih mi pahnih lakah pakhat cu Simon Piter ih naupa Andru a si. ⁴¹Hmakhatteah a u-pa Simon kha a va hawl ih a hmuh tikah, “Messiah cu kan hmu zo,” tiah a ti. Messiah timi cu Khrih tinak a si. ⁴²Cule Simon cu Jesuh hnenah a fehpi. Jesuh in amah cu a zoh ih, “Na hmin cu Johan fapa Simon a si; sikhalsehla Sefas tiah kawh na si thlang ding,” a ti. Sefas ticu Piter ti thawn a bang aw ih a tican cu ‘lungto,’ tinak a si. ⁴³A thaisun ah Jesuh cu Galilee feh a tum. Filip kha a hmu ih a hnenah, “I thlun aw,” tiah a ti. ⁴⁴Filip cu Andru le Piter umnak Bethsaida khua mi a si. a si. ⁴⁵Filip in Nathanael a tong ih a hnenah, “Moses in Daan cabu sungah a thuhla a nganmi le profet pawl khal in a thuhla an ngan mipa kha kan tong zo. Amah cu Josef fapa Jesuh, Nazareth khuami a si,” tiah a ti. ⁴⁶Nathanael in, “Nazareth khua in thil tha a suak thei pei maw?” tiah a ti.

Filip in, “Ra zohhnik awla!” tiah a ti.⁴⁷ Jesuh in Nathanael a rat kha a hmuh tikah, “Israel mi taktak hi zohhnik uh! A thinlung ah zianghman hrawhhrawlnak a um lo,” tiah a ti.⁴⁸ Nathanael in, “Ziangtin so i theih?” tiah a sut.

Jesuh in, “Filip ih a lo kawh hlan theipi kung hnuai ih na to lai ah khan ka lo hmu zo,” tiah a ti.⁴⁹ Nathanael in, “Sayapa, nang cu Pathian Fapa na si! Israel Siangpahrang na si!” tiah a ti.⁵⁰ Jesuh in, “Theipi kung hnuai ih na to lai ka lo hmu, ka ti ruangah i zum a si maw? Hi hnakh thil maksak tampi na hmu lai ding!” tiah a ti.⁵¹ Cule an hnenah, “Thungai in ka lo sim: vancung khi a ong aw ding ih Milai Fapa parah hin Pathian ih vancungmi an tum le an kai kha nan hmu ding,” tiah a ti.

Jesuh an kawh daan hmin phunphun a dangdang na rak hmu ngah maw? Ziangah cutin hmin tampi an pek, ti na zum?

“Ra awla na hmu ding” timi veihnih na rak hmu ngah maw? Ziangbik hmu ding in so milai pawl hi kawh an si?

THUANTHU LAILANG

MILAI FAPA

Hi thuanthu sungah Jesuh in minung malte hnenah a sinak a theiher. Jesuh hmin an bunmi pakhat ciarin Pathian-Milai asinak an langter.

Johan bung1 sungah Jesuh hrangih hmin bunmi pawl kan zoh asile Milai asinak langtertu pawl an si. “Rabbi” timi cu zirhtu saya pakhat kha tihzahnak thawi’ an kawhna hmin asi (Johan 1:38 zoh). “Pathian ih Tufa” timi hin kan sualna hrangih aiawhtu dingah khros parah taksa rori ih a thihnak ding a khihmuh (Johan 1:36 zoh). Asinan “Milai Fapa” timi hi cu hleicetnak a nei duh (Johan 1:51 zoh) - Jesuh in amah le amah a simawknak ih a hman tambikmi asi. Thukham Thar sungah Hebru tongfang in vei 81 a umih, cumi lakih vei 30 cu Matthai sungah asi.

Ziangruangah Jesuh, Milai asinak cu kan theih a thupit zet?

“Milai Fapa” timi hi Milai asinak langtertu asi. Hi tongfang a hman tikch amah hi milai lakih milai asi zia a langter duh asi. Jesuh cu nangmah le keimah vekin milai rori a rak si ve. Dawi-ai thawngih rak ummi asilo. Thuanthu phuahcop men khal asilo. Thlarau pakhat taksa ih langawakter men khal asilo. Jesuh cu san thuanthu ih a rak um taktak mi milai pakhat rori asi. Hebru 2:17 ahcun Jesuh cu kan harsatnak hmuahhmuah in theihpitu si dingah a unau pawl lakah milai nundaan hmuahhmuah in a rak nung, ti asi. Dungthluntu lakih pakhat asimi Johan cun hitin ati:

¹A hramthok ihsin a rak um ciami nunnak ih Thu nan hnenah ca in kan ngan. Cumi cu kan hna in kan theihmi le kan mit in kan hmuhmi a si. Kan mit rori in kan rak hmuh ih kan kut rori in kan rak thammi a si. (1Johan 1:1)

Johan cun Jesuh cu kan hna rori in kan rak thei, kan mit rori in kan rak hmu, kan kut rori in kan rak tham, tiah ati. Jesuh cu za-ah-za milai asi.

Jesuh ih Milai sinak thawi' pehparin hmuahdaan, asilole thusuhnak tivek na nei maw?

PATHIAN FAPA

Jesuh hmin a dang pakhat leh cu "Pathian Fapa" ti asi. Nathaniel in "Nang cu Pathian Fapa na si, Israel Siangpahrang na si." ati (Johan 1:49). Himi hi Jesuh ih Pathian sinak langtertu asi. Milai san thuanthu ih rak um dah kellomi asinak ah Jesuh cu nangmah le keimah vekin milai sinak a nei lawng siloin za-ah-za Pathian sinak khal a nei.

Jesuh a rak hmu rori tu pawlih an simmi a hnuailam ih Bible cang pawl rak siaraw.

* Peter - Tirhthlah 2:29-36

* Tihnimtu Johan - Johan 3:25-36

* Dungthluntu Johan - 1Johan 5:11-13

* Thomas - Johan 20:24-28

Hi Bible cang pawl na siar tikah ziangmi si na hmuh?

Jesuh thawi' naihnam zetih a rak tlanglengtu pawlin Jesuh ih thuhla ziangtin an sim?

Jesuh cu zirhtu tha pakhat men le thlarau lam ih hruaitu pakhat men a rak silo. Asinak cu cuhnak in a sang sawn. Biaknak lamih hotu dang pawl cun lamzin an khihhmuh, Jesuh cun "Lamzin ka si" ati. Midang cun thutak ka thei, an ti lai ah Jesuh cun "Thutak ka si" ati. Midang cun nunnak lamzin an khihhmuh, Jesuh cun "Nunnak ka si" ati (Johan 14:6 zoh). Asinak a simmi hin midang hmuahhmuah hnakin a danglamter.

Jesuh in "Milai Fapa" ka si, ati - za-ah-za milai asi ih tiam cia mi Messiah asi. "Pathian Fapa" ka si, ti khalin ati - Leilungpi Sersiamtu Pathian cu milai sinak in a lang, ziang hmuahhmuah tlunah thuneitu asi ih thuthen ding le uk ding in a ra leh ding. Jesuh in a sinak pawl cu thihnak ihsin a thawhsalnak thawngin a langter. Jesuh in "Ka si" atimi pawl cu a fiang zet ko. Asinan asinak parah kan zum le zumlo cu milai duhhrilnak parah a thumaw.

Asinak pawl a simmi ah Jesuh a rak palh maw? Mipi pawl kha a rak bum teh asi maw? Ka si, a timi pawl teh a rak si ngaingai maw? A fiang zetmi pakhat cu Jesuh hi zirhtu tha pakhat menih kan ret dingah in taanta menlo, Pathian asinak a langter asi. Zo vek zirhtu tha khalin an si ngaingailo ahcun "Pathian ka si" an ti dahlo ding.

TEL VE AW

Jesuh cu thlun tlak asi, ziangahatile amah bangtuk zohman an umlo. Mi danglam hleice hrimhrim asi. Amah vek cu amah pakhat lawng asi. Pathian hnenin kan hlatih kan duhnak lamzin kan thlun lai caan khalah Jesuh cun in ra panh. Asinan a ratnak cu hmuah le lomh khal a hlauh lo ih hleiah a mipun pi rori in an rak hnong. Asinan amah a pomtu le a biaktu pawl hnenah nunnak a pek. Filipi 2:5-11 sungah Paul ih simmi rak zoh hnik:

⁵Nan thinlung put daan cu Khrih Jesuh ih thinlung put daan vekin siseh. ⁶Khrih cu Pathian sinak a nei ringring; Asinain Pathian bang dingah hranhram in a tum dah lo. ⁷Cu ai-ah, Amah ih lungtho tein, a sinak hmuahhmuah a taansan ih, hnen-um sinak la tahratin, Minung ah a cang ih minung pianzia in a piang. ⁸Tangdornak thinlung a nei ih, Pathian thu thlun in, Thinglamtah thihnak tiangin a tuar. ⁹Curuanga a saang bik hmunah Pathian in a cawisaang ih, Hmin hmuahhmuah lakih cunngungbik hmin a pek. ¹⁰Cuti a si ruanga, Jesuh hmin upatnak pekin, Vancung ih a ummi hmuahhmuah in siseh, Leitlun le leihnuai ih a ummi hmuahhmuah khalin siseh, an khuk an bilh ding ih, ¹¹Jesuh Khrih cu Bawi a si, tiah Pa Pathian sunlawinak ah an zate in an phuang ding.

Filipi 2:5-11 ih kan hmuh vek asile ziangruanga Jesuh cu milai ah a rung cang?

Khuk a bil theithele le a bil duhduh khukbil in thla kan cam pei. Thla na cam tikah Jesuh ih sinak le na hrangih a tuahmi pawl vun ruataw. A thu ngai dingin le a dung thlun dingin nun hlanaw. Nan group in tuizarh sung Pathian nan biak tlang theiiah amah tawn nai zetin a dung nan thlun tlang theinak dingah thlacamaw.

THLACAM NA DIL DUHMI:

.....
.....
.....
.....
.....

ZARHKHAT SUNG CANGVAIHNAK

Bible zir lawng siloin team leader thawn rel tlang uhla ziangmi na tuah tikah na thlarau nun na thangso ding timi nangmai dinhmun ih zirin Pathian sangka on sakmi ruat tlangin hawl tlang uh.

**PATHIAN BIAKNAK
HIAN BIAKNAK**

- Zarhkhat sung siar dingmi Bible cang pawl siar thluh aw.
- Pathian thawi' caanhmannak (devotion) nei aw
- Filipi 2:5-11 siar salaw. A thunetnak ah "Lei le van ih ummi hmuahhmuah - Jesuh hmaika ah an khuk an bil ding- miphun zakip in "Jesuh cu Bawi asi" tiah an phuang ding," tiin a um. Tuizarh ih si thokin zingtinte Jesuh hmaika ah khukbil aw, biawkaw la asinak le na nunnak ih a lo tuahsakmi pawl ruanga thangthat aw.

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

- Ca siar dingmi pawl siar awla thusuhnak pawl sangaw.

NUNPI AW

- Midang hnenah hlawmaw. Tuizarh sungih na zir ngahmi pawl midang hnenah rak hlawm sin aw. Na duh le na sungkua pawl hnen ih sin na thok thei. Asilole Pathian thu a theifiang deuh

lo mi na hnatanpi si maw, na innhnen si maw na hlawm thei. Cun, online media ih si tla in na thazang ngahmi tete pawl mipi hnenah na hlawm thei.

- Bible zohlo ngah dingmi: Johan 14:6 Jesuh in, “Keimah cu lamzin le thutak le nunnak ka si. Keimah hnenin siar lo zohman ka Pa hnenah an thleng thei lo,” ati.
- Cangan thokaw. A hnuai ih Bible cang lakin na duhmi hril awla vei tampi siar non rero aw. Jesuh ih thuhla ziang an sim, timi ruataw. Na ruahdaan le na hmuhdaan nganaw.

Johan 1:1-14, Kolosa 1:15-20, Hebru 1:1-4

- A dangdang.

PATHIAN BIAKNAK

Bible siar ding: Bible siar phah in a hnuailam ah na lungsung suakmi, Thiang Thlarau in a lo zirhmi pawl nganaw.

1. Isaiah 9:1-7
2. Isaiah 44:6-2
3. Johan 6:22-33
4. Johan 6:34-59
5. Johan 8:12-29
6. Rom 8:31-39
7. Hebru 2:5-18

ZO ASI TIAH NA TI?

Milai in Jesuh cu zo asi, ti a theihfiang theinak dingah “pan tahratin zoh ta” a tul asi. Anmahte an hliakhlai tla a tul ding. Messiah a suak ding, timi profet thuphuan cun ziangtin Jesuh a khihmuh? Kan hmuh theimi pawlin teh Jesuh thu ziangtin an phuang? Jesuh amah in teh zo ka ti ati awk? Midang in teh Jesuh sinak ziangtin an sim?

A hnuailam ih Bible cang pawlah Messiah suahnak ding thuphuan le Jesuh ih nunnak ah cuih thuphuan pawl a kimnak thu rak zoh aw. [Hi profet thuphuan pawl hi Jesuh a rak suah hlan kum 500-1,000 lai rei ih nganmi Thukham Hlun sungih ta an si.]

A suahnak ding hmun (Mikah 5:2/Matthai 2:1)

Mangbangza a suahnak (Isaiah 7:14/Matthai 1:18)

Sunglawi zetih a lutnak (Zakhariah 9:9/Johan 12:13-14)

A rualpi ih phatsannak (Saam 41:9/Marka 14:10)

Hnon a asinak (Isaiah 53:3/Johan 1:11)

Misual thawi' hmunkhat ih a thihnak (Isaiah 53:12/Matthai 27:38)

A kut le a ke virhtlang asinak (Saam 22:16/Johan 20:27)

Mualphoh le zokzeep a tuarnak (Saam 22:7-8/Luka 23:35)

Ralkap pawlin a puan hrangah camcawhfung an zuuk (Saam 34:20/Johan 19:33)

A hnakah fei in an sun (Zakhariah 12:10/Johan 19:34)

Sualthlah thawinak asi ding thu (Isaiah 53:5-12/Rom 5:6-8)

A thawhsalnak (Saam 16:10/Tirhthlah 3:15)

Van a kainak (Saam 68:18/Marka 16/19)

Tuizarh kan thuzir hramthoknak ah: Ni netabik ah mi hmuahhmuah in, “Jesuh cu zo asi?” timi thusuhnak an saang leh ding, timi in kan rak thok. Na nunnak ih a cangmi ziangkim le hmailam ih a ra lai dingmi pawl tla cu himi thusuhnak ziangtin na saang, timi parah a thumaw.

Na pulbak in Jesuh parih na ruahnak pawl rak zoh sal hnikaw.

“Jesuh” ti le veten na thinlung mitthlam ah ziangmi a cuangbik?

Ziangmi hin mak hleice asiter?

A thuhla na fianglomi ziang a um lai?

Zo asi, tiah na ti?

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

JESUH: ZA-AH-ZA MILAI

“Milai Fapa” timi tongfang hin Jesuh ih milai sinak a langter. “Hi thu hi ziangah a thupi? Milai asinak cu a fiang zet mo lo maw?” tiah na sut menthei. Kum Zabi-2 neta lam deuh hrawngih minung pawl cun Jesuh hi milai a rak silo, minung pianzia in a lang duak menmi asi, tiah an rak ti. Kawhhran hmaisapawlih hotu sungtel pakhat asimi Inatius cun cui’ zirh sualnak cu nazaten a rak do. “Jesuh cu milai pian in a rak piang taktak, ti le rawl khal milai vekin a ei ih a in, Pontius Pilat in thah dingah thu a pek, khros parah an khen ih a thi ... cun, thihnak neh in a tho sal” tiah ca a rak ngan. (Ignatius, *Epistle to Trallians*)

A hnuailam ih Bible cang pawl rak zoh awla Jesuh milai asinak ziangtin an langter?

Johan 4:6-7

Luka 2:52

Johan 11:33-35

Matthai 4:1-2

Johan 19:28-30

Tuisan ah teh Jesuh ih milai sinak a neih zia tahthimnak ziangmi a um, tiah na sut tla asi menthei. Thusaannak cu olsamte: Jesuh cun milai ih tontehmi hmuahhmuah a rak tep thluh ve - natnak le hlohralnak, thinhengnak le tuarnak, duhdawtnak le lungawinak, rilrawn le tihaal, thlemnak le beidonnak, - hi pawl a rak tuar thluh ve zo ruangah kan tuarmi kip, kan natnak le kan thazang derdainak tinah in theihthiampi asi. Na tuarmi le tontehmi hmuahhmuah Jesuh khalin a rak tep thluh ve zo. Na nunih thim khawzing a tlun caan khalah amah na pan thei, anih khal cuvek a rak tong dah ve.

Jesuh in “Milai Fapa” timi a rak hmanna a san dang pakhat leh cu Messiah suahtak ding thuphuan ih profet tongkam a rak si. Thutiamkam bangtukin Pathian hnen ihsin mi pakhat a ra ding, milai pawl kha an sualna in a runsuak dingih Pathian thawn a remawktek sal ding. Milai Fapa ratnak ding thu profet thuphuan a hnuailam ah rak zoh aw.

¹³Zan ih langnak ka hmuhmi ahcun minung a bangmi pakhat ka hmu. Mero par in a ra ih kumkhua ih a nungmi hnenah cun a feh ih a hnenah a thleng. ¹⁴Cule phunkip, hnamkip le tongkip ih tongtu pawl in amah an rian theinak dingah a hnenah cun thuneihnak, hminthannak, upatnak le siangpahrang huham hmuahhmuah pek a si. A thuneihnak cu kumkhua in a hmun ding ih a uknak a cem dah lo ding.

Himi langnak sungah Daniel in Milai Fapa cu ziangtin a taarlang?

Daniel in Milai Fapa cu, Khrih - Messiah - Pathian hnenah a minung pawl hruaikiir saltu ding, dinhmun ih a phuanlangawk ding thu kha langnak a rak hmu. Cumi tak cu Jesuh khalin “Ka si” a timi cu asi. Johan 1:41 sungah Andru in a upa a hmu ih a hnenah cun, “Messiah kan hmu zo, (Messiah timi cu Khrih tinak) ati. Johan 1:49 sungah Jesuh ih Messiah sinak kan hmu lala, “Nathaniel in Jesuh cu ‘Israel Siangpahrang’ tiah ati”.

A hnuai ih Bible cang pawl siaraw. Jesuh in Messiah asi thu ziangtin a sim?

Johan 4:25-26

Matthai 16:13-18

Matthai 26:63-64

Jesuh cu “Milai Fapa” ti tikah na thinlung mitthlam ih a cuangbikmi ziang asi?

Jesuh in “Khrih(Messiah) ka si,” atimi thu ah ziangtin lehnak na nei?

JESUH: ZA-AH-ZA PATHIAN

Bible sung hmun tampi ah Jesuh cu Pathian asinak thu in sim.

A pakhatnak ah, Cathianghlim in Jesuh cu tikcu hramthok hlan ihsin a rak um zo thu in sim. Jesuh cu a rak um ringring. Tikcu caan a thok hlan ihsin, ziang hmuahhmuah sersiam a rak si hlan ihsin, Jesuh a rak um zo. Jesuh cu Pa Pathian thawn an um tlangih Jesuh thawngin ziangkim sersiam a rak si. Biaknak lamih hruaitu pawl thawi’ thu an elawk tikah Jesuh in, “Nannih cu hnuailam mi, ... kei cu tlunlam mi. Nannih cu leilungmi... kei cu leilungmi ka silo.” tipawl a hmang (Johan 8:23). Abraham cu kan pa asi, an ti tikah Jesuh cun raltha zetin “Abraham suahtak

hlanah ka rak um zo,” tiah ati (Johan 8:58). Hi thu ah Jesuh in Abraham hlanih rak um cia zo mi, Pathian asinak kha a phuanglang asi.

Kolose 1:15-20 ah Jesuh cu hlanih a rak um cia mi asinak le a thuneihnak ziangtin a langter?

Jesuh cu tikcu thawhkeh hlanih a rak um cia lawng siloin, minung pawl lakah ra um ve dingin duhhrilnak a rak tuah.

¹A hramthokah Thu a rak um. Cuih Thu cu Pathian thawn a um ih Pathian a si. ²A hramthokah ihsin cuih Thu cu Pathian thawn a um zo. ³Amah sung ihsin Pathian in ziang hmuahhmuah a seemsuah; seemsuah mi thil hmuahhmuah sungah hin amah tel loih tuahmi pakhatte hman a um lo. ⁴Cuih Thu cu nunnak ih hram a si ih cuih nunnak cun minung hnenah tleunak a run thlen. ⁵Tleunak cu khawthim sungah a tleu ih thimnak in a hmit thei dah lo.

⁹Cuih tleunak cu tleunak taktak a si. Cuih tleunak cu leitlun ah a ra ih mi hmuahhmuah tlettu a si. ⁰Cuih Thu cu leitlun ah hin a um ih amah sung ihsin Pathian in leilung hi a tuah nain leilung in amah cu a thei lo. ¹¹A ram sungah a ra nain a minung pawl in an rak saang lo. ¹²Mi thenkhat cun an saang ih an zum; curuangah Pathian ih faate cantheinak thu a pek. ¹³Pathian ih faate an cannak cu leilung daan, minung ih thi le sa in hrinmi in a si lo; Pathian amah rori kha an Pa a si. ¹⁴Cuih Thu cu minung ah a cang ih kan lakah a um; zaangfahnak le thutak in a khat. A sunlawinak kan hmu ih a Pa in a fapa neihsun hnenih a pekmi sunlawinak a si. Johan 1:1-5, 9-14

Cang 12 nak ah ziangmi thutiamnak kan hmu thei?

Jesuh cu milai khalah a rung cang. Jesuh cu leilung ah a ra, asinan nehtu siangpahrang vekin le milian maksak dinhmun in a ra lo. Naute zaraante men, ran kuang sungah a suak. Zaandai, zaanthiang, zaanthing ah Israel ram sungih Bethlehem timi khua fate ah a suak. Nupa kop mi zaraante hnenah a suak. Asinan a suahnak cu mangbangza rori asi: Pathian cu kanmah vek milai ah a rung cang.

Luka le Matthai sungih Jesuh suahnak thu rak zoh aw. Luka 1:26-37 sungah vancungmi in Mary hnenah naute suak dingmi thu kha ziangtin a sim?

Matthai 1:20-23 sungah ziangruangah Jesuh cu “Immanuel” tiah hmin an pek?

Pathian cu Jesuh tiin milai sinak lak tahratin kan hnenah a ra, Curuangah “Pathian kan hnenah a um,” kan ti. Jesuh cu Pathian asinak ziangtik hmanah a cem dahlo, asinan amah le amah a kawlawngawter (Filipi 2:7 zoh), cun khros parah kan sualnak hrangih a thih theinak dingah minung ah a cang.

Jesuh in Pathian asinak a phuang. Bible sungah Jesuh ih Pathian asinak thu a simmi tampi a um ko nan amah Jesuh rori ih a phuanmi hnaki hmuai nei cu a umlo ding. Tikcu pekin Matthai 25:31-32, Johan 10:22-33, 14:6-7 pawl rak siaraw.

Na siarmi sungin Jesuh in amah le amah Pathian asinak a phuanawkw daan ziangtin na khaikhawm ding?

Jesuh cun a Pathian sinak huham a langter. Jesuh in a thuneiwnak a sim le phuan lawng siloin a takin a langter.

- * Jesuh in natnak tlunih a thuneiwnak a langter. (Luka 4:40)
- * Jesuh in ramhuai pawl tlunih a thuneiwnak a lanter. (Luka 4:33-36)
- * Jesuh in sualnak tlunih a thuneiwnak a langter. (Luka 5:20-25)
- * Jesuh in thihnak tlunih a thuneiwnak a langter. (Johan 11:43-44)

A hleice in Jesuh in a thuneiwnak nasabik ih a langternak le Pathian asizia a phuanawknak maksakbik cu thihnak neh ih a thawsalnak thawngin asi. Jesuh in a thihnak ding le a thawhsalnak ding thu a dungthluntu pawl hnenah a rak sim cia (Matthai 16:21), Jesuh cu thihnak ihsin thawhter sal asi (Matthai 28:1-10), a thawhsal hnu ah a dungthluntu pawl hnenah a laaraw (Tirhthlah 1:1-3, 1 Korin 15:3-8), cun a dungthluntu pawlin raltha zetin Jesuh ih thawhsalnak thu an phuang (Tirhthlah 2:29-32, 4:1-2).

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 2

JESUH IN ZIANG A RAK TUAH?

Key: Jesuh cu thluntlak asi, ziangah tile amah lawng hi kan thubu ai thuuk bik tawlrel theitu asi.

Nan group sungah “Jesuh cu zo asi?” timi (Jesuh ih sinak) thu tla thuuk deuh in nan rak zir zo. Tu cu “Jesuh in ziang a tuah?” timi a hnatuan thuuk sin in kan zir peh ding. Himi session ah Johan 3:2-17 sungih a ummi Jesuh le Farasi Nokodemah ih biaksonnak thu kan zoh ding. A hmaisai ah nan group in hi leitlun ih a lengmi sualnak thu le kan thinlung sungih hmun luahtu sualnak thu pawl tikcu lakin khaikhin le rel tlangnak rak nei uh. Cun, cui’ sualnak thubu ai cu Pathian inziangtin’n a tawlrel - Jesuh ih thihnak le thawhsalnak thawngin, timi tla kan zoh ding. Himi session zirnak hoha dingih na timtuahawk tikah a Bible sirhsan pawl le a thufuuntu pawl siar nolh rero awla theih fiang zet tumaw. Cun, “CSB Bible Study” le “MyWSB.com” tivek pawl tla zoh in Bible sirhsan le a lo bawmtu ding thu dang tla rak hawlaw.

ZOHSALNAK

Kan dung zarh ah Jesuh cu Pathian sinak pumhlum a neih thu kan zir. Za-ah-sawmnga Pathian, za-ah-sawmnga Milai, tivek sionlin asinak a pahnih in za-ah-za asi. Himi mangbangza a danglam zetmi asinak hrimhrim ruangah hin milai hrangih rundamnak tuah theitu umsun asiih kan thlun ding hrimhrim asinak khal asi. Tuizarh khalah Jesuh ih sinak thuhla thuuk sin in na zir ngah lawng siloin midang hnen tiangin na hlawm thei ding tiah ruahsannak kan nei. A hnuai ih thusuhnak pawl sangin thureltlangnak rak nei uh.

Zarhkhat sung tuah dingmi lakah ziangmibik na rak tuah? Ziang a bang?

Bible na siarnak ihsin zirsuahmi le theihtharmi tivek teh na nei maw?

Thusuh duhmi teh na nei maw?

THLACAM

Jesuh ih hnatuan - kan hrangih a tuah famkim zo mi thu pawl kan zir peh hlanah a hnuailam vekin thlacamnak thawn Pathian thawi’ pehtlaihna nei hmaisai uh.

- Jesuh ih Pathian le Milai asinak pumhlum na zummi cu nemhnetnak nei salw.
- Jesuh cu leitlun rundamtu asiih nangmah ih sualnak hmuahhmuah ih si khalin a lo rundamtu ah na rirngamnak thu kha nemhnetnak tuah salaw.
- Sualnak ihsin in rundamnak thu Jesuh ih tuahnak le tawlrelnak thu nan zir tikah Pathian Thiang Thlarau ih thlawsuahnak dilin thlacamaw.

THUHMAIHRUAI

Kum 1800 hnulam pawlih mifimthiam le sibawi pawl cun natnak timi hi sankhat hnu sankhat amahte a ra um vivo mi asi. Cui' natnak pawk cu taksa cun ihsin simaw, leivut ihsin simaw, anmahte an ra suakih minung za-tel, a thawng-tel that thei dinhmun tiang an ra cang, tiin ruahnak an rak nei.

Hi' natnak pawl cu anmahte cangsuak menmi an si ruangah ziangtik ah an suak ding ti khal theih asiloih a hlankhanih kilhimawk theih khal theih asilo. Asinan Louis Pasteur timi French scientist cun cui' ruahnak a diklo zia cu raltha zetin a rak phuangsuaq asi. Anih cun hi leitlun ah milai mitih kan hmuh theilomi thil fatete vakvai rero pawl an umih cumi pawl cu kan ti le rawl parah an tthumaw ih mi pakhat le pakhat kan suanaw ih cutin natnak phunphun an ra suah vivo nak asi, ati.

Cui' thu a pomtu pawl cu rianrang in an kut an kholh thok, mi-naa le mi-dam tla a hranten an ret, a khuh tik khalah kaa hup ding, tivek an hmang. Asinan midang pawl cun Pasteur ih ruahnak cu aatthlakza asi, tiah an zokzeep rero. Leitlun ah mitih hmuh theilomi natnak lenglawng a umih cu pawl cun milai a natter, a thihter timi cu ruahnak dangdai zet a rak si. Asinan tuini ahcun Pasteur a rak dik asi, ti cu kan thei theh. "Germ theory" timi reserch a rak tuahnak thawngin thuini ah milai million telih nunnak a runsuaktu vaccine (ka-kuai-sii) tivek tla a ra suak.

Cuvek thiamthiam in Bible khalin milai mitih kan hmuh theilomi thuhla buai kan nei, ti in sim. Hi thubuai ruangih a rahsuak cu nitin kan hmu. Thahawknak, hmuhsuamawknak, natnak, tuahmawhawknak, do-awknak, hremawknak le bumawknak hliirih a khatmi leitlun ah kan um. Asinan hi pawl hi hrihram pakhat a neih cumi ihsin a rahsuakmi lawngte an si - cucu thlarau lamih natnak asi. Cui thlarau natnak cun leitlun ih milai pehtlaihnaq le van ih Pathian thawi' pehtlaihnaq pawl a siatter. Tui zarh zirnak sungah Jesuh in hi' thuhla buai a tawrelnaq thu kan zir ding. Jesuh cu kan thlarau natnak damter dingin a ra, milai pakhat le pakhat rualremnaq le milai le Pathian karlak rualremnaq tuah dingah a ra.

Nan nunphung le nan community sungah thlarau natnak na hmuh theimi a um maw?

Hi thlarau thilthu hi milai thenkhat pawlin ziangtivekih tawrel an tum?

THUANTHU HAILANGNAK

Nikodemas timi biaknak lamih taima zetmi le Israel miphun lakih thurelnak konsil sangbik ih member asi ve mi cun a thinlung sungih a hnakdohtu thuhla pawl sut dingin Jesuh a ra tong. Jesuh in zo asi, timi le ziang tuah dingin a ra, timi a rak simfiang.

Johan 3:2-17

Zan khat cu Jesuh hnenah a va feh ih Jesuh cu, "Rabbi, nang cu Pathian ih run thlahmi saya na si, ti kan lo thei. Mangbangza na tuahmi pawl hi Pathian tel lo cun zohman in an tuah thei lo ding," tiah a ti.³Jesuh in, "Thungaita in ka lo sim: zokhal hrin sal a si lo ahcun Pathian Uknak a hmu thei lo ding," tiah a ti.⁴Nikodemas in, "Ziangtin so patling cia cu hrin sal a si thei ding? A nuh pum sungah lut tahratin voihnih hrin sal cu a si thei hrimhrim lo ding," tiah a sawn.⁵Jesuh in, "Thungaita in ka lo sim: zokhal tidai le Thlarau in hrin sal a si lo ahcun Pathian Uknak sungah a lut thei lo ding. ⁶Minung cu taksa lam cun a nu le a pa sung ihsin hrinmi a si;

sikhalsehla thlarau lamah cun Thlarau ih hrinmi a si. ⁷Hrin salmi na si a tul ka ti tikah na mangbang hlah. ⁸Thli cu a duhnak poh ah a hrang; a thawm na thei, a sinain khuitawk ihsin a ra ih khuilamah a feh ding ti na thei lo. Thlarau ih hrinmi khal cu cubangtuk in an si,” tiah a ti. ⁹Nikodemas cun, “Ziangtin so cumi cu a si thei ding?” tiah a sut. ¹⁰Jesuh in, “Nang cu Israel mi lakah zirhtu saya pakhat na si ih himi hman na thei thei lo maw? ¹¹Thungaite in ka lo sim: kannih cu kan theihmi kan sim ih kan hmuhmi kha kan than; a sinain zokhal in kan thu simmi nan pom duh lo. ¹²Hi leitlun thuhla ka lo sim ih i zum lo; cuti a sile ziangtinso vancung thuhla ka lo sim tikah na zum thei ding? ¹³Vancung ihsin a rung tummi Milai Fapa siarlo zohman vancungah a kaitu an um lo,” tiah a ti. ¹⁴“Moses in nelrawn ah fung parih dar rul a thlai bangtuk in Milai Fapa khal thlai a si ve ding; ¹⁵cuti cun amah a zumtu hmuahhmuah cu kumkhua nunnak an ngah ding. ¹⁶Pathian in leilung hi a duhdawt zet ruangah a Fapa neihsun a pek ih amah a zumtu hmuahhmuah cu thi loin kumkhua nunnak an co ding. ¹⁷Ziangah tile leilung tlunah Pathian in a Fapa a run thlah tikah leilung thuthentu dingah a thlah lo, leilung runtu dingah a thlah a si.

Hi Bible ca sungah langter a duhmi thuhla pawl ziang an si?

Hi Bible cang ihsin Jesuh ih thu ziangmi kan zir thei?

THUANTHU FIANTERNAK KAN THUBUAI (OUR PROBLEM)

Jesuh cu kan thubuai (thlarau thubuai) tawlrel dingin a ra. Nikodemas cun amah ah thuhla buai zianghman a umlo, tiah a ruat vekin tuisun khalah mi tampi an ruataw ve. Amah ruahnak ah cun mi tha zet, biaknak lamih taima zet asi. A hrangah thuhla buai cu ziangbik asi pei? Jesuh cun Nikodemas ih theihlomi a thei. Nikodemas in pulpak in thuuk zetih Pathian a theih theilonak dingah a sungah thuhla buai pakhat a um.

A hnuai ih Bible cang pawl siar aw. Ziang thubuai asi? Zoih thubuai asi? Kanmah thawn ziangtin a pehparaw?

Rom 3:10-18,23

Efesa 2:1

Rom 6:23

Nikodemas cu zaanah a thupte'n Jesuh hnenah a ra. Jesuh thusuh duhmi a nei. Thuhla a rak theihmi pawl ruangah Jesuh hi a tak asi maw, ti theih a duh. Vei ziangmaw zat cu hivekin kan vaivuan theu. Zumnak timi teh ziang asi? Kan ringhleitheu. Fumfe loin kan um theu. Jesuh in Nikodemas thu a sim tikah a thubuai kha a rak relpi. Sakhua mitha asinak hmuahhmuah tlunah misual, hrinthar sal a tulmi, sunglam ih sin letling aw tahratih thlengawk tulmi a rak si ziar.

Na sualnak na rak hmuhfiang thok daan nganaw.

PATHIAN IH TAWLRELNAK (GOD'S SOLUTION)

Jesuh in Nikodemas thu a sim lai ah “Milai Fapa cu thlai asi ding” (Johan 3:14) ati tikah khros parih a thihnak ding thu kha a sim duhnak asi. Cucu Pathian in kan thubuai in tawlrel sak daan asi. Kan soal leiba a zate ih pek dingah Jesuh cu kan hrangah a thi. Ziangatile sualnak ih hlawnman cu thihnak asi (Rom 6:23, Heb 9:22). Pathian in kan sualnak hmuahhmuah cu Jesuh parah a thumih cuti cun kan ai-awh ah a thi. Khros parah Pathian in kan sualnak ruangih a thinhengnak cu Jesuh parah a burh ih kan tuar ding ai a tuar.

Jesuh in na sualnak cu a lakih na ai-awh in a thi, timi hin na nunnak ah ziangmi danglamnak a neihter?

Jesuh in Nikodemas hnenah a thihnak sanh kha a sim. A hnuai ih ta siar salaw:

Pathian in leilung hi a duhdawt zet ruangah a Fapa neihsun a pek ih amah a zumtu hmuahhmuah cu thi loin kumkhua nunnak an co ding. - Johan 3:16

Paul in Pathian ih duhdawtnak ropi ruat pah in Rom 5:8 ah hiti'n a ngan: “*Pathian in ziangtlukinso in duhdawt ti cu a langter: misual kan si hrih na cingin kan hrangah Khrih cu a thi!*”

³⁸Ziangah tile amah ih in duhdawtnak ih si cun zianghman in in then suak thei lo ding, tih fiangtein ka zum a si; thihnak in siseh, nunnak in siseh, vancungih a ummi vanmi le uktu le huham neitu pawl in siseh, atu san in siseh, hmailam san in siseh, thuneitu ³⁹leitlun ummi in siseh, leihnuai ummi in siseh, sersiammi thil hmuahhmuah in siseh, in then thei lo ding. Kan Bawipa Khrih Jesuh sungin kan ta a si mi Pathian ih duhdawtnak ih si cun in then theitu ding zianghman a um lo. - Rom 8:38-39

Ruat hnikaw! Pathian in a Fapa neihsun rori kan hrangah in pek, kan ai-awh ih thi dingah. Sualthlah thawinak a tuahmi thawngin ngaidam kan si, rundam kan siih siamthar kan si zo. Cun, hi pawl hmuahhmuah hi nangmah a lo duhdawt ruangah a tuahmi asi. Jesuh leitlun ih a run thlahtu cu Pathian ih duhdawtnak asi, khros parih a kuattu khal Pathian ih duhdawtnak asi, Pathian hnenih in hruaikiirtu khal amah ih duhdawtnak thotho asi.

TEL VE AW

Jesuh thawi' an biaksonnak ihsin Nikodemas in sakhua mitha si men, biaknak lamih taimak zetmi si menin a tawklo timi a hmusuak. Mitin in sualnak timi thubuai kan nei. Cun, Jesuh lawngin cui' kan thubuai cu a tawlrel thei. Jesuh in Nikodemas hnenah, “Hrin sal na si a tul,” ati. Cutin ati tikah mipakhat kha a nui' pum sung ihsin suak salin leidaan ih hrinsalnak kha a sim duhmi asilo. Tisa daan ih kan pian vekin thlarau daan ih hrinthar salmi kha asi. Sualnak taansan ih Jesuh hnenih kan kiirsal tikah hrinthar kan si. Nunthar kan thok sal. Mithar ah kan cangthei asi. (2 Korin 5:17)

Jesuh le Nikodemas ih biaksonnak thu kan zirni kha ruat tlang uhla na thuanthu thawn ziangtin pehtlaihna a um, timi zoh aw. A hnuailam ih thu pawl hmanin tettikhannak rak nei aw.

Jesuh na theih hlanah na nunnak cu ziangvek a rak si?

Thihnak ihsin nunnak ah na thleng zo maw (Johan 5:24)? Jesuh ah zumnak na neih thokdaan kha cipciar deuh in simaw.

Jesuh in na nunnak ih a lo thleng danglammi khatawite'n simaw.

THLACAM DIL DUHMI

.....
 .....
 .....
 .....

ZARHKHAT SUNG CANGVAIHNAK

Bible zir lawng siloin team leader thawn rel tlang uhla ziangmi na buah tikah na thlarau nun na thangso ding timi nangmai dinhmun ih zirin Pathian sangka on sakmi ruat tlangin hawl tlang uh.

PATHIAN BIAKNAK

- Zarhkhat sung siar dingmi Bible cang pawl siar thluh aw.
- Pathian thawi' caanhmannak (devotion) nei aw.
- Nitin Pathian thawn pehtlaih ringring aw. Nitinte na tikcu ziangmawzat Pathian thawn hmangaw. Jesuh cu na sinak laimuril si dingin Pathian hnenah dilaw. A hnuaiih thlacamnak hi rak peh aw: "Maw ka Pa, a liam cia tikcu ih kan buahmi ruangah i duhdawtnak a deem cuangloih, tuisun ah ka parih na duhdawtnak pung deuh dingin buah theimi ka nei cuanglo, ..."

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

- Ca siar dingmi paw siar awla thusuhnak sangaw.

Nunpi aw

- Na kawhhran ah pehtlaihna nei aw. Jesuh cu na sumpai thuhla ih laimuril asizia langternak ah na kawhhran ah peknak in telaw.
- Bible zohlo siar dingmi: Filipi 1:21 "Kei ka hrangah nun cu Khrih asi, thih khal a hlawk sinsin."
- Mi pakhatkhat hrangah ziangtal suah aw. Nangmah a lo samsal theilotu mi pakhatkhat hnenah thatnak buahaw.
- Jesuh cu a laimu ah retaw. Na tikcu hmadaan ah Jesuh cu na laimuril asinak langter dingin schedule buah awla na sumpai thuhla ah Jesuh cu laimuril asinak langter dingin budget buahaw.
- A dangdang.

Bible siar ding: Bible siar pah in a hnuailam ah na lungsung suakmi, Thiang Thlarau in a lo zirhmi pawl nganaw.

1. Saam 34:1-22
2. Isaiah 53:1-12
3. Johan 10:1-21
4. Johan 17:1-26
5. 2Korin 5:1-21
6. Efesa 1:1-23
7. Kolose 2:1-23

PATHIAN BIAKNAK

KHRIH SUNG LAWNGAH

Kum 2002 ah hlapuah thiam pahnih Stuart Townend le Keith Getty cu Pathian biaknak hlathar fingskhat an rak phuah tlang. Getty in a ngaitu ih thinlung lak zet dingmi hla-aw a phuah ih Townend in Jesuh in nunnak, thihnak le thawhsalnak langter dingin hla-fang a bunh.

Interview pakhat ah Townend cun, “Harsatnak phunzakup lak ihsin an hla phuahmi in an nunnak ziangtin a bawm, timi kha e-mail ihsin in rak simtu an um.” ati. E-mail pakhat cu Iraq ramih a ummi American ralkap pakhat hnenin asi, a hla-fang kha a nitin thlacamnak ah a hmangih an raldonak ah Pathian ih mangbangza humhimnak a ngah. Hi hla ih huham cu a hla-fang pawl Pathian Thutak ah hrambun ih phuahmi asinak ihsin a ra.

Iraq ramih ralkap pai’ nun a rak cawmtu “Khrih Sung Lawngah” timi hla sungih hla-fang mal lai:

A sangbik duhdawtnak, a thuukbik hnangamnak

Tihphannak a cem, vansannak a dai

I hnemtu, ka ziangkim ih ziangkim

Khrih duhdawtnak sungah kei ka um.

Hi hla na rak thei dah hrihlo asile “hymnary.org” ah rak hawl leh aw. Mirang in “In Christ Alone” asi. A hla rak ngai awla, a hla-fang ih sullam na thinlung takin rak ruataw. Jesuh in na hrangih a lo tuah sakmi pawl ruangah lungawithu simnak le amah biaknak lamzin ropi pakhat asi.

Bible ih hram a bunawmi hla, cabu, biazaï tivekin na dinhmun harsa sungin hnangamnak an lo pekcaang a um maw? A um asile ziangmi thu ah ziang vekin asi?

Bible catlang pakhatkhat asilole Bible hrambun ih [huahmi hla-fang pakhatkhat a hnuaiiah nganaw. Cui’ cafang pawl cu na hmurka ih sal pah in na thlacamnak ah rak hmangaw.

BULPAAK BIBLE ZIRNAK**KAN THUBUAI (OUR PROBLEM)**

Sualnak “sin” timi hi hlanlai ah thalsai pawlin an rak hmannak ahcun “tum thelh” tiin asi. Pathian in amah thei dingin, amah duhdawt dingin, kan tuahmi ziangkim ih amah sunloih dingah in rak sersiam. Asinan sualnak timi ruangah kan tum kan thelh, amah theih ding, duhdawt ding le sunloih ding pawl cu kan pelhsoh tariai. A fiannakbik ah sualnak timi cu Pathian ih lungawilotertu phopho asi. Pathian thupek kan pahbal tikah, a zirhmi kan dungtun tikah, a lamhruainak kan engtai tikah, amah hnakih zang sawnah thildang pakhatkhat kan ret tikah, Pathian hmaika ah kan soal asi.

Sualnak thu thawn pehparin thusuh duhmi na nei maw?

Sualnak ih laimuril taktak cu thinlung hi asi. Mi pakhat in hitin a rak sim dah: Na ka in “sualnak (sin)” timi na sal asile “ka (i)” timi a laifang ah a um. Curuangah Pathian hmaika ih kan soal tikah “ka (i)” timi, ka duh, ka tul, ka mamawh... ka... timi pawl ruangah asi. Pathian lungawiter ding ai ah keimah lungawiter ka tum. Hi sualnak thubuai hin mitin ih thinlung sungah hmun a luah.

- Sualnak cun a thammi hmuahhmuah a balhter.
- Sualnak cun a thami hmuahmuah a siatsuah.
- Sualnak cun a mawimi hmuahhmuah a siatter.
- Sualnak cu nitin kan hmuhtonmi harsatnak le buaibainak pawlih muril asi.
- Sualnak ruangah thawnginn le rehab(si-ta-maa, zu-ta-maa pawl retnak) pawl kan nei.
- Sualnak cu thatlonak le daanlo cangvaihnak hmuahhmuah cangtertu asi.
- Sualnak cu zuk-hmawm le si-vai suainak, salih zuarawknak, hmuhsuamawknak pawlih hrampi asi.
- Sualnak ruangah kan tuar.
- Sualnak ruangah kan lung a leng.
- Sualnak ruangah kan ninghang, kan naa ih kan thi.
- Sualnak in salah in tuahih Pathian thawn in hlatter.

Tuini ah sualnak in kan khawvel ziangtlukin a siatsuah?

Nangmah na nunnakih na hmuhtonmi rori ah teh sualnak in ziangtin a lo rak siatsuah dah?

A hnuai ih Bible cang pawl hin sualnak thubuai le a umzia an langter. Siar awla na duaadaan le hmuhdaan rak nganaw.

Maw Bawipa, milai in mah ih nunnak uk theitu an um lo; Mah ih nunnak lamzin parah thuneitu zohman an um lo, ti ka thei. - Jeremiah 10:23

Taksa hiarnak in fa bangih a vunmi le a hrinmi cu sualnak a si; cule sualnak cu a thang ih rah a rah tikah thihnak a suahter. - Jeim 1:15

Curuangah thil tha a tuah ding thei na cingih a tuah lotu cu misual a si. - Jeim 4:17

ualnak kan nei lo kan ti ahcun kanmah le kanmah kan bum aw ih kan sungah thutak a um lo. - 1Johan 1:8

PATHIAN IH TAWLRELNAK (GOD'S SOLUTION)

Bible sungah thuthangsia a umi cu sualnak thubuai kan nei, ti asi. Asinan Bible sungih thuthangtha a um lala mi cu Pathian in kan sualnak thubuai a tawlrelih a hnenah un hruaikiir sal, ti hi asi. Jesuh kan hnenih a thlahnak thawngin a tuahmi asi.

Thukham Thar sungah Khrih ih ratnak thu, ziangruangah a ra timi pawl thawn fiangten in sim:

- Matthai 1:21: Vangcungmi Gabriel in Mary hnenah Jesuh ih “mission” a sim.
- Luka 19:10: Jesuh in leilung ih a ratnak san in sim.
- Rom 5:8: Pathian in in duhdawtzia cu Khrih ah a langter.
- 2Korin 5:12: Jesuh cu kan ai-ah sualnak ah a rung cang.
- Johan 10:17-18: Jesuh cu a thulunnak thawngin khros ah thah a tuar.

Jesuh thuhla hi Thukham Thar lawngah sihlah khaw, Jesuh a suah hlan kum 700 lai ihsin Profet Isaiah in Jesuh khros parah a thihnak thu a rak sim zo. Isaiah 53:4-6 siaraw. Himi na siar phah in khros parah Jesuh in na hrangih a tuarnak thu ruat phah aw.

⁴*“Asinain amah cu kan zonzaihnak tuartu a si, Kan natnak phurtu khal a si.*

A zonzaihnak le a tuarnak pawl cu Pathian ih hremnak a si tiah kan ruat.

⁵*Sikhalsehla kanmah ih sual ruangah hriamhma a pu, thil tha lo kan tuah ruangah vuaknak a tong. Hremnak a tuar mi cu kan damnak a si, vuak a tuarnak cu kan rundamnak a si.*

⁶*Kan zate in a hlo mi tuu bangin kan vakvai, kan duhnak zin ciarah kan feh.*

Asinain Bawipa in cawhkuannak cu a parah a thlenter, kan tuar ding mi kan sualman cawhkuannak cu!

Isaiah 53:4-6

Na nunnak ah ruahsannak thar lo pek dingin khros parah Pathian in a duhdawtnak ziangtin a langter?

Asinan Jesuh khros parah a thihnak hi thuanthu netnak asilo. Jesuh cu thihnak ihsin a thosal. Cucu thluntlak asinak asi, zianghtile a tuahmi vek zo hmanin an tuah dah lo. Zo dang hmanin khros parah thi tahartin le thihnak ihsin thosal tahartin kan sualman leiba in kuan saklo.

A hnuailam ih Bible cang pawl siar awla khros parah Khrih a thihnak thawngin Pathian in kan sualnak thubuai ziangtin a tawlrel, timi note rak nganaw.

Johan 5:24

Rom 10:9-10

Efesa 2:8-10

2Korin 5:17

Santhuanthu ah biaknak lamih hruaitu pawl hmuahhmuah tlunah Jesuh cu mi cungcuang asi. Biaknak dang hmuamhmuah cu mi pakhatih tuannak le zuamnak parah a thumaw. Rundamnak, ngaidamnak le rualremnak tipawl tla na tuahmi, tuannak parah a thumaw. Thla na cam zat, peknak ih na taimak daan, biaknak daan le duun na thlun zia, ... hi pawl parah a thumaw. Asinan Khrihtian sinak cu tuah thluh cia zo mi parah kan thumaw. Jesuh in kan hrangih a rak tuah cia theh zo mi parah asi.

Johan 9:4 ah Jesuh in, *“Sun a si sung ahcun i thlahtu ih hna kan tuan rero a tul. Zan a ra thleng cing ding ih zohman hna an tuan thei nawn lo ding.”* ati. Cun, Johan 19:30 ah Jesuh in *“A kim theh zo.”* ati. Pathian le minung karlak ih rualremnak hrangih a hnaturan, Pathian hnenah misual pawl hruaikiir salnak lamzin a tuahnak, cu a theh zo asi. Kannih in thiltha kan tuahmi hmuahhmuah hi Pathian ih ngaidamnak kan ngahnak dingah asilo, Jesuh in kan hrangih a tuahmi ruangah kan lungawinak le Pathian ih duhdawtnak kan langtermi sawn asi.

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 3 JESUH IH DUNGTHLUNNAK

Key: Jesuh in zozo khal a dungthlun dingah in ko.

Khrihfa pakhat hrangih a thupimi cu a zumnak ih a rilhbah lo ding kha asi. Thungai ti ahcun zumtu pohpoh, nang le kei khal telin, kan zate'n Jesuh dungthluntu si dingih kawh mi kan si. Cucu tuizarh kan zir dingmi ih thufuntu asi. Matthai 4:18-22 sungah Jesuh in a dungthluntu hmaisabik thenkhat pawl a rak kawh tikah pumhlannak sang zet an neihnak kan hmu thei ding. Jesuh ih kawhna aw kan san tikah kanmah lala hi dungthluntu va sersuak dingah kan nun ihsin thokin thlengawknak a um, ti khal kan hmu ding.

ZOHSALNAK

Kan dung zarh ah Jesuh ih tuahmi pawl kan zirih thlan tlak asi zia kan hmu. Ziangah tile amah lawng hi kan thubuai thuukbik in tawlrel sak theitu asi. Amah lawng hi kan sualman ai-awh in a thi, thihnak ihsin a tho salih tuini ih kan nunnak le a ra lai dingmi hrangih nunnak in pek. Hi thu pawl hi Dungthluntu Lamzin hrangah kan thufuuntu pawl an si.

A hnuai ih thusuhnak pawl sangin thureltlangnak rak nei uh.

Zarhkhat sung tuah dingmi lakah ziangmibik na rak tuah? Ziang a bang?

Bible na siarnak ihsin zirsuahmi le theihtharmi tivek teh na nei maw?

Thusuh duhmi teh na nei maw?

THLACAM

Zirnak nan peh hlanah thlacamnak nei tlang hmaisai uh. A hnuailam ih thutlangpi hmangin thlacam uh.

- Jesuh in na hrangih a rak tuahmi pawl ruangah amah cu thangthat sunloihnak pekaw.
- A liam cia caanah nan nunnak lo control dingin sualnak thinlung thuneihsin na rak pekmi pawl ruangah ngaidam dilaw.
- Tuisan kan dinhmun in Jesuh ih dungthlun timi hi ziang teu asi ti nangmah le na group in nan theihfiang theinak dingah thlacam aw.

THUHMAIHRUAI

2006 lai ah Odeo timi podcast company cu thicawng-nungcawng dinhmun thleng ko an rak tlasia. Cutiiah an tan rero laiah Apple company in Odeo ih suahmi vek iTunes timi an run suah ve lala tikah Odeo hrangah cun tundinawk salnak lamzin a um nawnlo.

Cuntin an company dintupa Noah Glass cun minung malte thawn sunvute thuthar hawlin an ruat tlang. Cuisun ah Odeo ih hntuan hmaisai lam pawl asimi web designer Jack Dorsey in ruahnak

pakhat a run suah. Glass thawn cumi ruahnak cu an hlawmaw ih voilekhatih minung tampi hnenah cafang 140 tiang kuatawk theihmi thil pakhat an sersuak. Cutiin “Twitter” timi an hring suak.

Twitter cu ziangvek asi? Online ihsin bulpak in siseh, company in siseh “follower” timi an neiih cumi pawl hnenah an simthanh duhmi thuhla pohpoh alsam zetin an simthanaw hluahhhlo thei. Thil pakhatkhat kan thehlar(advertise) duh tik khalah cafang 140 a luan lo poh ahcun fumfe zet le mi thinlung lak zet dingin Twitter hmangin kan thehlar thei asi. Twitter a hmangtu cun zo hnenin ziangvek thuhla a dong ding, timi cu zo pawl a thlun “Follow” timi parah a thumaw. Cun midang khal an thlunter duhmi rak thlun “Follow” ve dingin an sawmaw thei. Ziangvek thuhnu(background) neimi, kum ziangzatmi, ziangvek nuncan, timi zoh loin zovek milai khal Jesuh in a dungthlun dingah a rak ko. Kum reilote ah a dungthluntu pawl cun leitlun khuazakip tiang karhzai dingin dungthluntu an rak sersuak.

Asinan Jesuh ih dungthlun cu Twitter ih “Follower” sinak thaw cun a bangawklo. Jesuh dungthlunnak cun na nuncan, na khawcel, na ziangkim a lo thlengh ding. Tuisun ah Jesuh Khrih ih dungthlun timi ih umzia kan zoh tlang ding.

Mipakhat in, “Jesuh ih dungthluntu an si,” tiih ati tikah na thinlung ah ziangtin a um?

Jesuh dungthluntu pumhlum si dingin ziang si a tul ding tiah na ruat?

BIBLE THUANTHU

Tuini leitlun pumpuluk ih theihmi Twitter timi company hi an rak thokpekah anmah thawi’ naivai minung malte lai thawn an rak thok. Kum reilote dungah Twitter cu leitlun pumhuap nunphung le santiluan tiang a khuhhlih banmi pakhat ah a cang.

Cuvek thiamthiam in Khrihtian cangvaihnak khal fate zetin a rak thok. Jesuh in minung mal lai a ko, an tuah laimi taansan ih amah thlun ding le amah thawn hnatuan tlang dingah a ko. Cuti cun kan thuanthu a rak thok.

¹⁸Jesuh cu Galilee Tili kapih a feh rero laiah ngakaitu unau pahnih, tili sungah sur vorh in nga an kaih rero kha a hmu. Cuih unau pahnih cu Simon (Piter tiih kawhmi) le a nau Andru an si. ¹⁹Jesuh cun, “Ka hnenah ra uhla mikaitu ah ka lo tuah ding,” a ti. ²⁰Hmakhatteah an sur pawl cu an tanta ih amah cu an thlun. ²¹A feh vivo ih Zebedi fapa pahnih Jeim le Johan teih unau a hmu. Anmah cu an pa Zebedi thawn an long sungah an um ih an sur pawl an tholh rero. Jesuh cun a vun ko ih, ²²hmakhatte ah an long le an pa tanta in Jesuh cu an thlun. - Matthai 4:18-22

Ngakai pawlin Jesuh kawhnak aw an rak sandaan khi ziangtin na ruat?

Jesuh kawhnak aw an rak sannak thawngin an sinak ziangtin a lang?

Na suur na thloh rero lai maw, asilole na long taanta tahratin Jesuh dungthlun na man maw? Simfiang aw.

THUANTHU LAILANG

RIKHIAH A TUAH (A LINE IN THE SAND)

Himi Bible thuanthu kan siar tikah dungthluntu pawl hin Jesuh an veikhat tonnak asi tiih ruat pang a olte. Asinan an veikhat tonnak asilo. Peter, Andru, Johan le Jeim pawlin Jesuh cu a hmin men cun an rak theih an rak thlunnak kum khat le a hrek a kim zo.

Matthai 4:17 le 4:18 karlak ih thil cangmi kha Johan sungah kan hmu thei. Jesuh rongbawl a thok hlante ih thlemnak a rak ton theh vete ah Andru, Johan le Peter pawlin Jesuh an rak thlun thok zo (Johan 1:35-42). Himi tikcu ihsin a tlunih dungthluntu pawl, cun Filip le Nathaniel te pawlin Jesuh dungthlun an rak thok. Jesuh in dungthlunt pa-5 thawn a rak thok, kan ti pei! Cutin Jesuh in hmaisabik mangbangza a tuahmi tidai kha sabit zuu ih a canternak Kana khua ah an thlun ve (Johan 2:1-11). Cumi hnu ah Jesuh in paisa thlengnak cabuai pawl a lingbalaiet theh (Johan 2:13-17), Farasi pakhat asimi Nikodemus in Jesuh a tong (Johan 3:1-21), cun Jesuh le Samaria nu an tongaw (Johan 4:1-26).

Hipawl hmuahmuah a cangih kumkhat lenglo asi hnu ah Jesuh in a dungthluntu pawl kha pumpekawknak sangsin ih kawh hram a thok asi kha.

Matthai 4:20,22 ah "Hmakhatte ah" an tuah laimi an ttanah Jesuh dung an thlun, ati. Ziangruangah cutluk lawmmam in an manhlap asi pei?

Hi dinhmun tiangah dungthlun hmaisai pawl hin Jesuh ih sinak taktak kha an hliakhlai roero laifang asi. Pathian pumhlum asinak le milai phmhlum asinak pawl an thei zo. Fiang felfai cun an thei hrihlo nan Jesuh ih hnatanmi le tuahmi pawl cu an rak hmu thok roero zo. Asinan Jesuh cun an hnatan kutkaih le ziangkim taanta tahratin amah kha a pumhlumih thlun dingah a ko asi. Jesuh in an hrangah rikhih a tuah sak; amah kha rinhmainak pakhatte hman umlo, thilung zate thawi' thlun dingin.

Na pumhlan dingin Jesuh ih kawhhan aw na rak sanglet zo maw?

DUNGTHLUNTU A SERSUAKTU DUNGTHLUNTU

Hi tikcu ih si thokin Jesuh in a tikcu caan kha a dungthluntu pawl hnenah tam deuh in a pek. Bible ah kan zoh asile Jesuh le mipi tikcu hmannak vei-17, Jesuh le a dungthluntu pawl cu vei-46 kan hmu thei.

Jesuh ih tumtahi hi hinah fiang zetin kan hmu thei: leilungpi hnenah thusim a tumlo, leilungpi ih a thu phuangdarhtu ding pawl a ser, leilungpi thlengh ding siloin leilungpi thlengh danglamtertu ding pawl a sersuak.

Jesuh ih zirh mi le sersuahmi si dingin na nunnak ziangti vekin na hlanawk?

Cumi hnu bung-cang tampi hlanah Jesuh in a dungthluntu pawl a thlahnak kan hmu:

³⁷Curuangah a dungthluntu pawl hnen ah, "Rawl khawm ding tampi a um nain a khawmtu ding minung an malte a si. ³⁸Curuangah rawl lak ding neitu bawi hnen ah rawl khawmtu ding milai tampi thlah dingah thlacam uh," tiah a ti. -Matthai 9:37-38

Himi Bible study na tuah vivo tikah Jesuh dungthluntu sinak na zir roero lawng siloin nangmah khal dungthluntu cangter dingin ser roero na si.

Midang kha dungthluntu ih va tuah sin dingin a lo dawnkhamtu na harsatnak ziang asi?

TEL VE AW

Paul hi Jesuh dungthluntu pakhat asi. Damaskas khua fehnak lamzin ih Jesuh thawi' an tonawk tikah a nunnak cu a thlengaw verver. Cuih si thokin Jesuh kha bulpak rori in thuuk sinih theinak, Jesuh dungthluntu a cangtertu ding dungthluntu sersuah hnatuan cu Jesuh thawn tuantlang a thok.

A hnuailamah Paul in Filipi kawhhran ca a kuatmi aw-suak in rak siaraw. Himi thu ihsin Jesuh thei sin le a dungthlun thok dingin ziangtin kan nunpi ding, timi kha nan group in relkhawmnak nei uh.

⁷Sikhalsehla hlawknak ih ka rak ruahmi hi bangtuk thil pawl hi atu-ah cun Khrih ruangah a zatein sunnak ah ka ruat theh zo. ⁸Hi thil pawl lawng an si lo; thildang ziangtinkim khal hi ziang hmuahhmuah hnakin a sunglawi sawnmi ka Bawipa Khrih Jesuh ka theih ruangah cun sunnak pittawp ah ka ruat a si. Amah ruangah ziang hmuahhmuah cu ka hlon theh; Khrih ka co theinak dingah le, ⁹amah thawn tlamtling ih kan pehzom awk theinak dingah ziangzongza cu hnawmhne meenah ka ruat a si. Keimah tein dingnak ka nei nawn lo; Daan thlun tahratih ngahmi dingnak pawl khal ka nei nawn lo a si. Atuih dingnak ka neihmi cu Khrih rinnak ruangih pekmi dingnak a si; rinnak sungin Pathian hnen ihsin kan ngahmi dingnak a si. ¹⁰Ka duhmi cu Khrih le a thawhsalnak ih cahnak kha tep ve sehla, a tuarnak le a thihnak khalah tel ve sehla, ¹¹cutiin thihnak ihsin nunnak ah thawhter salmi si ve dingah ka ruahsanmi cu a si. ¹²Hiti ka ti tikah, ka thlen tumnak hmun ka thleng zo, tinak a si lo; ka famkim zo ti khal a si lo. Khrih Jesuh in amah ih hrangah i kaih ngahnak zo ruangah ka hrangih a retmi zuam man co dingah hmailamah ka nor rero a si. ¹³Ka u le ka nau pawl, cumicu ka co ngah zo, tiin ka ruat hrimhrim lo. Ka tuahmi cu pakhat lawng a si: ka dunglamih a luan ciami thil kha hngilhsan tahratin ka hmailamih a ummi kha ban dingah ka dawh aw rero a si. ¹⁴Curuangah hmuitinmi lamah zuam man ngah dingin dingtein ka tlan. Cuih zuam man cu Pathian in Khrih Jesuh sung ihsin kumkhua nung dingah in run kawhnak kha a si. -Filipi 3:7-14

THLACAM DIL DUHMI

.....

.....

.....

ZARHKHAT SUNG CANGVAIHNAK

Bible zir lawng siloin team leader thawn rel tlang uhla ziangmi na buah tikah na thlarau nun na thangso ding timi nangmai dinhmun ih zirin Pathian sangka on sakmi ruat tlangin hawl tlang uh.

PATHIAN BIAKNAK

- Zarhkhat sung siar dingmi Bible cang pawl siar thluh aw.
- Pathian thawi' caanhmannak (devotion) nei aw.
- Nitin Pathian thawnbiakawknak nei ringring aw. Nitinte na tikcu ziangmawzat Pathian thawn hmanaw. Jesuh dungthluntu sinak ih umzia na theihfiang sinsin theinak dingah thlacamaw. Hitin na thlacam thokaw: “Duhdawtmi Jesuh, na kawhnak aw fiang zetin i theihter awla khulfungloin ka lo saanlet theinak dingah in bawmaw. Na hnen ihsin hmundang ih ka tlanlonak dingah ka tlunih hnahnawhnak leitlun phurrit pawl in hlon sakaw. Midang dungthluntu ih ka canter theinak dingah ka sungah dungthluntu nun thanglianter sinaw.”

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

- Ca siar dingmi pawl siar awla thusuhnak pawl sangaw.

Nunpi aw

- Midang thawn pehtlaihnak (thil pakhatkhat tuah tlangnak) nei aw. Zo pawl na pehtlaih ding, timi Pathian in na thinlung sungih ret dingin thlacamaw. Na pehtlaihmi pawl kha dungthluntu a cangtertu dungthluntu ih na tuah theinak dingah caantha le remcang dilin thlacamaw.
- Bible zohlo: Matthai 4:19: “I thlunaw. Ngakaitu ihsin minung kaitu ah ka lo tuah ding.”
- Tikcu lakin journal(diary) rak nganaw.
 Jesuh na rak ton thokih na nunnak .....
 Jesuh dungthluntu si dingin na tulmi .....
 Jesuh dungthlun na duh zet nan a lo dawnkhamtu .....
- A dangdang.

PATHIAN BIAKNAK

Bible siar ding: Bible siar phah in a hnuailam ah na lungsung suakmi, Thiang Thlarau in a lo zirhmi pawl nganaw.

1. Marka 10:17-31

2. Marka 16:14-20

3. Luka 9:57-62

4. Luka 10:25-37

5. Johan 15:1-17

6. Rom 10:1-18

7. 2Timote 2:1-26

ZUMNAK PHUANSUAH

A hnuai ih ca hi Zimbabwe ramih Africa pastor pakhat ih nganmi asi. Jesuh Khrih a zumnak ruangih thah a ton hnu ah a cabuai ih an sarmi ca asi. A zumnak phuansuahmi siarin na nunah thazang rak lakaw.

Thiang Thlarau Huham ka hnenah a um, zahpi ding ka neilo, thih tihnak ka neilo, thu tiamkammak ka tuah zo, thuthluknak ka tuah zo, Jesuh Khrih dungthlun dingin. Dung ka tolh lo ding, ka kiirsal lo ding, ka khulfunglo ding, daiten ka umpi menlo ding.

A liam cia ka nunnak cu thiamcoter asi zo, a tui ka nunnak in umzia a nei, ka hmailam hrangah ka fiang zo. Leitlun tisa nunnak, mit hmuhmi zirih fehnak, lamzin nuam, sunmang umlo, ruahsannak nei cuca lo, leidaan ih tong, peknak ti tlaklo le hmuitinmi nei mumal loih nun pawl cu ka hrangah a cem zo.

Mi hleihtu sinak, hlawhtlinnak, dinhmun sang, thansohnak, miih hlorhnak le hminthannak tivek pawl ka tul nawnlo. Na dik asi, in ti ka tullo. A pakhatnak, a sangbik, miih theihmi, thangthatmi, uar-mi le sunloihmi si ka tullo. Zumnak in ka nung, I umpitnak cu ka tlaihsan, thinsaunak lamzin ka thlun, thlacamnak in ka domaw ih a huham thawn hna ka tuan.

Ka mithmai a fel, ka kekar a zangkhai, ka tumhmun cu vanram, ka lamzin a fiak, ka zintluan a harsa, rualpi ka nei mal, ka thlunmi rintlak asi, ka hnatuanmi ka fiang. I tha ka thlah lo ding, ka kaa ka ciiplo ding, in kham theilo ding, Jesuh Khrih hrangih ka thlacammi, ka tuahmi le ka tummi ka hlensuah hlanlo.

I ratsal hlanlo ka feh a tul, ka cem hlanlo ka pek a tul, mikipih an theih hlanlo ka phuan a tul, I colhter hlanlo ka tuan a tul, cuticun a ra kiirsal tikah I theihlonak ding a umlo, ziangahatile ka thantaar cu langpaang ah a um ding.

Na thinlung sungah ziangmi a lang? A hnuailam ah rak nganaw.

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

DUNGTHLUNTU DIKTAK HRANGIH “D” PATHUM (3 D’S OH A TRUE DISCIPLE)

3-D ih umzia cu riin pakhat amahte ummi asilo, riin pahnih tlaraw mi khal asilo, a tung-vang-thuuk, a pathum in a peheih aw thluhmi nunnak vek asi. Jesuh in in kawh tikah “riin khat lawng” pawnlang zumnak, kaa lawngih zumnak menih rian dingin asilo. Thinlung takte le zate ih pumhlum nunhlannak thawi’ thlun ding asi. Dungthluntu diktak simgiangnak “D-pathum” kan zoh hnik pei:

1. Devoted to Jesuh (Jesuh ah rinsan/rin-ngam/hngatawk): Jesuh in “I thlunaw... minung kaitu ah ka lo tuah ding,” (Matthai 4:19) ati. Jesuh ih uar zetmi sawmnak tongkam cu “I thlunaw” tihi asi, Thukham Thar sungah vei-24 a hmang. Jesuh in Peter, Johan, Jeim le Andru pawl cu amah thlun dingin a ko ih anih khalin an ziangkim an taanta theh. Cuvek thocho in mitin ih huat zetmi suahkhongtu Matthai a ko ih a ziangkim a taanta in Jesuh a thlun (Marka 2:14). Cumi sawmnak thocho hmangin Bethsaida khua mi Filip a sawmih Jesuh a thlun (Johan 1:43). A cui’ tongkam thocho hmangin midang pawl, kaa lawngih amah lawm le hlorh rero pawl a sawm nan an thlun duhlo (Luka 9:59-62). Cun Marka 10:21-22 ah milianpa pakhat tla a sawm thocho nan a neih le siah thlah sanih Jesuh thlun ding cu a rak ruat ngamlo. Jesuh cun mikip amah thlun dingin a sawm. Asinan Jesuh dungthlun, timi hi ziang si a umzia? A thoknak ahcun (Devoted) zumnak le rinsannak thawn amah Jesuh ah hngatawk a tul.

Matthai 4:17, Tirhthlah 2:36-41 le Efesa 2:8-9 ah zoh in mi pakhat ziangtin dungthluntu a cang thei ding? Rak nganaw.

2. Develop the attitudes and priorities of Jesus (Thinlungput le Jesuh thupitternak thanter): Ngakai pawlih nun a zoh tikah Jesuh in thansohnak lamzin a hmu, asinan a

dungthluntu diktdak ah suah theinak dingah tikcu pek cu a tul lai ti a thei. Cui hnu kumhnih sungah an lungput le Jesuh an thupitternak pawl cu thangsoh hram an thok.

Khat le khat duhdawtawknak:

Pakhat le pakhat nan duhdawtaw asile ka dungthluntu nan si kha miin an lo thei ding. - Johan 13:35

Thih ngam khopih mah le mah hrialawknak:

³⁴*Cule Jesuh in mipi le a dungthluntu pawl cu a hnenah a ko ih, “Zokhal keimah i thlun duhtu cun amah ih duhnak taanta sehla a thinglamtah pu in i thlunseh. ³⁵Ziangah tile zokhal amah ih nunnak hum a duhtu cu a nunnak a sung ding; a sinain keimah ih hrang le Thuthang tha ruangah a nunnak a liamtu cu a nunnak a hum ngah ding a si. -Marka 8:34-35*

Pathian tongkam zir le nunpinak:

³¹*Curuangah Jesuh in amah a zumtu pawl hnenah, “Ka thu zirhmi nan thlun ahcun keimah ih dungthluntu ngaingai nan si ding; ³²thutak cu nan thei dingih cuih thutak cun a lo luatter ding,” tiah a ti. -Johan 8:31-32*

Ziangdang/zodang hmuahhmuah hnakin Jesuh duhbik:

²⁵*Voikhat ah mi tamzet in Jesuh cu an thlun vivo laiah an lamah Jesuh cu a her ih, ²⁶“Zokhal siseh ka hnenah a ra ih a nu le pa, a nupi le faate pawl, a unau le a farnu pawl le amah le amah khal keimah hnakh a duh deuh a si ahcun ka dungthluntu a si thei lo ding. ²⁷Zokhal sisehla amah ih thinglamtah phur tahratin ka dungih i thlun lotu cu ka dungthluntu a si thei lo ding. - Luka 14:25-27*

*A tlunih thinlungput le Jesuh thupitternak pawl hi na nunah a um maw, umlo?
Ziangruangah?*

3. Deployed to make disciples who make disciples (Dungthluntu a cangtertu ding

dungthluntu sersuak dingih tuanvo pekmi): Jesuh in, “I thlunaw, minung kaitu ah ka lo tuah ding,” ati (Matthai 4:19). Dungthluntu pawl cu nga kai dingih an feh nawnlo, minung an kai sawn. Hitawk ihsi thokin leitlun pumpuluk tiang Jesuh tongkam vekin dungthluntu va canter ding khan an ruahnak hmasuan asi thlang. Cucu Jesuh in sankhat hnu sankhat a dungthluntu pawl nunnak ih tuah a duhmi cu asi.

¹⁸*Jesuh cun a pan hai ih an hnenah, “Lei le vanih thuneihnak hmuahhmuah cu ka hnenah pek a si zo. ¹⁹Curuangah feh uhla miphun hmuahhmuah ka dungthluntu va siter uh; Pa le Fapa le Thiang Thlarau hmin in baptisma va pe uh. ²⁰Cule ka thupekmi hmuahhmuah thlun dingih va zirh uh. Hngilh hlah uh, san a cem lai hlanlo nan hnenah ka um ringring ding,” tiah a ti. - Matthai 28:18-20*

Dungthluntu diktak timi cu Jesuh ah a hngataw mi (devoted to Jesus), thinlungput le jesuh thupitternak thanter (developed the attitude and priorities of Jesus), le dungthluntu a cangtertu ding dungthluntu sersuak dingih tuanvo pekmi (deployed to make disciples who make disciples) asi. Devoted, Developed and Deployed: D-Pathum.

Himi lakin na thlarau nunnak na thangso rero lai asi, na tinak ziangmi asi?

Thansoh ka tul lai hrih na tinak teh?

BULPAK ZIRNAK**NGAKAIH ZIRNAK**

“Dungthluntu” timi tongfang hi Jesuh dung a thluntu pawl hrangah hman asi. Tongfang thupi zet asi. Greek tongfang “Mathetes” ihsin a ra ih “a zirtu” tinak asi. Jesuh san lai ah, dungthluntu timi cu a sayapa dung a thlun ding, a hnenin a zir dingin a netnak ah amah ve can ai sawnin a hnatuan a tuan sak ding. Hebru tong in “taladim” atimi khal a sullam a bangaw: “a zirtu” ti thocho asi. An hmanna tlangpi cu Rabbi le Daanthiam si dingih a zir rero lai pawl hrangah asi. Cui tongfang “dungthluntu” cu Jesuh in amah thluntu pawl hrangah a hmanmi asi. Thuthangtha Cabu pa-4 sungah vei-230 a umih Tirhthlah Cabu sungah vei-28 a um. Jesuh dungthluntu diktak cu ziangvek khi so asi?

Luka 4:31-5:31 sungah Jesuh in minung kaihna ding hrangah ngakaihdaan phun-6 a zirhmi a um. A hnuailam ih Bible cang pawl siarin dungthluntu pawlih ngakaihdaan an zirhmi na hmuhmi pawl nganaw. Zo pawl an kai, ziangtin an tuah, a netnak ah ziang a cang?

Ngakaihdaan #1 - Luka 4:31-37**Ngakaihdaan #2 - Luka 4:38-44****Ngakaihdaan #3 - Luka 5:1-11****Ngakaihdaan #4 - Luka 5:12-16****Ngakaihdaan #5 - Luka 5:17-26****Ngakaihdaan #6 - Luka 5:27-32**

Nangmah bulpak hrangah teh Pathian in ziangtin ngakaihdaan a lo zirh? Ziangmi si tuah dingih a lo khiihmuhmi? Bawipa in nangmah rori minung kaitu dingah a lo hmang duh, a thuthangtha thawn a lo thumih a lo zirh asi. A dungthluntu ih umzia a lo zirh ih a lo ser rero asi. Ziangtin na let ding?

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 4: DUNGTHLUNTU SINAK IH A THUPIT NAK

KEY TRUTH : Jesu dungthlun timi cu A mizia a thupit nak pawl cu kan nunnakah lang ter hi a si.

Kan hmu zo vekin , Jesuh dungthluntu zate cu Ama i dungthluntu sinak ah tel dingih ko khawm mi kan si. Marka bung 3 kan zoh asile Jesuh in mi zapi theih pi in A dungthluntu 12 a ko mi thu cu kan hmu thei (Marka. 3:13-19). Bible bungcang hmang in kan zoh asile Jesuh in Ama i thu tak hrangih mipun dangdang A ko Khawm nak a san thupit nak kan zir suak thei. Cutivekin Jesu in A Lal Ram hrangih A hnatuan dingih a thlah sal nak thu khal kan zir suak thei.

A tlun lam ih thu hmang in midang kai hruai dingin kan timlam tikah tahthimnak ih A hman mi a muril asimi bible bungcang pawl cu voitam siar in kan cin ken ding a thupi.

REFLECT

A net nakah Ziangtin Jesuh in minung pawl cu dinhmun dangdang lak ihsin feh tlang nung tlang ih a dungthluntu si ding in A ko Khawm dan cu kan khingkhai thei. Cun Jesu in ziangtin Amah thlun in kan nunnak le kan tlanlen nak hmun a thleng ti kan zoh asile tui zarh ih na zir suak mi ihsin tam sinsin in zir bet thei nak lamzin kan hmu suak thei asi.

Tu zarh sungah khuimi bik hmang in relkhawm dingin na ruat? Ziang a bang?

Bible na siar nak ihsin ziang na zir ngahih ziang na tawnteh mi a um?

Ziang thu sut Duhmi na nei?

Thlacam

Rei lo te cawl in bulpak lole a bur in thlacamnakcan

- Na thinlung na ruahnak ong in Pathian in tu ni hrangah ziang a lo duhsak timi kha hawl aw.
- Na nunnak ah ziangmi pawl thupi bikin ret ter A lo duh timi kha thei thei dingin dil aw
- Thupi bik tiih na ret mi pawl cu Thlarau Thianghlim ih thei ternak lam hruai nak a silo can ah a bur in lole bul pak in thlacam nak thawn na sim sal dingmi hrangah thla cam aw.

Key :Jesu dungthlun timi cu Ama i mizia kan nun dan ah lang ding le thupi bik ih ret hi a si .

THUHMAIHRUAI

Jesu dungthluntu diktak cu Jesu nundan vek ih nung dingih nun hlan awk mi pawl an si. Jesu in A dungthluntu pawl cu ziang an tuah ding, ziangtin an nung ding A feh dan vek in ziangtin an feh ding timi pawl cu voi tam a sim nawn rero zo (John 6:57; John 13:34; John 14:12; John 15:10; John 17:8 le Johan 20:21). Jesu in Luka 6:40 ah ,” Tlawngta cu a saya hnakin a Thiam sawn dah lo; asinain tlawngta cu a zirnak a theh tikah cun a saya bangtuk a si ding. Tikcu can dang ih A sim mi cu “ Nan hrangih thil ka tuahmi vek cekci in nan tuah ve nak dingah nan

mithmuh ah zoththim ding ka buah zo.” Johan 13:15. 1Johan 2:6 “Zokhal Pathian thawn pehzonak ka nei a titu cun Jesu Khrih bangin a nung ding “.

Bible kan zoh asile kannih cu Jesu hmuihmel bang dingih Pathian ih khawkhan mi kan si ti kan hmu thei. Rome 8:29 ah “ Pathian in a hril ciami pawl cu Fapa hmuihmel keng dingah a thleidang cia hai. Cuti cun unau tampi lakah A Fapa cu upa bik a sinak dingah a si.” Tirhkoh Peter in Jesu keneh thlun dingin Zumtu pawl a forh fial 1Peter.2:21. Tirhkoh Paul khal in Galati. 4:19 ah “ Ka duhdawtmi ka faale pawl, nunau in nau hrinnat a tuar vekin Khrih hmuihmel nan sungih a seem hlan lo ka tuar sal hrih ding a si hi!” tin a ti. Pathian in Khrih dungthluntu zate hrangih A tumtah mi cu Khrih hmuihmel bang ding a si.

Ziangtvek in Jesu hmuihmel na bang thei ding?

Jesu bang dingih na zuam tikah a harsa bik tiih na ruat mi hi ziang a si?

Bible Thuanthu

Peter le Andrew in Jesu thawn an ton awknak kum hnih a rei hnu, kumkhat le hrek hrawngah, hmun dangdang ihsin an thlun ih Jesu cu Pathian fapa Khrih a si ti Peter in a phuang (Mathew 16:16) . Cutin A kawh nak cu an sang ih “ Amah an thlun” ih minung kai tu ah an cang . Thla ziangmaw zat a rei hnu ah Peter Andrew, James, le Johan cu A keneh thlun in mangbangza A buah mi, mi damlo a damter mi, khuasia a daw mi nak le sakhuami pawl thawn ton awknak pawl tla an zoh.

Tutum ah cun Jesu cun tahthimnak tahfung a hmang sal. A rawngbawlnak kum hnih a rei hnu ah, Jesu in A um nawn lo hnu ah A cangvaihnak hoha thei dingin A dungthluntu hrekkhat pawl cu A sinak phuang suak in A zirhih cangvaihnak cu pehzom in a buah vivo. Zan var thla a cam ih A Pa hnenah A hril mi a dungthluntu pawl hrangah fimnak A dil. Cu thehin minung 12 cu a hril ih kum khat le hrek tluk cu a zirh (train). A netnakah cun annih cun Thuthangtha cu leitlun san a cem tiang an phuang.

Marka 3:13-19 13Cule Jesuh cu tlangpar ah a hung kai ih a hnenah a mi Duhmi pawl a ko. A hnenah cun an rai h,14 minung hleihnih a hil ih “ Tirhthlah pawl,” tiah a ko. “Ka hnenih um dingah ka lo hril. Cule thusim dingah ka lo thlah ding ih, 15Khawsia dawihlo theinak thu tla nan nei ding, “ tiah a ti.

16 Hleihnih a hrilmi pawl cu hihi an si. Simon (Piter tiih hin a pekmi), 17 Zebedi ih fapa Jeim le a nau pa Johan(Jesuh in Boanerges tiah hin a pek hai, a tican cu” Khawri Fa,” tinak a si), 18 Andru, Filip, Bartholomeo, Matthai, Thomas, Alfias ih fapa Jeim, Thaddaeus, Phuntan Simon le 19 Jesuh a zuartu Judas Iskariot tla an si.

A tlun ih bungcang hmangin, Jesu in ziangvek thiamnak pawl zohin dungthluntu pawl a hawl tin na ruat?

“Jesuh thawn “ timi a ti duh sannak hi ziang a si? Amah ih thlah mi tinak teh?

Luka 6:12 vekin, Jesuh cu A tirhthlah pawl hmun khat ih a ko hlanah tlang parah a kai ih zanvar thla a cam. Thuthluk tum zet a buah hlan ah Jesuh in A Pa hnenah thlacam nak in a rawn asile kannih in ziangtluk in cuvek in kan buah a tul sinsin?

THUANTHU LAI LANG

Jesuh in a hril ciami dungthluntu pawl cu hruaitu dingah a ret. Hi mibur pawl hi thei cak um zet mi tenau zet pawl an si. Mi neinung khal an si lo, fimthiamnak sang khal an si lo, thilti thei nak nei zet le sakhuanak khalah sinak nei mi ihsin ra an si lo, cu vek pawl thawn cun ling let a si ti cu a fiang. A tam sawn cu hnaturan teima zet, a dang pawl cu ramkheknak lam ih thinlung nei zet, Pakhat cu siah khawngtu le midang cu zohman um lonak khua fate ih um mi tla an si.

Tirhthlah 4:13 ih Piter le Johan a ti san mi hi zoh uh si

13 Khonsil upa pawl in Piter le Johan cu fimnak le thiamnak a nei lomi mi menmen an si nan zingtlukin an ral a tha ti kha an hmuh tikah an mang a bang ngaingai. Cule annih cu Jesuh ih rualpi an si ti kha an mang sal.

Khrih dungthluntu sinak cu Pathian hrangah tuah kel hnaki hlei hluat ih thil tuah ringring tinak a si lo . A ra ding mi Lalram hrangah Khrih ih dungthluntu in kan tuah thei mi thil pawl cu ziang a a si?

Jesu in Amai mizia, A thupit ter mi pawl cu A dungthluntu pawl hnenah a tan ta. A netnak ih rah suah mi cu annih cu famkim zet ih zirh an siih Jesuh ih a rak thok mi a rawngbawl nak cu an peh zom vivo. A tang lam ah ziangvek zirhnak pawl thawn A dungthluntu pawl arak zirh timi kan zoh tlang ding.

Matthai.11:2-19 – Jesuh in A dungthluntu pawl an zumthei lo nak cu ziangtin a rak zirh hai?

Luka .7:36-50 – Jesuh in A dungthluntu pawl cu ngaidamnak an nei thei nak dingin ziangtin a zirh?

Jesuh in A ko ih A kuat kir sal

Marka.3:14 kan zoh asile Jesuh ih kaihruai awkdan zirhnak cu awlsam ten kan hmu thei sal. Jesuh in A dungthluntu pawl cu Amah thawn um tlang dingin le Thuthangtha sim ih feh suak dingah A ko hai a si. Jesuh ih kaihruai awkdan zirhnak cu phunhnh in kan hmu thei. A Pakhat nak cu A dungthluntu pawl cu “Amah thawn um tlang” dingin , Amah thawn nai te ih um tlang dingin a si. Cutin A Huham cahnak le thil hmuahhmuah parih A thu neihnak pawl cu an zir suak thei nak dingah a si.

A liam cia mi canah mi Pakhat khat in ziangtivekin ruahnak a rak lo pek dah timi ngan aw?

Cumi ruahnak cu na tul taktak lai fang can a rak si maw ti na sim fiang thei maw?

Thla ruk ihsin thla kua a lan hnu ah Jesuh in Pathian Lalram hrangih hnaturan timi thu cu A dungthluntu pawl hnenah A zirh. Jesuh in Thuthangtha A sim tik le zirhnak A neih tikah thuanthu le tahthimnak pawl hmang in a sim nawn. A huham cahnak cu midamlo, sersiam mi pawl, khuasia pawlh mipawl hnenah A lang ter. Pathian ih thinlung cu mipahun hmuahhmuah parah a si timi hmu fiang dingin a lang ter. A dungthluntu pawl cu Amah ih A thupit ter mi pawl cu thei thei dingin a kai hruai hai a si.

A pahnih nakah , Jesuh in A dungthluntu pawl cu a thlah hai . A tumtah cia vekin A dungthluntu pawl cu A rak tuah cia mi pawl tuahih feh suak dingin a si. Cumi cu “Tlawng inn sungih zir men” si lo in “ tuan dingih zirhnak” sawn a si. Rawng an bawl nakah an kut a bal hmanah ziangvek dinhmun khalah anmah ten feh suak in le A rak zirh cia mi vek ih tuah ding in a si.

Mathai.10:5-23 siar aw, feh suak dingih thlah mi thu cu kan hmuhdan rel tlang uh si.

Rel Khawm ding mi

Mathai.10 thawn pehpar aw in thusut nak pawl cu ruat tlang hnik uhsi.

A tlun ih Bible bung cang sung ihsin ziangvek dan pawl na zir suak?

Na rawngbawlnak le a tlun ih Bible bung cang pawl zoh in ziangmi na tah khin thei?

Kutsih awknak

Jesuh ih a thupi ter bikmi cu duhdawtnak asi ti kan hmu zo vekin a bikin lawm man in pek sal thei lo tu ding pawl le in let rul kir sal thei lo tu ding pawl va duhdawt dingin in zirh a si.

Jeim. 1:27 Pathian kan pa in a taktak le a thiangmi biaknak ih a ruahmi cu: farah zonzai le nuhmei an harsatnak le an tuarnak ah thatein kilkhawi le khawvel sualnak sungih buahcihter aw lo dingin mah le mh fingshaw i awk kha a si.

Pathian ih duhdawtnak kan langter nak ding pawl :

Nuhmei pawl :

Nulepa nei lo pawl :

Tlasam mi pawl :

Thlacam dil nak

Pathian biaknak

- Bible siarnak
- Thlacam

Sun ni a suah hlan zingpit ten tho ih thlacam cu Jesuh ih mizia a si . A tuah dan vekin kannih khal tuzarh ihsin mal te ten zing tho in sun ni suak hlanah Pathian pawlkom nak nei uh si. Cuvek can ah saam na siar thei asilo le thangthatnak hla ong in can na hmang thei. Na parih A thil tuahmi pawl ruangah Amah thangthat aw. Ama duhlo dan ih na nundan pawl cu thei aw dingin le na thinlung takin Amah tong dingin dil aw. Nangmai hrangih can hmang lo in Thlarau Thianghlim thawn khat dingin, A lo hmang dingin dil aw.

Zir Suak mi Pawl (Application)

Jesuh in A hrangih kaihruaitu ding pawl a hril tikah ropi bik mi thuthangtha a sim mi pawl lakih pakhat hmangin Thuthangtha a sim. Tuzarh sungah A thuthangtha sim mi Mathai 5-7 siar nakin can hmang aw. Na hmuh dan na ruah dan cu ngan aw . Na hrangah ziangmi thathnemnak a lo pek? Ziangvek thusut nak pawl na nei? A thuthangtha simnak na siar ngah mi ihsin Pathian in ziangtvek in A lo hruai duh tin na ruat?

Tuzarh ah na rualpi hnenah feh suak aw. Na rualpi nu lole pa thawn suncaw ei tlang nakthawn Jesuh ih A thupit nak pawl na zir ngah mi cu sim aw. Jesuh nundan vekih nung in a feh dan vekih feh dingin na nunnakih thupi mi ziangvek pawl thleng a tul timi cu rel pi aw.

Johan.2:6 nak cu zohlo in siar thei dingin siar aw.

Tuzarh sungah a hnuailam ih Bible bungcang pawl siar nakin na can hmang aw. Na siar ngah mi ihsin na ruahnak le na sim duhmi pawl cu ngan aw.

1. Rome 8:1-30
2. Rome.13:1-14
3. Galati. 4:1-20
4. Ephesian 4:1-16
5. Ephesian 4:17-32
6. I Piter 2:11-25
7. Colossians 3:1-17

Jesuh ih thupi a timi pawl zoh sal nak

Jesuh dungthlun timi cu Amah thupit ter le A hmuihmel lang dingih kan nun hi a si. Kan zir ngah mi ihsin tu zarh cu a lenglam le sunglam nun thupit nak pawl kan zoh ding . Hi thu kan ruat tikah athupit nak pawl cu na nunnak ah nunpi thei dingin ralring ten ruat awla thu bawtcat nak nei tum aw. A hnuai ih Bible cang pawl hmangin sim fiang aw.

A Pakhatnakah Jesuh in Pathian Ca Thianghlim cu a thupi bik ah a ret. A thinlung le a khaw ruahnak pawl cu Ca Thianghlim thawn a khat ter. Jesuh cu kum 12 a kim tikah, Biakinn sungah sakhua nakih hotu pawl thawn Bible thu an rel tlang lai cu a Nulepa in an va hmu ti kan hmu thei. Thlemnak a ton can ah Pathian ih tongkam hmangin a let. A cancan ah cun Thutak thuanthu hmang in a sim ih ziangtik hmanah A thu cu a tla niam ter dah lo ih rualrem zet le thuneih nak huham thawn a cawi sang.

Matthai 4:4 Asinain Jesuh cun, “Ca Thianghlim in “Milai nunnak cu rawl lawngin a si lo. Pathian hmurka in a suakmi tongkam in a si sawn” a ti,” tiah a let.

Aliamcia mi can ah thlemnak na ton tikah ziangtivatek in Ca Thianghlim hmangin na do?

Johan 8:31-32 Curuangah Jesuh in amah a Zumtu pawl hnenah, “Ka thu zirhmi nan thlun ahcun Keimah ih dungthluntu ngaingi nan si ding; 32 thutak cu nan thei dingih cuih thutak cun a lo luatter ding,” tiah a ti.

Ziangtin Jesu in himi bungcang hmangin lam in hmuh?

Thutak cun luat nak a lo pek timi cu ziangtin na rak tong?

A pahnih nakah, Jesuh in thlacamnak cu thupi ah a ret. Jesuh cu A Pa hnenah thlacamnak in a nunnak cu a khat liam ter . Jesuh ih thuhla na zoh tikah , thupi zet mi thil pawl hrangah thlacamnak in a neh ti kan hmu thei. A riahsia Lungkuai canah thla a cam. Tuahnat a si canah thla a cam. Leitlun ih a nunnak a netnak bik dinhmun a thlen tikah thinglamtah par ihsin thla a cam. Cuvekin A dungthluntu pawl cu thlacam dingin a zirh .

Marka 1:35 A thaizing, zingthlapit ni suah hlanah, Jesuh c a tho ih inn ihsin a suak. Hnarpawn ah a suak ih mi um lonak ah thla a cam.

Luka 5:16 Cuih hnuah misenpi hnen ihsin feh tahratin hlimphirnak hmunah amah lawng thla a cam theu.

Luka 22:39-40 Jesuh cu khawpi lengah a suak ih a feh theunak Olif tlang ah a hung feh; dungthluntu pawl khal an feh ve. 40 Cuih tlang a thlen tikah an hnenah, “Sualforhnak sungih nan luh lonak dingah thla cam uh,” tiah a ti.

Jesuh ih thlacam dan pawl fiangten kan hmu zo vekin ziangruangah a thupi tin na ruat?

Cuvek in nang teh thlacam dan pawl cu felfai ten na thlun maw? Na thlun a sile ziang tin na cam?

Jesuh ih a thupit ter mi thil pahnih kan zoh zo . Cumi pawl cun na nunnak a tham asile midang Pakhat khat hrangah Jesuh ih thupi ter mi pawl cu ziangvekin na hmu ter thei ding?

Cui thupi mi pawl cu a takin mi pakhat nunnak ah hmang thei dingin ziangtin na tuah ding?

Na nunnak ih a thupi mi pawl tuah suak thei dingin ziangtin na tuah ding?

Jesuh ih lenglam hmuh theih mi a thupi ter mi pawl

Jesuh in Pathian thu thianghlim le thlacam nak cu thupi ih a ret vekin lenglam thupi ter mi pawl tla a lang ter.

A pakhatnakah Jesuh in thu lun nun a thupi ter. Jesuh cu A Pa ih thu a thlun ringring ih a tuah ter mi pawl cu a el a hnawng dah lo. Kum note tlangval tleirawl a si lai khalah a Nulepa thulun nak a zir suakih a rung pitling ih patling asi hnu ah thihnak le tuarnak a ton tiangin A Pa thu a lung a si.

Hebru 5:7-9 Leilung tlunih a um laiah khan Jesuh in thihnak ihsin amah a runsuak theitu Pathian hnenah ringzet in a au ih Mitthli tla-in thla a cam. Mi lungnem le pum pe-awmi a si rungah Pathian in a theih sak. 8 Pathian ih Fapa a si ko nan Pathian ih thungaitu si dingah harsat tuarnak ihsin a zir a si. 9 Cule mi famkimih tuah asi tikah a thu a ngaitu hmuahhmuah hrangah amah cu kumkhua rundamnak hramah a cang.

A tlun ih bungcang hmangih Jesuh ih thulun nun ziangvekin kan zir ngah?

Johan 14:15, 21,23

15 Jesuh in, ”Keimah in duhdawt Ahcun ka thukham pawl nan thlun ding. 21 Zokhal ka thukham pawl a pom ih athluntu cu I duhdawtu a si. Keimah I duhdawtu poh cu a Pa in a duhdawt ding;

Keimah hkal in ka duhdawt ding ih a hnenah ka lang ding,” tiah a ti. 23 Jesuh in,”Zokhal Keimah I Duhtu cun ka thu zirhmi a thlun ding. Ka Pa in a duhdawt dingih ka Pa le Keimah kan ra ding ih a hnenah kan um ding.

Himi bungcang hmangin Jesuh ih tongkam pawl cu ziangtin na let ding?

Na let dingmi lo dawn kham tu cu ziang a si ?

Jesuh in duhdawtnak cu thupi ah a ret. Jesuh in minung pawl cu thuk zet in a duhdawt a si. A Nulepa a duhdawt, a dungthluntu pawl a duhdawt, hnawn a tuar mi pawl le mi rethei pawl a duhdawt. Amah relsia tu pawl le hnawngtu pawl tiang a duhdawt. Duhdawtnak le ngilh neihnak ih thupit nak pawl cu a sim suak theu. A Pa a duhdawt ih ziangkim ah a cawi sang a si.

Mathai 22:35-40 anmah lakih mi Pakhat, Daanthiam pa in Jesuh kha a soal hawl duh ah thu a sut. 36”Sayapa, Daan sungah hin khui thukham so a tum bik?” tiah a ti. 37 Jesuh in,”Bawipa na Pathian cu na thinlung zate, na nunnak zate le na ruahnak zate in na duhdawt pei,” 38 Pahnihnak ih a thupi bikmi thukham cu pakhatnak vek thotho a si:”Na innhnen kha nangmah na duhdawt awk vekin na duhdawt ve pei,” ti hi a si. 40 Moses Daan hmuahhmuah le profet pawl ih zirhmi hmuahhmuah cu hi thukham pahnih in a huap theh a si,” tiah a ti.

Himi bungcang ah Jesuh in duhdawtnak ih thupit nak cu ziangtin a sim?

1Johan 4:9-10 Pathian ih in duhdawtnak cu a Fapa neihsun hi leilungah hin run thlah in a langter ih amah thawngin nunnak kan conak dingah a si. 10 Duhdawtnak timi cu hitin in a si:Kanmah in Pathian kan rak duhdaw ti a si lo, amah sawn in in duhdaw ih a Fapa a run thlah; cumicu kan sualthlah raithawinak dingah a si.

Jesuh in a duhdawtnak cu ziangtin a lang terih ziangtin duhdawtnak kan lang ter ve ding?

A netnakah Jesuh in minung pawl thawn can pek nakin a thupi ter mi a lang ter. Mipi tamzet thawn nai te in can hmangin a um tlang nan a bikin dungthluntu mi mal lawng leitlun thleng tu dingah a zirh hai a si.

Johan 1:43 A thaisun ah Jesuh cu Galilee feh a tum. Filip kha a hmu ih a hnenah, “I thlun aw,” tiah a ti.

Jesuh in Filip cu a koi h I thlun aw a ti mi ah ziangtivekin a dang bungcang pawl ah Jesuh in minung pawl thawn a can a hmangih ziangtin dungthlun tu ihsin dungthluntu tuahtu ah a tuah ti kan hmu thei?

Tu zarh sungah minung pawl cu na nunnak ih thupi ah ret thei dingin na tuah thei mi pakhat tal a um maw? ziang a si ?

**DUNGTHLUNTU LAMZIN
DISCIPLE JOURNEY**

**SESSION 5:
DUNGTHLUNTU SINAK IH MAN**

Key Truth : Jesuh dungthlun sinak ih a tul mi cu thawi awknak a si .

A ropi zet mi thawi awknak lo in zokhal Jesuh dungthluntu si a theih lo ti cu a dik mi asi .

Nangmah le (na group) mi bur in Jesuh dungthluntu sinak ih a man cu Jesuh ih tongkam pawl hmang in zoh tlang aw Luka.9:23-26. A thupi mi tumtah nak cu na zoh khawm asile Jesuh dung kan thlun tiki kan thawi awknak ih a thupi mi thutak pa li cu na hmu suak ding .

Himi session 5 thawn zirh dingih na timlam tikah a thupi mi bible bungcang pawl cu voi tam siar nawn nakin hmingsin dingih tim tuah aw.

Reflect

Ahmaisa session ah cun Jesuh ih dungthluntu sinak ih thupit nak pawl kan zoh zo ruangah Jesuh ih thupit ter mi pawl cu thuk zetin le kanmai bulpak nunnak hrangah zir suak dingih can tha kan ngah zo. Can rei lo te sung tuzarh sungih na ton mi harsatnak asilole na zir suak mi hrek khat cu sim aw.

A tang ih thusut nak pawl hmangin rel tlang nak nei uh si.

Tuzarh sungah sim suak dingih ziang mi timlam nak na nei? Ziangtin ?

Bible na siar nak ihsin na zir suak mi le na ton teh mi cu ziang a si

Ziangvek thusutnak na nei duh?

Thlacamnak

Kan zate in tuarnatnak, harsat nak a phunphun kan tong zo ding. Tuni ah kan zir ding mi cu ziangtin cuvek thim lak ihsin Jesuh kan zumnak thawn kan feh suak thei ding timi a si ding. Cawl ta hrat in mi bur teten thlacam nak nei tlang uh. A tang lam ih khihhmuh nak pawl hmangin Lalpa cu biak tlang uh .

Jesuh ih a dungthluntu si thei nak can tha na neih mi parah Pathian thangthat aw.

Tuzarh ah Amah thlun dingih na rat vekin na hnen ihsin Pathian ih a lo dil mi thawi awknak cu na thei theinak dingih Pathian hnenah dil aw.

Na tul mi pawl cu feh san thei dingih thazang le Khrih le midang hrangih riantu si dingih a lo hnaihok tu thil pawl tlansan thei ding in dil aw.

Key Truth : Jesuh dungthlun dingih a tul mi cu thawi awknak si.

Bible Thuanthu

Luka 9:51 Jesuh cu vancungih laak a sinak ding caan a nai cuahco thlangtikah Jerusalem ih feh hrimhrim dingih a ruatcat ih a pok. Himi tumah a dungthluntu pawl hnenah a ton ding mi thih nak thu cu a phuang suak. Luka 9:22 ah “cule an hnenah, “Milai Fapa hi a tuar nasa ding ih upa pawl, puithiam upa pawl le Daanthiam saya pawl in an hnong ding. Amah cu an that ding: asinain ni thumnak ah thawhter sal a si ding,” tiah a ti. Himi cu thil pathum asimi thihnak, phum nak le tho salnak ding thu fiangten a sim cia nak a si .(Mathai 16:21; Mathai 17:22-23; Mathai 20:18-19).

Jerusalem ih a tuarnak ding le a thawi awknak ding hngak cu ziangah? tiin A dungthlun tu pawl cu mangbang in an um ti cu kan ruat ko ding. An hmai ah ziang a um ding ti cu famkim zet in an thei thiam lo ding . Cutin Jesuh cu a dungthluntu pawl lam her in huham nei mi tongkam thawn a sim hai :

Luka 9:23-26 Cule an zate hnenah,” Zokhal sisehla I thlun duh ahcun mah zawnruahnak kha tlansan sehla nitinte a thinglamtah phur in I thlun she. 24 ziangah tile zokhal siseh amah ih nunnak a hum Duhtu cu a nunnak a sung ding; sikhalsehla Keimah ih hrangah a nunnak a sungtu cu a nunnak a hum ngah ding. 25 Mi pakhat in Leilung pumpi hi co theh hmansehla amah ih nunnak a sun, a si lola a hloral a si Ahcun ziangso hlawhmi a neih” Hlawh mi zianghman a nei lo. 26 Mi pakhat in Keimah le ka thu zirhmi a zahpi Ahcun Milai Fapa khal in sunlawinak le a Pa le vancung mithiang pawl ih sunlawinak thawn a ra thlen tikah a zahpi ve ding.

Jesuh in a dungthluntu pawl cu tuar theinak an nei thei nak dingah ziangruangah a ko tin na ruat?

Jesuh dungthluntu si nak ih pek ding mi a man na theih mi cu ziang a si ?

Jesuh dungthluntu si dingin na pek tul mi a man cu ziang a si ?

Thuk sinih lainnak (Dig deeper)

A tam sawn can ah Jesuh ih mipi hnenih a rawngbawlnak cu khuapi, kuate le Jerusalem khua lenglam ah a si, cutlun ah amah dodal tu Gentile pawl hnenah a si. Ziangruangah ti asile cu Jew mipihun sakhua biaknak ih hotu pawl ih dokalhnak huatnak pawl tong cih lo dingin cutin caan rei deuh a hman thei nak dingah a si , atam sawn cu Jerusalem ih um an si. A tumtah mi cu A dungthlun tu pawl thawn Jerusalem ah feh in le a ruatcat cia mi a net nakih a feh ding mi lamzin cu Khros ah a si.

Rel tlang ding mi

Jesuh dungthlun nak ih kan nunnak kan caan lak ihsin pek tul mi cu ziangvek man a si?

Hnatuannak ah?

Inn ah?

Mibur umnak ah?

Social media ah?

Key Words :A tang lam ih tong fang pawl cu a sul lam (or) a ti duhnak san sim fiang thei dingin tim tuah cia aw.

Messiah

Tirhthlah

Pathian ih Fapa

Rel tlang ding mi

Himi thusut nak pawl cu mibur ih rel tlang tikah Paul ih tongkam pawl siarnak in in bawm thei zet ding. Tahthimnak ah 2 Timoti 2:1-7 cu mi pakhat khat in siar dingin na dil ding.

Thuanthu Zoh sal nak

Thutak Pa li

Kan zir nak ihsin kan hmu fiang thei zo mi cu Jesuh ih a dungthlun tu pawl thawn an khual Tlawng nak cu kum hnih le hrek a si. A ko hai tikah Johnan 1:39 Ama i sinak cu can pek in le Messiah a sinak cu phuang suak dingah a si. A ko tikah “ I thlun aw” Mathai 4:19 minung kai tu ah ka lo tuah ding timi cu a thu tiamkam mi a si. Ziangtivek in minung kai dan ding ti le kumkhua daih sinak thu cu tikcu can pek in thlaruak sung caan hman in a hmuh hai a si. Mathai 3:14-15 minung hleihnih a hril ih “Tirhthlah pawl,” tiah a ko; “Ka hnenih um dingah ka lo hril. Cule thusim dingah ka lo thlah ding ih, 15 khawsia dawihlo theinak thu tla nan nei ding,” tiah a ti.

Zirhnak a theh tikah Jeush in khuapi le khuate ah cun minung hnenah rawngbawl dingin le Thuthang tha sim ding in a kuat hai. Cutin dungthluntu hleihnih cu Jesuh hmin in rawngbawlnak an thok ih Pathian ih huham cun a um pi hai asi. Jesuh in Caesarea Philippi timi Israel pawl umnak ah a hruai hai ih cui hmun ahcun Jesuh ih sinak diktak a simi “Messiah A nung mi Pathian ih fapa “ le A huham cahnak thawn that lo nak pawl neh tu a sinak cu an rel tlang. Mathai 16:16-18.

Jesuh in a dunthluntu pawl cu tlamtling zet ih a zirh ngah ti cu a thei . Cutin dungthluntu pawl cu Pathian ih fapa a si ti fiangten an thei ih cutin hmailam pan ih feh suak dingin tim an tuah. Tu ah cun a hmuitin mi cu Thinglamtah parah a si. A thupi mi thutak cu a hnuailam ih (bungcang) ah kan hmu thei.

1. Kan zaten kan luat lo

Mitampi cun Jesuh dungthlun ding tiih kan tumtah hnu ah cun harsatnak le buainak pawl lak ihsin zalen zet ih miluat sinak in tiamkamnak tiin kan ruat asinan himi hi a dik lo. Jesuh dungthlunnak hin za ran ih kan ton mi kan nunnakah harsatnak a si theu mi hnatuan nei lo nak, sumpai harsatnak, donharnak (pressure), damlonak le thihnak tiang khal in tong ding kan si. Bible kan zoh asile tuarnak le kan ruahban lo mi kan nunnak ih kan ton mi thil pawl thu khal cu a tlangpi thu in kan hmu thei. 2 Timote 2:3 ah Paul in “ Khrih Jesuh ih rinsantlak ralkap na si bangtuk in tuar ding na covu cu tuar ve aw.” tin a ti.

2 Timote 2:3 ih Paul in ziangmi si a sim duh mi tin na ruat?

2. Mah le mah hnawng awk ding kan si

Jesuh in thinglamtah lam pan in ke a kar tik le a tuar tikah a dungthluntu pawl cu mah le mah hnong awk dingin a ko hai. Luka 9:23 Cule an zate hnenah, “Zokhal sisehla I thlun duh Ahcun mah zawnruahnak kha tlansan sehla nitinte a thinglamtah phur in I thluh she.

Mah le mah hnawng awk timi a san cu na si duhmi thil pawl kha ret ta hrat in Jesuh cu na nunnakah a pakhat nak ih ret hi a si . A ti duh mi cu Thil dang hmuahhmuah hnak in Jesuh cu na nunnak ih thupi bik nak hmun ih ret a si.

Nangmah le nangmah hnawng aw ih Jesuh cu na nunnak ih a pakhat nak hmun ih na ret tikah ziangtivek in na nuntu dan a thleng ding?

Jesuh cu na thinlung zate ih na thlun ding ihsin a lo dawn kham tu cu ziang a si?

---

3. Nitin ten Thinglamtah phur in feh ding kan si.

Jesuh in a dungthluntu pawl cu sacrifice thawi awknak nei dingin a ko hai. Mah le mah hnawng aw dingih a sim theh hnu ah nitinte a thinglamtah phur in thlun ding in a sim hai Luka 9:23. Thinglamtah cu Rom pawl in mi hremnak ih an hmang mi a siih a san cu tuarnak le thihnak ti a si. A dungthluntu pawl ih “nitinte thinglamtah phur in thlun” timi cu thinglamtah parih thihnak tiang khal Jesuh hmin in harsatnak pawl tuar duhnak neih hi a si. Tuni ah Jesuh in Amah kan thlun tikah a sang zet mi man va si khal sehla Amah thlun dingin in ko a si.

Luka 14:27 Zokhal sisehla amah ih thinglamtah phur tahratin ka dungih I thlun lotu cu ka dungthluntu a si thei lo ding.

A tongkam na siar tikah ziangvek in na um ?

4. Kannih cu Jesuh dungthlun dingin kawh mi kan si.

A dungthluntu pawl cu mah le mah hnawng aw dingih a (challenge) ko ih nitinte mah thinglamtah phur ding a si. Jesuh in a sim mi cu ,”I thlun aw,” Luka 9:23. Jesuh in amah diktak ih thluntu pawl cun tuartheinak an nei a ti. Harsatnak le tuarnak ah siseh retheinak le thinnatnak khalah Amah thun cu bangsan lo in an thlun a si.

Harsatnak na tuar rero lai fangih Jesuh na thlun tikah ziangmi si aharsa bik tin na hmu?

Harsatnak lakih Jesuh thawn feh tlang nak ih lawm man cu ziang a si?

Mah le mah hnawng awk(el awk) timi cu na saduhthah mi pawl kha ret ta hrat in Jesuh cu a pakhat nak ih ret hi a si. Cumi cu thil ziangkim lak ihsin Jesuh cu na nunnakih hmun lai bikih ret nun hi a si.

Kutsih nak

Ethics le Sakhuanak lam ih Liberties Commission Southern Baptist Convention ih an rel cat mi vek asile 20th century ah hin Khrifa pawl hi a hlan centuries hnakin thah an rak tuar ti kan hmu thei. Nigeria, india le Irap ram pawl ih an tuat dan vek asile 200 million hnakh tam Khrifa pawl cu leitlun pumpu luk ah hniksak nak hremnak an tuar ti a si.

Leitlun pumpu luk ih um Zumtu tampi cu thim lakah an um ih tihnung zet nak le thihnak tiang in thleng nak hmun ah an um a si. Cui Zumtu pawl cu nangmah le Keimah vek hi an si. Sungkua , rualpi le inn le lo nei mi an si. Annih cu an hmailam hrangah tihphan nak le donharnak thawn khawsa mi an si. An duhdawt mi pawl hrangah thil tha bik a simi cu si an duh ve , cuvek ih nasa zet mi dokalh nak cu tong in Jesuh dungthlun ding cu an hril a si.

Can rei lo te sung leitlun pum huap ih harsatnak a tuar tu kan ulenau pawl hrangah thla camnak nei uh si. Pathian hnenah an hrangah hngil neihnak le zangfahnak thawn tuar theinak pek dingin dil uh si. Cutlun ah harsatnak kar lakah raltha zetin Khrih thu cu an sim theinak dingin Lalpa

hnenah dil uh si. Cumi pawl thawn pehzawm aw in thlarau thangharhnak hrangah kan ram kiangkap pawl hrangah thlacam uh si.

Thlacam dil duhmi

Cu betah Pathian thu zirhnak kan nei tikah na group hruaitu pawl thawn bulpak zirhnak, Pathian thangthatnak le a ra dingmi session le tu kar lak hrangah timtuah cia aw. A hnuai lam ih cangvaihnak pawl cu nangmah bulpak te ih a mil aw mi le can remcang kha hril aw.

Pathian biaknak

Bible siar aw

Amah biaknak in Pathian thawn pehtlaih nak nei aw

Acancan ah cun Pathian kan biak nak cu kan thinlung kekkuai nak hi Lalpa hnenih kan pek nak ropi bik mi thangthatnak a si. Luka 7;36-50 ih thinlung kekkuai nak thawn Jesuh biaktu nunau nu ih thuanthu cu siar aw. Na donharnak, na thinnatnak, na beidongnak le na ningzahnak pawl cu Amah hnenah thum aw. Thangthatnak le hriak thuhnak thawn Amah cu biak aw.

Bulpak zir dingmi

Thutak pali cu siar aw.

Atak in tuah tum aw.

Application

Midang thawn peh zawm aw. Leitlun huap ih na kianglekap ih tuarnatnak a nei tu pawl cu zoh aw . Tuarnatnak a neitu lak ihsin na sungkua, na hnatuanpi, na innhnen, na tlawngkai pi pawl hrangah Pathian in A mit cu an parah zangfahnak thawn a zoh ih a hmu theinak dingin dil aw. Tu zarh cu tuarnatnak anei tu pawl hrangah duhdawtnak le zangfahnak thawn an hrangah thil pakhat khat tuahnak in lang ter aw.

Luka 9:23 cu a luat in hminsin aw : “Zokhal sisehla I thlun duh ahcun mah zawnruehnak kha tlansan sehla nitinte a thinglamtah phur in I thlun she.”

Tuzarh sungah harsatnak a nei mi mi pakhat khat hnenah email kuat aw. Na email sungah thazang peknak le Pathian tongkam ih in tiamkam mi cu ngan tel aw. Na nunnakah harsatnak pawl lak ihsin Lalpa in ziangti vek in a lo hruai suak timi kha sim aw.

Pathian thangthatnak

Siar dingmi pawl timtuahnak

A tanglam ih Bible bungcang pawl cu tuzarh sungah siar aw. Na ruahnak le na sim duh sal mi thu pawl cu alawng nak hmun ah ngan aw.

Nikhat nak Mathai 10:16-39

Ni hnihnak Mathai 24:1-27

Ni thumnak Mathai 14:25-35

Ni linak Johan 16:1-33

Ni nganak Philipi 1:12-30

Ni ruknak Philipi 3:1-21

Ni sarihnak 2 Timoti 3:1-17

Dung hawi kir lo ding

1800 hrawngah thangphawk nak India ram ah a thleng . Missionaries 100 leng cu Europe, Australia le United State ihsin an ram ah an ra, abikin Nortern India ram thawn nai nak hmun pawl ah a si. Thuthangtha cu culai can ah do le huat asiih missionaries tampi cu an zumnak ruangah thah an rak tuar ih thuthangtha cu pehzawm in a karh zai vivo. Welsh missionary cu a zumnak ruangah tuahsiatnak cu a tuar ih a Sungte cu Khrih ah Assam ram ah a hruai thleng. Tribal hotu pawl cun an Sungte cu zothim dingah an retih that dingin an ret cat. A hmutu in a sim mi cu a fale pawl thah zoh dingih an sim tikah cu pa in a sim mi cu “ Jesuh dungthlun dingin ka ruatcat zo, kir sal a theih nawn lo.” tin a ti.

A fale pawl an thih hnu ah a sim mi cu ,” Leitlun in dung I tun san thei asinan Thinglamtah cu ka hmai ah a um thothe” a ti. Cun a nupi cu rin sungih an kah hnu ah cu pa cun a phuang suak,”

Zohman ka kiangah Keimah thawn an feh lo asi khal le Jesuh dung ka thlun thotho ding.” a ti. A zumnak a sim theh hnuah cu pa cu a Sungte thawn vanram ah a feh ve.

Cu pa ih a ral that nak a thuanthu cu a karhzai vivo ih a khua umnak zaten Khrih an hmu anmah that dingih a thleng ter tu pawl khal an tel. Cu pa ih tongkam le thangphawknak cu Indian evangelist, Sadhu Singh ih thihnak tongkam ihsin hla ah India ram ih kawhhran pawl in an run sak a si. Cui hla cu Billy Graham ih crusades hmun tam zet ah sak asiih cui hla hmang in minung thawng tel parah hmual a nei a si. Cui hla fang cun a lo tham ve maw? Ziangvek kar lak khalah Jesuh dungthlun dingih na ruat cat zo maw?

Jesuh dungthlun dingih ka ruat cat zo

Dung kir nawn lo in, dung kir nawn lo in

Bible sungih bungcang cu hawl awla can la in a tang ah ngan aw . Cui A tongfang pawl cu na thinlung ten siarin le ring zetin Pathian hnenah thlacam aw.

Bulpak ih zir dingmi

Thutak pali

Thuk sin in fehin tuzarh ah thutak pali cu Luka 923-26 ih kan hmu zo veki siar nawn sal aw.

1. Kan zaten kan luat lo

Harsatnak pawl cu kan nunnak ih thil pakhat a si. Cui harsatnak cu Zumtu, zumlotu par khalah a thleng . Asinan Khrih ah kannih cu danglam zetin harsatnak cu kan tong. Cu hnakin kannih cu harsatnak ih kai tang mi lole harsatnak ruangih thinphang le lau zet ih um ding hnakin harsatnak cun ruahsannak in nei terih cui harsatnak kan ton mi cu Khrih zarah kan pahtlang thei ti kan thei Rome 8:37. A taktak in harsatnak kan ton mi hi Pathian ih ruatdan vek asile cu buainak ziangkim kan ton mi pawl ihsin Pathian kan zumnak lamzin can tha kan ngah nak le Jesuh dungthluntu kan si veki kan nun a puitling nak sawn a si ti kan hmu suak sal thei. Cumi pawl hmangin Pathian in kan nunah tuar theinak, thinsaunak, thazang, mizia, ruahsannak le zumnak pawl a suak ter rero a si. Gym ah kan lek ih an taksa thou pawl kan thlak ih kan taksa tit lawngin kan hrangah cahnak a suahter bangin Pathian ih in kam cia mi ah kan thum awk tikah kan nunnak ih harsatnak kan tuar mi pawlin in ti cak ter a si. Harsatnak pawl lak ihsin Jesuh in in hruaisuak ding a si ti zum mei aw.

Rome 5:3-5 Cule harnak kan tuar tik khalahhin kanlung a awi thotho; zianghatile harsatnak in tuartheinak a suahter, 4 tuartheinak in Pathian lungkimnak a suahter, cule amah ih lungkimnak in ruahsannak a suahter, ti kha kan thei. 5 Cule hi ruahsannak in kan bei dong loin in tuah, zianghatile Thlarau Thianghlim sung ihsin Pathian in a duhdawtnak cu kan thinlung sungah a burh zo. Cui Thlarau Thianghlim cu Pathian ih in pek mi laksawng a si.

Zumtu kan nunnakah harsatnak thleng ding Pathian in in siang timi cu himi bungcang ah ziangtin in sim?

2. Kanmah le mah kan hnong awk a tul

Mah le mah hnong awk timi cu Pathian mi sinak le nun thianghlim ih nung dingih kawhna a si. Pathian lung kan tong theinak dingah kan pianpi sual tuah duhnak cu kan hnong tikah kan nunnakah Khrih tihzah upat nak thawn kan nun kan hmang a si.

Jesuh in mi pathum Amah thlun Duhtu pawl cu a tong nan pakhat ciar in (excuse) puhmawh nak an nei theh. Luka 9:57-62 siar awla a tang lam ih thusutnak cu let aw.

Jesuh dungthlun dingah mah le mah hnong awk ih thlun ding an duh lonak cu ziangvek a si ?

Jesuh dungthlun dingah na nunnak ih ziangvek hmun pawl cu tanta a tul?

3. Nitinten mah Thinlamtah phurih thlun ding

Karen Watson timi nu cu Iraq ram ih missionary a si. A dang missionary pa li thawn March 15,2004 ah thah an tuar. A thihnak ruangih siar dingah cakuat a ngan ih a inn lamah a kuat . Duhdawtmi Pastor Phil le Pastor Roger

Himi ca hi kan thihni lawngah ong in nan siar ding. Pathianin sir awk dingah in ko lo. Ka thinlung cu ka ram miphun le nan hnenah a cang thei tawk in lo pek ka duh. Kei cu Amai hrangih kawh mi ka si. A thu thlun ding le tuarnak ding cu ka ruat cia mi a si. A sunlawinak cu ka lawm man a si.. Kei cu hlawhtling ding le thinlung taksa nuam dingih kawh mi si lo in thulung dingih kawh mi ka si. Ka duh zet mi bible bungcang hrekkhat pawl cu Isaiah 6 , 2 Cor 5:15-21, 1Pet 1:3; Col. 4:2-6, Rome 15:20, Saam 25, 27 pawl tla an si. Ka Scofield nan zoh asile hmingsin nak ih rin mi pawl nan hmu ding . Zangfahten nan tul can lole a tha tiih nan ruat can lawngah rak hmang uh. Jesuh rian le Amah thei nak hnakih nuamnak dang a um lo. Ka kawhhran sungkua le nan pahnih in ka lo duh.

Amai kilvengnak thawn
Salaam, Karen

Karen ih nunnak tahthimnak hmang in ziangtin a lo ko (challenge) ?

4. Kannih cu Jesuh thlun dingih kawh mi kan si

Harsatnak lai fangih Jesuh dungthlun nak ih kan co ding mi pawl cu ruat aw. Ka unau le pawl harsatnak phunphun nan ton tikah a ropi zet mi lungawi nak cu ruat aw ziangah tile na zumnak ruangih hniksaknak cun tuar theinak a suak ter a si. Cutlun ah tuartheinak cun famkim zet mi rahsua mi a nei a si. Cutin nang cu a puitling mi le zianghman tlasam lomi theh famkim mi na si thei ding.

James 1:2-4

Harsatnak le tuarnak thawn Jesuh cu pehzawm ih thluntu mi pakhat cu ruat aw. Hremnak na ton tikah ziang na tuah ding timi cu cu nu or cu pa ih thuanthu hmangin ziangmi a lo zirh ?

Tuah suak dingah ret aw

Jesuh thlun timi cu mah le mah hnong awk a si timi hrek khat cu kan hmu zo. Kan tikcu can tam sawn cu kan diriarnak dingah a cang thei tawk in kan duhmi ngahnak ding hrangah can tam sawn cu kan hmang . Ziangtivek in mah le mah hnon awk timi cu tuahnak na nei maw?

Jesuh cawisang le nangmah le nangmah hnong aw thei ding dan cu ruat aw. Na tul mamawh tuk mi a pakhat nak ih na ret mi cu hnong in midang cu na hmai ah na feh ter men thei. Na ei tul zet mi cu ei lo in le na suncaw ei cawlh can cu rawl ul nak le thlacamnak thawn hmang in na hnong aw men thei. TV zoh ding lole movie zoh ding le mi pakhat khat thawn can hmang ding pawl, na nuamnak dingih a tul zet mi tla cu na hnong aw men thei.

Na nunnak ih hmun pawl ah Amah ih lo tuah ter duhmi mah le mah hnong awk ding hmun pawl cu lo hmuh dingih Pathian hnenah dil aw. A tanglam ih thusut nak pawl ah na ruatnak cu ngan aw.

Bulpak lungawinak hrangah kan nunphung in ziangtivek thusim nak a lo pek?

Pathian cawisang le mah le mah hnong awk dingah ziangtivekin na ruat nak a lo luah khat ?

A harsa bik mi a tul tuk mi na hnong tul mi cu ziangmi pawl a si ? ziangti vekin a liam cia canah a tul tuk mi pawl cu na rak neh suak thei?

Midang hrangah mah le mah hnong awk ih a takih na tuah thei ding mi pa nga hmnsin aw . Cu pawl cu nangmah thawn nai zet a um mi minung pawl lole ahlan ih na rak ton dah lo mi minung pawl an si men thei.

Himi session cu pal tlangih na feh suak zo bangin na nunnak ah harsatnak le tuarnak pawl thawn na feh rero men thei. Cuvek can pawl ah a thupi mi cu Lalpa hnenah nai sinih pan le A thutiamkam pawl le A umnak hmun ah Lalpa cu a zaten hngohsan mei aw. A tanglam ih thutiamkam pawl cu Pathian in harsatnak a tuar tu pawl hrangah a pek mi a si. Pakhat ciar ten zirh awla tiamkam mi pawl cu ngan aw. Tuzarh ah zo in hi thutiamkam pawl cu in sim thei ding?

Saam 34:18

Isaiah 43:1-2

I Corinthians 10:13

2Corinthians 1:3-4

2Corinthians 12:8-9

Hebrews 13:5

James 1:12

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 6: DUNGTHLUNTU IH A RAH SUAHHMI

Key Truth : Jesuh thluntu pawl cun dungthluntu si dingih dungthluntu va tuahtu pawl an si. Jesuh ih dungthluntu si dingah cun mi pakhatkhat cu Thlarau lam rahsuahe thei dingih va tuahtu pawl an si . Johan 15 ah Jesuh in a ruahsan mi cu fiangten a sim. Cumi bible bungcang cu himi session hrangih kan hmuitin mi a si (15:1-18,16). Lungawi um Ngaingai a si, Jesuh in kanmah bulpak ih kan ti theinak asilole kan thiamnak ruangah si lo in Amah cu Thlarau lam rahsuahe thei nak dingih a hrampi a sinak cu fiangten a sim. Na group in hi a tumtah mi pawl cu rel Khawm nak nan neih vekin kan nunnak ihsin a bang aw lo mi Thlarau lam rah cu nitin kan nundan ihsin a lang mi pawl cu na zoh sal thei. Cuvekin kan rahsuahe mi pawl tla cu na tahkhin thei a si. Himi session cu hoha or hruai dingih na timlam tikah bible bungcang ih a tawh a simi (key) cu voitam siar nawn nakin (hmingsin) neel zet dingin na tuah a tul.

Reflect

Anetabik session ih a sim mi cu Jesuh dungthlunnak ih a man a si. Jesuh thluntu kan si vekin harsatnak le tuarnak pawl cu ziangtivekin kan pahlang timi cu bible ah voitam in sim zo mi pawl cu kan hmu zo . Cuvekin harsatnak le tuarnak lakah feh rero mi pawl hrangah Pathian ih tahtim thei lo mi A thutiamkam pawl hmu suaktu dingah cantha a hmutu khal kan si. Tuni ih kan zoh dingmi cu Jesuh in leitlun huapih dungthluntu tuantu pawl dungthluntu va tuahnak ih kan tel theinak cantha sunglawi kan nei mi thu a si ding. Hi leitlun ah nangmah cu Pathian in danglam zet ih huham a nei mi si thei dingah A lo hmang thei timi cu na hmu suak thei ding.

Himi session thok nakah a tanglam ih thusut nak pawl cu rel Khawm nakin can hmang uh si.

Tu zarhah ziangmi sim suak dingah timlam nak na nei? Ziangtin?

Bible na siar rero lai ah ziangmi zirsuahe mi or tonteh mi na nei?

Ziangvek thusutnak na nei duh?

Thlacam

Himi session na lut hlanah cawl in group teten thlacamnak nei uh. Lalpa cu na biak vekin a tanglam ih khihhmuh mi pawl cu hmang aw.

- Pathian thu zirnak le Amah thu zir dingih cantha na nei mi parah Pathian hnenah lungawi thu sim aw.

- Thla na cam bangin Amah riantu dingah Pathian hnenah hlan awknak nei aw. Dungthluntu sinak ih hnatuannak tel in thil ziangkimah na siduhmi pawl hnakin Amah thu thlun dingah na tumtahnak cu langter aw.
- Pathian in nangmah le midang hrangih hlawknak a si thei mi dungthluntu sinak va tuahtu dingah timlamnak thawn a lo thoksak thei nak dingah thlacam aw.

Thuhmaihruai

Jesuh in a dungthluntu pawl cu dungthluntu va tuahtu dingah a zirh zo. Kumhnih sungah Jesuralem cu A dungthluntu hleihnih cun an zirhnak thawn an khat ter theh Tirhthlah 5:28. Kum 4 sungah Judea, Samaia le Galilee ram tiangin kawhhran a pungzai vivo Tirhthlah 9:31. Kum 19 sungah leitlun hmun zakip ah an feh suak Tirhthlah 17:6. Kum 30 sungah Thuthangtha cu leitlun hmun zakip ah a karh zai vivo ih a rah suah vivo ti Col.1:6 ah kan hmu thei. Jesuh dungthluntu pawl ih cangvaihnak cu tuni tiangin leitlun mi za kipih mibur hnen le mi tinkip hnenah a fang suak rero a si.

Ahlan san ih dunthluntu pawl tamzet le rang zetih an pungzai nak hi ziangruangah a si tin na ruat?

Tuni ah pungzai dingah zumtu pawl le kawhhran pawl in khamtu pawl hi ziang a si?

Thuanthu thei aw

Athim zet mi cabuai ih van mi Meifar tleu lawng a umnak innsung room ah Jesuh cu a dungthluntu pawl thawn neta bik zanriah hil tlangnak an nei ih phatsan a si ding thu le athihnak ding thu cu fiangten a sim hai. Cui a tong mi pawl cu kumthum le hrek sung a nunnak a tik cu caan pekin a hmanpi mi a dungthluntu pawl hnenih a netnakih a sim mi a si. Zanriah an hil tlang theh hnu ah tlun lam innkhan sungah a hruai hai , Jerusalem zin ih lungpi umnak suk lam ihsin sangkaa leng ah suak in Kidron khua an lan ih cuisin Oviles tlang parah an feh. An lamzin tluan ah cun sabit hmuan an tan ih sabit rah cu a kut in a lak hnu ah Jesuh in an hnenah an nunnak hmangin leitlun thleng nak dingih ziangtivekin cangvaihnak an nei dingah hman an si ding thu cu a sim hai.

Johan 15:1-8,16 Jesuh in, “Keimah cu sabit hri ngaingai ka si ih ka Pa cu human neitu a si. 2 Ka sungih rah a rah lomi hnge tla cu a tan theh ih a rahmi hnge kha a thiannak dingah le rh tam sinsin a rahnak dingah a hnge tha lo pawl kha a tansak.3 Nannih tla cu thu ka lo zirhmi thawngin nan thiang zo. 4Keimah thawn pehzom uhla kei khal nanmah ka lo pehzom ve ding. Sabit hnge cu amahte lawngin rah a rah thei dah lo; sabit hripi thawn a pehzom awk lawngah a rah thei a si. Cubangtuk in Keimah thawn nan pehzom awk lo Ahcun nan rah thei hrimhrim lo ding. 5 Keimah cu sabit hri k si ih nannih cu a hnge nan si. Zokhal ka sungah a um ih kei khal a sungih ka umcilh mi cun rah tampi a rh ding; zianghtile Keimah tel lo cun zianghman nan tuah theimi a um lo. 6 Zokhal Keimah sungih a um lomi cu sabit hnge an hlon ih a carmi bangtuk a si ding. Cubangtuk

hnge pawl cu an Khawm ih meisa sungah an hlon ih a kng theh. 7 Keimah sungah nan um ih a thu hi nan sungih a um ve Ahcun nan duhmi pohpoh nan dil tiah nan ngah ding. 8 Rah tampi nan rahnak hin ka Pa ih sunlawinak nan langter ih cuti cun ka dungthluntu nan can theinak a si. 16 Nannih in in hril lo; Keimah in ka lo hril hai ih kumkhua ih a hmunmi rah nanva rah theinak dingah ka lo fial a si. Ka hmin in Pa hnenih nan dilmi hmuahhmuah cu a lo pe ding.

Jesuh ih dungthluntu sinak ih rah suah ding mi timi cu ziang a si ?

Cang 16 ih Jesuh ih sim mi cu ziangtin na let ding?

Key Words : A tanglamih ngan mi cu a tul canah sim fiang thei dingin timlam cia aw.

- Thlarau rah
- Pathian hnatuannak pawl
- Thleng awknak

Thuanthu zohsalnak

Jesuh in rahsuahnak dingah a hramthoknak ih a thupi mi pawl cu a zirh. Mi pakhat in Jesuh thlun dingih a hril tikah Pathian in cumi pa or nu parih a ruahsan mi cu rahsuah nak in Amah sunlawih ding le cu nu or cu pa in Jesuh cu thutak in an nei taktak a si timi mi in an hmu theinak dingah a si. “Thlarau rah timi cu ziang a si”? tin na sut men thei. A tang lamih bible bungcang pawl ah Zumtu pawl kan nunnakah rah kan rahsuah thei nak lamzin pathum cu na hmu suak thei ding. Galatians 5:22-23

Thlarau rah kan tahnak cu _____

Philippi 1:11

Thlarau rah kan tahnak cu _____

Rome 1:13

Thlarau rah kan tahnak cu _____

1. Nuncan Rah

Galati 5:22-23 ah nuncan rah cu : duhdawtnak, lungawinak, hngamnak, lungsaunak, mi zaangfahnak, thatnak, rintlak sinak, nunnem tangdornak le suup theinak tla an si. Mi pakhat cu zumnak thawn Jesuh a cohlang tikah Pathianih thlarau thianghlim cu a sungah a um ti Eph 1:13-14; 1Cor 6:19-20; Rome 8:9 ah kan hmu thei. Thlarau cu bulpak nun ah sunglam lenglam nunah Jesuh bangnak thleng awknak in hna a tuan a si. Thlarau in a lo thleng tikah Amah kan bang sinsin thei a si.

2Corinthians 3:18 Kannih tla cu kan zatein kan hmai puanih tuammi kan sin nawn lo ruangah Bawipa ih sunlawinak hi thlang bangin a langtertu kan si. Cuih sunlawinak cu Thlarau a si mi Bawipa hnen ihsin a rat ruangah kan nunnak hi sunglawi sinsin in le Amah bang sinsin in in thleng vivo a si.

2. Conduct Fruit (Kaihruai nak Rah)

Khrih thluntu pawl nunnakih a dang rah cu kaihruai awknak rah a si. Phi 1:1 ah Tirhkoh Paul in “Thianhlimnak rah” thu a sim ti kan hmu thei. Cui rah cu Pathian ah rinumnak le thianhlimnak thawn kan nun kan hmannak rah a si. Jesuh dungthluntu timi cu midang pawl thawn bang aw lo ih danglam dingih kawhmi a si. Jesuh dungthlunnak ah a suahter mi cu hna thaten tuan (Ephe 2:10; Titus 3:14) nakin Pathian sunlawih le A duhdawtnak cu leitlun mi pawl hnenih langter ding a si. Mathai 5:16. Cutin Pathian na duhdawt tikah cun minung pawl na duhdawt ding ih upatnak, thinsaunak thawn kaihruai nak, tangdornak le siangzet ih peknak pawl cu na hril dingih na kiangkap ih minung pawl cun Jesuh cu an hmu thei ding a si.

Na nunnak ah a tul bikmi can na pek tul nak hmun pawl cu ziang a si?

Khuitawh hmun bik na thangso tin na ruat?

Thlarau lam hrangih tikcu can na pek tul mi cu zo a si?

Leader Tip : Thlacamnak in na tuah tul mi pawl cu tuah suak dingin timlam aw.

TUAH AW

Johan 15 Jesuh in thlarau rah suah dingin in zirh. Jesuh in nuncan rah, kaihruai awknak rah, le thlengawknak rah pawl cu a thinlungih a um mi pawl in sim tikah ziangvek rahsuah nakin dungthluntu ihsin dungthluntu tuah ding timi a tumtahnak cu a suangtuah cia zo a si. Cumi cu A thawh salnak le thinglamtah ih khenbet a si hlanah a dungthluntu pawl hnenih neta bik a sim mi a si. Kum thum le hrek sung a nunnak cu an hrangah a pekih ziangtin thuthangtha an sim ding ti zirhnak, tuahnat a si mi pawl hnenah rawngbawlnak le dungthluntu ihsin dungthluntu tuah dan ding pawl cu a zirh hai a si. A hril mi mi hleihnih cu a ni ni in Jesuh an bang sinsin .

Tu ah cun mi 12 cu an thang vivo ih dungthluntu tuahtu mi 70 an an cang luka 10:1. Jesuh in a tumtah mi cu a dungthluntu pawl pungzai ih tamsin ding le dungthluntu ihsin dungthluntu suak ter sinnak ding le anmah hmangin leitlun thleng a si theinak dingah a si. Asinan cui zanah cun grape kung hmang in thu a zirhih rah hrekkkhat cu karhzai dingih an hrangih a hmuh ter duhmi a langter nak ah a si.

Rah tam rah suak sin thei nak dingin tuan tul mi tiih na ruat mi pawl cu ziang a si?

Tu zarh sungih tuahduhmi hrekkhat na timlamnak cu sim aw.

Dungthluntu tuah timi cu thu bawtcatnak nei a si. Zohman in midang hrangih can pek dingin an lo ti lo ding . Himi cu nangmah ten Jesuh ih thukam hmangin na hril ding mi a si Mathai 28:18-20. Thok dingah na can pekih na tuah dingmi minung pawl ih hmin cu Lalpa hnenah sut aw. A

tangah an hmin cu ngan aw. An hmin sal in an hrangah mibur in thlacamnak nei in ziangtivekin Pathian in na nunnakih a lo pek mi rah cu na sim ding timi hrangah thlacam aw.

Can na pek dingmi minung pawl ih hmin cu pek aw
Thlacam dil duhmi pawl

Pathian thu kan zir tikah na group ih hotu pawl thawn bulpak zirnak, a ra dingmi session le tu kar lakih zir dingmi hrangah timlam nak nei aw. A tanglam ih cangvaihnak le nangmah bulpak ih rem na timi le na remcang can kha hril aw.

Pathian thangthatnak

- Bible siar aw
- Pathian thawn pawlkom awknak nei aw
- 1Cor. 3:10-14 le 1Thess 2:19 siar aw. Lalpa hmai ih Paul a din tikah Paul ih thinnuamnak a hram pi cu ziang a si? Na tikcu can na hman dan, na talents , pawlkom awknak, na thazang na hman dan pawl cu zoh khennak nei aw. Na nunnakih A ngilneihnak hrangah Lalpa thangthatnak in na can hmang aw.

Application

Midang thawn pehtlaihnak nei aw. Jesuh a thei dah lotu thawn tuzarh sungah suncaw ei tlang nak nei aw. Cumi nu or pa ih thuanthu, harsatnak, thinbangnak pek tu pawl cu ziang asi ti thei tum aw. A ra dingmi ni 30 hnu ah cumi pa or nu a nunnakih thazang pek tul na timi cu pek thok aw. Ziangtivek in Jesuh in na hrangah a lo tuah sak timi sim nak can tha na nei theinak dingah thlacam aw.

Johan 15:8 cu a luat in hminsin aw. “ Rah tampi nan rahnak hin ka Pa ih sunlawinak nan langter ih cuti cun ka dungthluntu nan can theinak a si.”

Timoti 2:2 ih Paul ih a sim mi cithlah pali pawl ih cangvaihnak thu a sim mi cu : Paul, Timote , mi rinum mi pawl le midang pawl an si.

Na siar dingmi pawl

A tanglam ih bible bungcang pawl cu tuzarh sungah siar aw. Na ruahnak le na sim dh mi pawl ngan nak ding hrangah a lawng nak hmun kha hmang aw.

Ni khatnak Luka 6:27-49

Ni hnihnak Johan 13:1-20

Ni thumnak Rome 15:1-21

Ni linak 1 Corintian 15:1-21

Ni nganak Ephesians 5:1-21

Ni ruknak Philipi 2:1-18

Ni sarihnak 1Johan 5:1-21

Rei a daih mi Rah

Mount Arbel ah voikhat hnaki tam Jesuh in a dungthluntu pawl a tong hai timi cu a cang thei mi a si. A netabik an hnenih a sim mi thu cu pungzai vivo dingah cangvaihnak tuah ding a si. Zan Thlapi a van can sabit hmuana an tawng aw Khawm lai fangah an kai. Culai canih a sim mi cu sabit , a hnge le a rah thu pawl a si. Asinan hican nisuak laifangah A thawhsal nak ruang taksa thawn a dungthluntu pawl thawn broad sungah a dingih mipun pawl cu a zoh . Cuisin an hnenah a sim mi cu hi thil hin an zaten kumkhua a thleng ding timi a si.

Mathai 28:19-20 Curuangah feh uhla mipun hmuahhmuah ka dungthluntu va siter uh; Pa le Fapa le Thiang Thlarau hmin in baptisma va pe uh. 20 Cule ka thupekmi hmuahhmuah thlun dingin va zirh uh. Hngilh hlah uh, san a cem lai hlanlo nan hnenah ka um ringring ding.” tiah a ti.

Annih cu zirh zo mi an siih minung pawl cu Khrih hnenah ziangtin an hruai ding, ziangtivekin rei lo te can pekin tuah ding ti cu an thei. Ni rei hlan te ah cun Jesuh in leitlun thleng dingih an cangvaihnak dingah an hnenah Thlarau huham cu a run thlah Tirhthlah 2:1-4. An tul mi tuah dingah thil ziangkim an nei asinan an hril a tul lai. Jesuh a feh dan a nundan vekih nung le feh dingin an hril tul a si.

Cuvekin kannih khal in sim ve . A dungthluntu pawlih an neih mi Thlarau cu kan nei ve. Pathian ih tongkam an nei mi cu kan nei ve. “feh uhla.....dungthluntu va tuah uh” a timi thukam cu in pek ve. A tang mi thusut nak cu Jesuh dung kan thlun ve ding maw? Leitlun in a hngak mi cu leitlun hmun zakip ih mipun pawl hnenah Amah thawn pehtlah aw in feh suak ih dungthluntu va tuahtu ding nunau pawl le mipa pawl a si.

Hi Leilung parah Jesuh thawn pehtlah aw ih ropi bik mi thil , hngamnak , lungawinak, lawm man, diriarnak ropi dang a um lo. Na nunnak a cem tikah na nunnak hrangah siat thei lo rei a daih mi rah cu na hmu suak ding a si. Cui rah cu kumkhua a hmun ringring dingmi rah a si.

Mathai 28 ih a sim mi cu ziangtin na let ding?

Leitlun ram mipun pawl hnenah dungthluntu tuah dingin Jesuh thawn pehzawm aw in ziangtivek in na tel ding?

Rahsuahnak pawl

Johan 15:1-8,16 cu siar sal aw. Himi bungcang na siar zo vekin Jesuh in phun dangdang ih rahsuahnak pawl cu a sim zo .

Rah a rah lo mi: cang 2 nakah cun rah a rahsuah lo tu pawl a si. Cupawl cun Jesuh cu an thei nan ziangtik hmanah thlarau lamah zohman hrangih can pekih tuahsuaknak nei lo pawl an si. Pathian thawn ziangtivekin fehtlang ding timi zohnen hmanih zirh dahlo tu pawl an si. Jesuh in a sim mi cu “Ka sungih rah a rah lomi hnge tla cu a tan theh ih a rahmi hnge kha a thiannak dingah le rah tam sinsin a rahnak dingah a hnge tha lo pawl kha a tansak.” Johnan 15:2. “hmundangah a ret” timi a sul lam cu “hmundangah a thawn” tinak a siih ahrek in “tan sak” tin an let.

Khristian tampi cu cuvek kan si. Thulun lonak asilole soal ah kan tlak ih kan ziaza tla cu ciarbek lakih hnoksak zet le baal zet vekih kan um tikah cui kan ziaza pawl in Pathian Thlarau cu kan riahsia ter a si Eph 4:30 curuangah Jesuh thawn an feh tlang timi cu midang hnenah zianghman hmuh ding an nei nawn lo. Asinan hinah ah Thuthangtha a um, Khrih hrangah rahsuah mi zianghman nei lo in na tluk asi hmanah Jesuh in a lo thleng thei. “Rah nei lo” ihsin “Rah nei” dingah a tul mi cu sirawknak a si. Rah a rah lo mi cu Jesuh in kawhhran pawl hnenah a cing mi le thinlung tel lo ih tuahmi a si tin a sim. Thupuan 2:5 Na tlaknak a san zia hi ruathnik. Na soal sir awla a hmaisaih na tuahmi kha tuah sal aw. Na sualnak na tlansan lo a si Ahcun ka ra dingih na mei vannak tung hmun dangah ka thawnding.

Sirawknak timi cu Pathian hnen ihsin danglamnak na hmu ih na fehnak hmun ihsin hawikir in A hnen pan dingih na hmusuak awk hi a si. 1Johnan 1:19 ah mangbangza thukamnak in pek mi cu : “Sikhalsehla Pathian hnenah kan sualnak kan phuan ahcun zumtlak le a dingmi a si ruangah kan sualnak in ngaidam ding ih kan mawhnak hmuahhmuah a thiangfai ter ding.” Jesuh hnenah kirin ngaidamnak A hnenah na dil tikah a kel awhin a lo cang ter sal dingih a lo cawisang ding a lo thiang ter dingih rah rahsuak thei dingih a lo tuah sal ding a si.

Rah Malte : Tamsin rah an rahsuak thei nan Jesuh hrangah rah malte lawng a rah mi pawl an si. Johnan 15:2 “Ka sungih rah a rah lomi hnge tla cu a tan theh ih a rahmi hnge kha a thiannak dingah le rah tam sinsin a rahnak dingah a hnge tha lo pawl kha a tansak.” Cuvek minung cu tikcu can remcang can te lawngih midang hrangah a cancan te ih can pekin a zumnak a sim tu a si. Pathian lalram hrangah tamzetih tuan theitu a sinan a cancan te lawngih Pathian hnatuan tu a si. Jesuh in hivek minung cu rah a rah suah lo mi a si a ti ziangah tile thinlung vakvai thleng hmang mi an si. Can tamzet ah minung pawlin an sim mi cu “Pathian ka rian tul timi cu ka saduhthah mi asinan ka man thei lo tuk.” Kan nitin nun tuahtul mi le kan tikcu can pawl cu Pathian hrangih rahsuak thei lo dingih in thlong tu an si theu. Jesuh in hitin a ti :” asinanin hi Leilung tlun nunnak thu ih donharnak, len duhnak , a dang duhnak le helhkamnak dangdang in a tem ih a khuh ruangah rah an rah thei lo.” Cumi cu nangmah na si maw? Nitin kan nunnak ih man thei lonak, thil dangdang pawl duhnak, thinbangnak le donharnak pawl cu Pathian hrangah rah rahsuak thei lo dingih lo hnaihok tu an si ti na hmu suak maw?

“Rah malte” ihsin “Rah tampi” si thei dingih a tul mi cu (sat, hlep,) tan a si. Hmuan kiltu in thingrah a suak theinak dingah a hnge pawl a sat tan bangin kan nunnakah rah kan rah suak thei dingih hlon or tan a tul ve. Sim duhmi cu na schedule kha na thum or hlon tul mi a um. Cumi hrangih a tulmi le na tuah ding mi cu midang hrangih can pek le Pathian hnatuannak ding hrangih tikcu caan tam deuhih pek a si. Asinan himi thuanthu sungah Jesuh in sat tan tu cu Pa a si tin a sim. Can tampi ah Pathian in harsatnak, tuarnak le kan nunnakih kan kai hngget mi thil pawl hlon tul mi pawl cu hlon dingih in (challenge) theu cutin kan nunnak zaten Amah kan hnguahsan thei nak dingah a si. Hebrews 12:11 ah : “Hremnak kan tar tikah kan tuar laiah cun kan lung in awiter I loin kan riah in siattertu a si. Sikhalsehla a hnuah cun cubangtuk hremnak in nunsimnak a tongtu pawl cu an nunnak ah daihnak le dingnak laksawng an ngah ding.” Kan sat

tan tul mi kan tan lai canah cun a naa zet ding asinan Jesuh cu rangzet ih na kai asile khatlam ah sat tan (hlon) nak ihsin a man rel rual lo mi rahtam rahsuaah nak cu na hmu ding a si.

Rah tampi : Anetnakah Jesuh in a sim mi cu rah tampi rah a suahtu pawl thu a si. Annih cu tamsin ih rahsuaah theitu pawl an si Johnan 15:5. Cuvek minung cu sat tan (help) tulmi pawl tanih Pathian hrangih rahtam rahsuaktu pawl an si. Annih cu minung pawl Khrih hnenih an ra mi hmutu an siih thlarau lamin mipi pawl hnenih tikcu can petu pawl an si, hna a tuantu cu Pathian a si. Asinan hinah ah Pathianin hi minung hmangih a siter duhmi a um lai. Cunu or cupa cu hihnak ih “ tamsin ih rah” suah ding a si. Cui rah cu nun luangliam neih a si.

Thingrah a um mi kho cu zukin vun ruat hman. Cui zuk ihsin a langter mi cu cupa or cunu ih nunnak hmangin tam zetih lo vatnak neitu minung pawl Pathian in an nun a tham le a thleng mi pawl cu a khihmuh a si. Cumi cu kan zate hrangih in siter duh mi Jesuh ih thinlung cu a si. Asinan “ rah tampi” ihsin “ rah tamsin” ih rahsuaah thei ding in a tul mi cu (abiding) A sungih um hi a si. Jesuh in a sim mi cu :” Keimah cu sabit hri ka si ih nannih cu a hnge nan si. Zokhal ka sungah a um ih kei khal a sungih ka umcilh mi cun rah tampi a rah ding; zianghatile Keimah tel lo cun zianghman nn tuah theimi a um lo.” Jesuh in “sungih um” timi tongfang cu voi riat lai bungcang malte sungah a hmang . Cui tongfang ih a ti duh mi cu “ um ding, cencilh, pehzawm, ..nak thawn na umnak inn tuah “ tinak a si. A san cu Ahnen na pan ding, A tongkam le thlacamnak thawn can hman, Amah thawn thuk zet le bulpak ih Amah theih ding le A huham le A cahnak cu nikhat hnu nikhat na nunnak pumhlum ih na hngauhsan thei nak pawl a si . Sabit a hnge pawl in thaten a rah suah thei nak dingin Sabit kung thawn a pehtlahi awk lawngah nunnak le huham a nei dingih cutin rah a rahsuak thei ding a si. Kannih khal Jesuh thawn pehzawm aw in kan um a tul, culawngah A nunnak le A huham cu kanmah hmangin hna a tuan dingih kumkhua in a daih mi rah a rahsuak thei ding a si.

Sabit kung parih a hnge a ro mi, a siat mi ,hman a tlak nawn lo mi pawl cu sat tan a tul vek cu a si. Mi pakhat khat cu Jesuh hnen ihsin dung a tolh tikah rumdam a sinak ihsin rei lo sung cu a tluk tinak a si.. Nangmah ten na zuamnak ihsin zianghman rah na rahsuak thei lo ding. Jesuh hnenah na nunnak rah rahsuak thei dingah nangmah hmangin Amah lawng in a tuah thei a si tin Amah na dil lawngah tumtahmi rah na rahsuak thei ding a si.

A tufangah ziangvek dinhmun rahsuaah nak na thleng?

Rah tamsin rah thei nak dingin ziangtivekin na cangvai a tul tin na ruat?

Jesuh hrangah “tamsin rah” thei dingah ziangzat a man na pek tul?

Rah nei mi nun

Ka nunnak hi danglam zetih tuah ka duh, Kumkhua a daihmi rahsuaah thei ka duh asinan ziangtin ka tuah ding timi cu ka fiang aw lo tin na ruat men thei .1Johan 2:6 ah, “ Cuih nunnak cu hmuh theihmi ih a rung can tikah kannih in kan hmu a si. Curuangah cuih Thu cu nan hnenah kan rel ih Pa thawn a ummi kumkhua nunnak, kan hnenih theihter a si mi Thu kha nan hnenah kan sim a si.” Kan zohthim dingmi cu Rah a rah mi Jesuh ih nunnak a si. A nungmi rah nei tu, zohthim tlak nun ih a nung tu cu Jesuh a si. Hi zawnah minute reilo te sung a takin tuah uh si. A nungmi rah a neitu nun na nei duh asile dungthluntu ihsin dungthluntu tuah hi a si. Hinah ah na tuah tulmi cu Jesuh in awlsam te ih a tuah mi thil pathum a um.

1. Pathian thawn fehtlang

Jesuh cu A Pa hnenah thlacamnak le nai zetih pawlkom awknak thawn a nung. A tikcu can cu A Pa hnenah thlacamnak in caan a hmang Marka 1:35. Jesuh cu a nunnak zaten a Pa cu hngauhsan in a nung Johan 5:19,30. Rah rahsuah nak nun na neih duh asi ahcun Jesuh hnen na pan thok a tul . Jesuh in hi thu ah hitin a ti “ Ka sungih um” Johnan 15:4 . A san cu nitin Jesuh thawn naite um dingah na panih nitin Pathian thu le thlacamnak thawn na nun na hmang tul, a lo hruaikaitu, A lo biak ding le a lo thanglian tertu dingah na thinlung sangkaa na ong a tul. A san cu na nunnak ih pakhatnak ah Jesuh cu na ret tul Mathai 6:33 Amah na lungmui ter a tul 2 Cor 5:9,15. Kumthum le hrek luan Jesuh ih rawngbawlnak ah a dungthluntu pawl cu Amah an duhdawt ding le ziangkim Amah an rinsan dingin a zirh. Cuisin A fehsan lai khalah anmah lawng a tanta lo ding thu cu a tiamkam ih Amah ai awhtu dingah Amah vek asimi A Thlarau cu kumkhua an hnenah a run thlah ding thu a sim Johan 5:1-16,2. Thlarau thawn na ke na kar vekin A lo kaihruai dingih rah ngai na rahsuak thei dingin a lo kaihruai ding a si.. Gal 5:16,25

Nitinten Pathian tong dingin na caan ret aw. A mit hmai hawl in Pathian tongkam nitin siar dingin tumtahnak nei aw. Na kawhhran ah tel awla Pathian thangthat nak le Pathian hnatuan ding cu thupit ter aw.

Pathian thawn feh timi cu ziang a si?

Pathian thawn feh timi cu “tuni ah Pathian hrangah ziang ka buah ding” tiih sut hnakin Amah duh sinsin, Amah rinsan, A thu ih um hi a si. Himi thu na ruat tikah harsatnak na nei maw? Ziangruangah ?

2. A hlo mi pawl hnenah feh aw

Pathian thawn a hlat aw mi pawl cu Jesuh in a kai . Jesuh in a ratnak san cu “ a hlo mi pwl run ding le hawl dingah” a si Luka 19:10. Jesuh in minung pawl a duhdawt. Minung pawl in Pa an thupi ter vekin Anih khal an thupi ter ti cu a thei. Thlarau lam ih thleng awknak hrangah dokalh nak pawl cu pahlang in mipun zakip thawn a feh suak. ALehnu ah, Jesuh in a dungthluntu pawl hnenah , “ Ka Pa in I thlah vekin nannih khal ka lo thlah ve a si.” A ti Johan 20:21 . Jesuh cu “ aw ka zum” ti hrih lo tu pawl hnenah Thuthangtha sim ding in a dungthluntu pawl cu kumthum le hrek sung zirh nak in can a hmang . Annih pawl cu thinsau zetih Thuthangtha sim tu pawl ah an cang ih an ralthat nak zarah minung pawl in Khrih cu an pan a si. Pathian thawn ke na kar vekin, Khrih a thei dah lo tu pawl cu kai thei dingah thok thlang aw. Jesuh thei hrih lotu minung pa li lole pa nga hmin cu ngannak in na thok thei. Nitin ten an hrangah thlacam tan aw. An thleng awk thei nak dingin Pehlaihna nei aw. Rawl ei dingin sawm awla an nunnak ah ziangvek a cang timi pawl cu thei tum aw. An tul mi cu ngaihven thok awla ziangtivekin Jesuh in na nun a lo thleng timi cu sim aw. Biakinn ah nangmah thawn feh tlang dingin sawm aw. Thlarau in a lo hruai vekin, ziangtin an bulpak nunah Jesuh an thei thei ding timi cu sim aw. Tirhkoh Paul in a sim mi cu,” Thuthang tha hi ka zahpi hrimhrim lo: zianghatile a zumtu hmuahhmuah rundamnak an ngahnak dingah Pathian ih huham si. Ahmaisa ah Judah mi hrangah a si ih Zentail mi hrang khalah a si ve.”

Zumnak thu sim ding can a thlen tikah raltha zet le zohthim tlak ih a zumnak sim ngam tu nu or pa cu ruat aw. Khrih hrangah raltha zet ih sim tu hnen ihsin ziangvek hminsins tlak pawl na hmu thei?

3. Reilote caan pek aw

Jesuh ih nunnak na zoh tikah a hlawhtlinnak tam bik cu mi mal hrangah tikcu can pek cu thupi ah a ret ruangah a si. A tamsawn ah Jesuh in rawngbawlnak a nei tikah mipi hnenah thu sim nak hlir in caan a hmang lo , mal lai a tikcu can a pek . Pathian duhdawt dingin a zirh hai. Ziangtin Pathian Thu siar ding le thlacam danding a zirh. Ziangtivekin harsatnak hnuai ih an um can ah hnget zetih an ding thei nak ding le ziangtin Thuthang tha an sim ding ti a zirh . Ziangtivekin dungthluntu ihsin dungthluntu va tuah ding ti cu a zirhih anetnak ah san thuanthu fehdan cu a thleng a si. Jesuh ih a dungthluntu pawl hrangih a tumtahmi (vision) cu na nunnunak ih a tumtah mi (vision) cu a si. A phunphun in na nunnak cu tiva pakhat ah lungto hlawn tikah rei lo te sung ti a suar ter ih asinan zamrang zet in a hlo leh sal. Tikap ih a thleng hlan sung ti suar cu pehzawm in a tho cuvekin mi hrekkkhat hnenah na nunnak can na pek ih cutivekin tuah dingih na zirh tikah na theh hlan lo cu tisuar tho dingin na sersiam thawn a bang awk a si. Pathian in na cangvaihnak cu pungzai vivo dingin le minung pawl hnenih feh suak dingah leitlun na fehsan hlan a lo hmang duh a si. Dungthluntu sinak cu na nun sung can voikhat te lawng ih cang mi a si . Thla ruk ah mi pakhat dunthluntu va tuah thei dingin le lo pek thei dingin Pathian hnenah dil aw. Hitawk ih thu hrampi pawl cu lak in pakhat khat hnenah feh suak aw. Cun annih khal cuvek in tuah dingin va changllenge aw . Dungthluntu va tuah cu ziangtluk in Pathian kan sunglawih tile ziangtivekin kannunnakah Jesuh ih tumtah mi cu kan famkim ternak a si.

Tuzarh ah mi pakhatkhat ih nunnakah can pekin ziangtin ke kar suak ding?

**DUNGTHLUNTU LAMZIN
DISCIPLE JOURNEY**

**SESSION 7
PATHIAN IH THU ZIRNAK (DOCTRINE OF GOD)**

Key: Pathian cu leitun rundam dingin hnatuantu Thumkom Sersiamtu asi.

Tucun kan Bible Study cabu ih a hrekhat tluk kan thleng thlang vekin zirnak pakhat hnu pakhat ih in hruai lut vivo daan kan theithiam thlang ko ding. A hmailam zirnak pa-6 sungah Jesuh dungthluntu dinhmun ih thanlennak dot pawl kan zir zo. Tuitum kan zir dingmi cu “Pathian ih Thu(Doctrine of God)” ti asi dingih hmailam ih session tin khalah Khristian zumnak thupom pawl kan zir vivo ding. Thuthangtha Johan 1:1-4, 11-14 tiin hmun hnih ah kan zoh tlang dingih cutin zirnak kan thok ding.

ZOHSALNAK

Kan dung zarh ah Jesuh dungthluntu pawl cun rahsuakmi nei ding kan si thu kan zir. Kan nuncan le kan ziaza ah Khrih bang sinsin in bulpak kan nunah Thiang Thlarau hnatuannak thawngin thlarau rah hrimhrim sahsuak ding kan si. Jesuh dung kan thlun vekin dungthluntu dang khal hring suak vivo ding kan si.

Hmailam ih kan zir lai dingmi pawlah Pathian ih Thu ih si thokin Khristian zumnak thupom pawl kan zir ding. A hnuailam ih thusuhnak pawl ruakhawmnak nei in zirnak thok uhsi.

Zarhkhat sung tuah dingmi lakah ziangmibik na rak tuah? Ziang a bang?

Bible na siarnak ihsin zirsuahmi le theihtharmi tivek teh na nei maw?

Thusuh duhmi teh na nei maw?

THLACAM

Thlacamnak thawngin Pathian thawi’ pehtlaihnak nei hmisa aw. A hnuailam ih thlacam thupi pawl hmangin thlacam aw.

- Pathian tongkam sungih a ummi zumnak thupom zir dingin caan tha na ngah ruangah Pathian hnenah lungawithu simaw.
- Bible sungah Pathian ih fimnak le thutak pawl hmuh ding kan neih ruangah Pathian thangthat aw.
- Pathian ih sinak le hnaturan pawl thuuk sinih theifiang thei dingin fimnak le theihthiamnak dilin thlacamaw.

THUHMAIHRUAI

“Pathian ih thuhla kan vun ruah tikah kan thinlung sungih a ra suakmi thu hi kan thuhla ih a thupitbikmi asi.” tiah A.W. Tozer in a rak ngan dah. A sim fuh zet. Pathian cu ziangkim sersiamtu, cangtertu asi vekin amah thawi’ kan pehtlaihawknak lengah zianghman kan sangsuak theiloih kan tuahsuak theimi khal zianghman a umlo.

Kan zirnak ah a hmaisabik a thupimi cu Pathian ih thuhla kan ruat ding hi asi. Kan thluakin Pathian thu kan zummi cu Pathian thawi' kan pehtlaihawknak dingih thenkhatnak lawng asi lai. Cui pehtlaihnak cu kan thinlung sungih kan ruahnak le kan hmuahdaan tiang in ciah dingin a than a tul.

Thimnak ah Pathian thawi kan pehtlaihawknak cu ninu vek as ding: ninu cun a tleunak le a satnak phunhnih in a suah. Solar system khi vun ruat hnik hman. Ninu in tleunak lawng rak suah bangta sehla kan leilungpi cu ziang hrang tha lo, vurtlangpi vek asi ding. A satnak lawng rak suah sehla tiah le kan leilungpi cu a duhnun mawinak pawl lang theiloin thimnak in a khat ding fawn. Cui' ninu ih tleunak le satnak pahnih kan kom tikah nunnak timi a rung suak.

Pathian ih thu a thluak fimnak in a theifiangtu cun zumnak thupom dik zetin a thei ding. Asinan zumnak timi cun Pathian duhdawtnak le a hnenih lungawinak thinlung in neihterlo asi ahcun thathnemnak neilo asi. Cuvek thiamthiam in tuisan ah thlarau mi emem ih cangvai rero siih Pathian cu zovek asi ti theisual pawl, milem dang sawn thinlung ih nei an um lala. Himi pahnih hin Pathian ih duhnak a kimter theilo ding.

Thluak lamih Pathian theihfiang tum tuknak ih a suahpimi siatnak pawl ziang an si?

Thlarau mi awkter tukih cangvaihnak in a suahpimi siatnak teh ziang pawl asi pei?

Kan zirnak sungih kan hmuh vekin Pathian cu leilung rundamnak hrangih hna a tuantu Thumkom Pathian asi. Hi thu hi Jesuh dungthluntu hmuahhmuah in kan theih tengteng a tulmi thil thupi asi. Pathian tongkam Ca Thianghlim sungah a fimnak kan hawl vekin a Thlarau ih tongthamnak khal kan cohlan a tul. A pahnih in kan tul hrimhrim mi asi.

BIBLE THUAN THU

Seemtirnak 1:1 ih Bible a hramthoknak ah "A hmaisabik ah ..." ati. Thuthangtha Johan bungkhatnak khalah Seemtirnak bungkhat kha a run fiangter sinsin.

Ruah buai tuloin a hnuai ih Bible cang pawl hin Pathian ih sinak taktak in simfiang thei asi.

1A hramthokah Thu a rak um. Cuih Thu cu Pathian thawn a um ih Pathian a si. 2A hramthok ihsin cuih Thu cu Pathian thawn a um zo. 3Amah sung ihsin Pathian in ziang hmuahhmuah a seemsuah; seemsuah mi thil hmuahhmuah sungah hin amah tel loih tuahmi pakhatte hman a um lo. 4Cuih Thu cu nunnak ih hram a si ih cuih nunnak cun minung hnenah tleunak a run thlen. 5Tleunak cu khawthim sungah a tleu ih thimnak in a hmit thei dah lo.

11 A ram sungah a ra nan a minung pawl in an rak saang lo. 12Mi thenkhat cun an saang ih an zum; curuangah Pathian ih faate cantheinak thu a pek. 13Pathian ih faate an cannak cu leilung daan, minung ih thi le sa in hrinmi in a si lo; Pathian amah rori kha an Pa a si.

14Cuih Thu cu minung ah a cang ih kan lakah a um; zaangfahnak le thutak in a khat. A sunlawinak kan hmu ih a Pa in a fapa neihsun hnenih a pekmi sunlawinak a si. Johan 1:1-4,

11-14

Himi Bible cang hin Pathian ih thu ziangmi in zirh?

THUANTHU LAILANG**PATHIAN CU THUMKOM PATHIAN ASI**

Johan ih nganmi Thuthangtha hmaisabik ah thateih kan zoh tulmi thil thupi zet pakhat a tarlang.

Kan fianglo asile theihusual a olte:

A hramthokah Thu a rak um.

Thu cu Pathian thawn a um ih

Cuih Thu cu Pathian a si.

Johan 1:1

Johan in “Thu” tiih a ngan duhsan cu “Jesuh” hi asi. Curuangah cang-14 ah “Thu cu minung ah a rung cangih kan lakah a um”, tiah ati. Johan in cang-1 nak ah fiang zetih a tarlang duhmi thupi cu “Jesuh cu Pathian asi” ti asi. Johan Thuthangtha in a simmi cu Jesuh le Pathian cu pakhat an si, ti hi asi.

Hi thu kan zoh asile a netnak ah “Pathian cu Thumkom Pathian asi.” timi ah a thumaw. Pa, Fapa (Jesuh) le Thlarau Thlianghlim cu Pathian pakhat an si. Zianghmanlo ihsin ziangkim sersuak dingah hmunkhat ah hna an tuan tlang. Tong dangin kan sim asile Pathian cu pakhat asiih pathum in a um. Curuangah Pathian cu pakhat maw pathum asi, timi thusuhnak cu “Asi veve” tiih saan mai ding asi.

Thumkom Pathian thawn pehparin na rak zir dahmi ziang si a um?

Thumkom Pathian thuhla ah suh duhmi na nei maw?

Thumkom thupom hi hlsn thuanthu ah Bible thiam pawlin “Simfiang theihlomi Pathian ih thu” tiah an rak ti. Milai ruahnak ih theihban ding a rak silo, tinak asi. Asinan kan hrangah mangbang ding a um lemlo. Ziangah tile Pathian cu cemni neilo, ziangkim ti thei asi ti kan zum vekin asinak taktak khal milai ih theihfiang lok mai ding ci asi ta rengrenglo.

“Simfiang theihlomi Pathian ih thu” timi parah ziang vek ruahnak na nei?

PATHIAN CU LEITLUN RUNDAMNAK HNAPI A TUAN

Pathian ih sinak, Thumkom-Pakhat thuhla ah kan ruatbuai zet ding nan kanmah le kan leilungpi thawi’ pehparin Pathian ih cangvaihnak cu theihfiang a ol deuh ngaingai ding. Seemtirnak bung-1 sung ihsin cangvaihnak cawang pawl kan rak zoh tlang pei.

- Pathian in, “Tleunak um seh,” atiih tleunak a um. (c.3)
- Curuangah ti sungih tihnungza sahring tumpipi Pathian in a seemter, ti sungih a um a nungmi sahring a phunphun tla a seemter; (c.21)
- Cun Pathian in, “Milai tuah thlang uhsi; kanmah ih hmuihmel kengin kanmah bangin kan tuah pei.” tiah ati. (c.26)

Johan bung-1 hi Seemtirnak bung-1 simfiangtu kan ti si khawh, Johan ih cangannak ah teh Pathian ih hnatuan le cangvaihnak thu ziangtin a um?

Johan 1:11-14 siar sal awla hi Bible cang hin Pathian in hnatuan le a cangvaihnak ziangmi si in zirh?

Bible ih tumtahmi lakih pakhat cu, “Seemtirnak sungah Pathian in tha zetih a sersiammi kha milai ih sualnak ruangah siatsuah in a um theh,” ti asi. Pathian ih sersiam laiah “A tha”, “A tha tuk” a rak ti rero mi kha a siat le a baal ah a cang. Hi thu hi Thuthangtha Johan in fiang zetin a langter: Pathian ih thinlung cu a sersiammi, sualnak ruangah a rak siat theh zo mi kha rundam sal ding asi.

Hitawkih cangvaihnak cawang cu “A ram sungah a ra” (c.11). “Pathian ih faate cantheinak thu a pek” (c.12). “Thu cu minung ah a rung cang” (c.14). Hi tongfang pawl hin Pathian in leilungpi tidamnak ding le rundamnak cu mi hmuahhmuah hrangah a tuah sak ti a langter. Cangvaihnak cawang (verb) cun a cangvaitu ih hnatuannak a langter. Pathian in leilungpi le kanmah in rundam dingin hla-vang ah van ihsin a tuah menlo, kan hnen rori ah a rung tum.

Pathian thawi’ nan rak tonawk hmaisabik nak ziangtin asi?

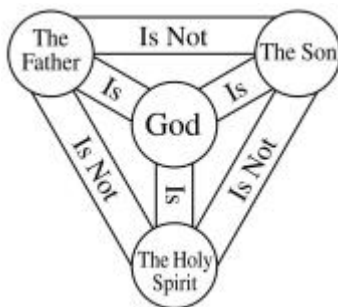

Zirnak kan peh vivo tikah kan ruah dingmi cu Pathian ih rundamnak thu ah a tuahmi lawng siloin amai sinak hrimhrim khal a tel. Pathian in nangmah a lo run duh, ziangatile a lo duhdawt ruangah asi. Cule amah hrimhrim hi rundamtu asi, curuangah a nunnak cu ziang zetih thawinak ah a hlan.

TEL VE AW

Jesuh dungthluntu hrangah rundamnak thuthangtha phuan ding hi in kawhnaek sanh kan tuanvo lakih pakhat asi. Kan kiang le kap ihsi thokin rundamnak thuthangtha le Pathian cu zo asi ti le kan hrangah ziang in tuah sak, timi pawl sim le phuang ding kan si.

Asinan rawl suan daan zirh awk vek le *math* kan tuat vekin Pathian ih sidaan diktak cu simfiangawek a theih fawnlo. Amah cu Pathian asi ko! Kan tuah theimi umsun cu kan titheitawkin kan sim dingih an nunah anmah rori in Pathian cu an tonteh theinak dingin kan bawm ding. A hnuaiih zakte khi Thumkom Pathian thu simfiangnak ah bawmtu tha zet asi. Nan group in a suai rak zir rero uh la, a suai lawng siloin a zuk zoh in Thumkom Pathian thu ziangtin kan simfiang ding, timi tla rak zir uh.

THLACAM DIL DUHMI

.....

.....

.....

.....

.....

ZARHKHAT SUNG CANGVAIHNAK

Bible zir lawng siloin team leader thawn rel tlang uhla ziangmi na tuah tikah na thlarau nun na thangso ding timi nangmai dinhmun ih zirin Pathian sangka on sakmi ruat tlangin hawl tlang uh.

PATHIAN BIAKNAK

- Zarhkhat sung siar dingmi Bible cang pawl siar thluh aw.
- Pathian thawi' caanhmannak (devotion) nei aw.
- Nitin thlacamnak thawn Pathian thawi' pehtlaihna nei ringring aw.

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

- Ca siar dingmi pawl siar awla thusuhnaw pawl sangaw.

Nunpi aw

- CaThianghlim siarnak le Pathian biaknak in tikcu hmang awla a sersiammi pawl ihsin Pathian thu na zir theimi ziang a um, ti hawlaw.
- Bible zohlo: Isaiah 40:28: "Nan hmu lo maw? Nan thei dah lo maw? BAWIPA cu kumkhua ih a hmun mi Pathian a si. Leilung hmuahhmuah tuahtu a si. Anih cu thabaang le thacem in a um dah lo; A ruahnak cu theih ban ding rual a si lo."
- Thumkom Pathian simfiangnak zunkte kha tuizarh sung mi pakhat hnen talah rak simfiang ngah tumaw.
- Zumnak thupom kan zir vivo lai dingmi pawl tla a um ruangah na zir ngah mi pawl diary ah thaten ngan khumaw. Zirnak kan peh vivo dingih a thuthuuk le thutak kha thei ngah, ngan khum ngah dingin zuamaw.
- A dangdang.

PATHIAN BIAKNAK

Bible siar ding: Bible siar phah in a hnuailam ah na lungsung suakmi, Thiang Thlarau in a lo zirhmi pawl nganaw.

NI 1: Seemtirnak 1:1-31

NI 2: Suahlannak 33:12-34-9

NI 3: Jeremiah 10:1-16

NI 4: Johan 16:12-33

NI 5: Rom 1:18-32

NI 6: Hebru 8:1-13

NI 7: Thuphuan 4:1-11

PATHIAN IH PHUANSUAHAWKNAK

Pathian ih sinak thuhla ah amah Pathian lo baak in simfiang theitu an umlo ding. Curuangah asi Pathian thu kan theih duh asile a tongkam Bible ca kan siar a tul. A hnuai ih Bible cang sungah Izipt ram ihsin Israel pawl an suah hnu ah Moses hnenih Pathian a phuansuahawknak thu kan hmu thei:

5Cule BAWIPA cu mero in a rung tum; Moses kiangah a rung ding ih "BAWIPA" timi a hmin cu a phuang. 6BAWIPA cu Moses ih hmaika ihsin a lan ih, Pathian BAWIPA cu lainatnak le zaangfahnak in a khatmi Pathian ka si. Ka thin a sau ih rin a tlakmi le duhdawtnak a nei ringringtu ka si. 7A hngetmi ka duhdawtnak cu san thawng tampi tiang ka kimter ih an mawhna, an siatnak le an sualna tla ka ngaidam. Sikhalsehla an pale pawl ih sualmawhna ruangah an faale pawl le an tesinfa pawl cu santhum sanli tiang ka hrem hai a si," tiah a ti. SUAHLANNAK 34:5-7

A hnuaiih thusuhnak pawl rak sangaw.

Himi Bible cang in Pathian ih sinak ziangmi a lo zirh?

Himi Bible cang sungih a ummi Pathian ih sinak pakhatkhat tubaite ih na tontehmi a um maw?

Pathian ih sinak a ziangmi zawn khi na nunah tong ve in tep ve sehla, asilole famkim sinsin in tongbeet, tepbeet sehla na duh?

Pathian thu kan theih theinakbik cu kanmah le kan nunnak ah a takih kan tontehmi Pathian ih phuansuahawknak thawngin asi. Thlacamnak in tikcu tampi hmangaw. Pathian cu na nunah umzia nei zetih phuangsuaakaw dingin thinlung duhna na neihmi kha Pathian hnenah simaw. Cun, dite'n umaw. Thiang Thlarau ih aw ngai aw, a umpitnak cu a takih na feel theinak dingah daite'n hngakaw.

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

PATHIAN CU THUMKOM PATHIAN ASI

Mangbangza asimi cu "Thumkom Pathian" timi hi Bible sungah hmuh ding a umlo. Original Hebru le Greek ih nganmi sung khalah a um cuanglo. Hi tongfang hi Bible thiamsang pawlin Pathian ih sidaan simfiangnak ding hrangah an rak polsuaumi tongfang asi.

Ziang a va si taak khal le "Thumkom Pathian" timi kan hman ruangah kan zumnak thupom cu Bible lengin a ra, tinak asi hrimhrimlo. Ziangah tile Bible pumhlum kan zoh asile Pathian ih "Thumkom Pathian" asinak lawnglawng kan hmu vivo ding. A thoknak in kan rak zoh hnik pei:

1A hmaisabik ah Pathian in lei le van tla a seemsuah. 2Lei cu pianhmang nei lo thlahawmpi lawng a rak si. Thimnak in ti thukpi cu a khuh ih, Pathian ih Thlarau cu tipi parah a leng. 3Cun Pathian in, "Tleunak um seh," ti ah a ti ih tleunak cu a um. SEEMTIRNAK 1:1-3

Bible cang hmaisabik rori ah Pa-Pathian le Thiang Thlarau-Pathian kan hmu thei. Cun Jesuh khal cunah a rak tel ve. Bible sungah kan zoh asile Johan ih nganmi Thuthangtha cabu ah kan hmu thei:

1A hramthokah Thu a rak um. Cuih Thu cu Pathian thawn a um ih Pathian a si. 2A hramthok ihsin cuih Thu cu Pathian thawn a um zo. 3Amah sung ihsin Pathian in ziang hmuahhmuah a seemsuah; seemsuah mi thil hmuahhmuah sungah hin amah tel loih tuahmi pakhatte hman a um lo. 4Cuih Thu cu nunnak ih hram a si ih cuih nunnak cun minung

hnenah tleunak a run thlen. 5Tleunak cu khawthim sungah a tleu ih thimnak in a hmit thei dah lo. JOHAN 1:1-3

Johan 1:1-3 na siar tikah Seemtirnak 1:1-3 sungih Pathian ih sinak ziangtin na fiang?

Seemtirnak 1:26-27 ah Pathian hmuahmel kengih sersiammi kan si, ati tikah “Thumkom” kan sinak zawn ziang a um?

Cun, Jesuh baptisma a lak laiah Pathian ih Thumkom sinak fiang zetin hmuh theih asi.

16Jesuh cu baptisma a lak ngah vete in tidai sung ihsin a hung suak. Cutikah van khi a ong-aw ih Pathian ih Thlarau cu thuro bangin a rung tum ih a parih a fut kha a hmu. 17Cule van ihsin aw pakhat in, “Hi pa hi ka duh zetmi ka Fapa a si, a parah ka lung a kimzet,” tiah a ti. MATTHAI 3:16-17

Himi Bible cang ih thuhla umdaan theihfiang ngaingai ding cu a har zet. Khatlam ah kan zoh asile Pathian ih cangvaihnak phunthim in kan hmu thei - Jesuh in milai dinhmun in baptisma a lak, Thliang Thlarau cu thuro bangin a ring tum, Pa Pathian cun aw in a run phuangaw. An pathum in Pathian an siih an pathum kom in Pathian Pakhat asi. Cucu Pathian ih Thumkom sinak cu asi.

A hnuaiih Bible cang pawl rak siar awla Thumkom Pathian asinak na hmuh mi rak nganaw.

Matthai 28:18-20

Johan 14:23-26

2Korin 13:11-13

BULPAK ZIRNAK

PATHIAN CU LEITLUN RUNDAMNAK HNAPI A TUAN

Pathian ih thu (Doctrine of God) kan zir tikah kan zoh dingmi thu pahnih a um: Pathian cu zo asi? timi le Pathian in ziang a tuah? timi asi.

Khai thusuhnak pahnih kha rak rak sang hnikaw.

Thusuhnak hmisa deuh kha cu “Thumkom Pathian” tiin kan sang pei cu ti. Kan rak zoh rero zo vekin Pathian ih sinak diktak hi minung ruahnak cun theih ban ding rual asilo. Kan sim fiang thei daan umsun cu Pathian cu pakhat asiih a phuanlangaw daan phunthum in a lang: “Thumkom Pathian”.

Thusuhnak neta deuh cu “Ziangkim a tuah,” tiin kan sang pei. Pathian in vanduumkulh sungih ummi ziang hmuahhmuah a sersiam, a sersiammi hmuahhmuah parah tuanvo a lak. Pathian cu ziangtinkim a ra suahkehnak asiih ziangtinkim khal hi amah hrangah asi. Cumi cu Pathian ih tuahmi then hrekkhat lawng asi hrih. Pathian ih a tuahmi pakhat leh cu amai sinak pathum sung lala ah siseh, a sersiammi pawl thawn siseh pehtlaihnak neih hi asi.

Hi thu hi Bible in fiangten in sim. Asinan himi lawng hi Pathian ih tuahmi asilo. Bible pumhlum kan zoh asile Pathian in a tumtahi le a tuah rero mi cu a sersiammi leilungpi le a duhdawtmi a minung pawl rindam ding hi asi.

Kan rak zir zo vekin Pathian ih sersiammi cu minung ih sualnak ruangah a rak siat theh zo. Cumi cu remtha sal ding in le Pathian le minung karlak ih pehtlaihawkak kha tuah tah sal ding in

Pathian in hnatuan a rak thok. Cui hnatuan ahcun Jesuh a tel kha kan hmu thei. Johan in fiangten a rak ngan:

14Cuih Thu cu minung ah a cang ih kan lakah a um; zaangfahnak le thutak in a khat. A sunlawinak kan hmu ih a Pa in a fapa neihsun hnenih a pekmi sunlawinak a si. JOHAN 1:14

A hnuaiih Bible cang pawl siar awla Pathian in leitlun rundamnak hrangah ziang a tuah timi pawl rak nganaw.

Seemtirnak 12:1-3

Puithiam Hnatuan 26:3-17

Jeremiah 31:31-34

Matthai 28:16-20

Thuphuan 21:1-8

Bible ih in simmi cu Pathian in rundamnak a tuah tikah amah rori kha a hnatuannak ah a tel cih ve. Pathian cu a hnatuanmi tohmun ih zoh mentu asilo, vanduumkulh a sersiam tik khalah leikiing titiit bangin tohtaa men asilo. Kan sualnak ruangah hremtu vanmi ih in hrem ding hngakih to men Pathian khal asilo.

Cuti si sawn loin, Pathian cu thinsau le lungfual in kan nunnak ah hna a tuan ih amah rori kha kan hnenah tlangleng in in rundam dingin le amah le minung pehtlaihna tuah tha sal dingin hna a tuan asi.

Tuini ah mithmuh thamtheih asimi Pathian in hntuan hi ziangmi pawl an si?

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 8 MINUNG THU (DOCTRINE OF HUMANITY)

Key: Sual ruangah minung ih zah-umnak(dignity) cu sualralnak(depravity) ah a cang.
Pathian ih thu kan rak zir zo vekin tuitum khalah kanmah pakhat cio ih kan sidaan kan thuhla asimi minung ih thu kan zir ding. Himi session in bawmtu dingah Bible cang pahnih kan hmang ding. A pakhatnak ah Pathian hmuihmel kengih sersiammi kan sinak ih a sunlawizia langtertu Seemtirnak 1:25-27 asiih a pahnihnak ah sualnak ruangah minung ih tlukiatnak langtertu Seemtirnak 3:1-6 asi ding.

ZOHSALNAK

Kan dung zarh ah Pathian ih thu: Pathian cu Thumkom Pathian asi, ti kan rak zir. Cun, Pathian cu a siatral zo mi leitlun rundamnak hrangah hna a tuan ti khal kan rak zir. Himi cu a hnaturan lawng siloin asinak hrimhrim khal asi ziangatile rundamnak a tuahmi lawng siloin cui? rundamnak hnaturan ah amah rori khal a tel asi. Pathian amah hi Rundamtu asi. Minung ih thu kan zir peh hlanah tubaite ih hmuhtonak na neihmi pawl vun thliir sal hnikaw.

Zarhkhat sung tuah dingmi lakah ziangmibik na rak tuah? Ziang a bang?

Bible na siarnak ihsin zirsuahmi le theihtharmi tivek teh na nei maw?

Thusuh duhmi teh na nei maw?

THLACAM

Thlacamnak thawngin Pathian thawi' pehtlaihnak nei hmaisaw. A hnuailam ih thlacam thupi pawl hmangin thlacam aw.

- Pathian hmuihmel kengih sersiammi na sinak ruangah na man le mual neihzia ruatin Pathian hnenah lungawithu simaw.
- Pathian in a tongkam hmangin thuthar lo sim le lo zirh dingin thlacam aw.
- Rundamnak tuahsak tulmi minung kan sizia nangmah le na group in nan theihfiang theinak dingah thinlung neemnak Pathian hnenah dilaw.

THUHMAIHRUAI

Beel tuahnak lengher hmaiah to in na mitthlam ah von zoh aw hnik hman. Na siirih tiin sungin tlak tum na vun lak. Tlak cu leng parah na vun toh, tii na thlerh ih leng na vun herh. Cuticun leng a her phah cun na kutin tlak tum cu na ngilh. A bingbo deuhnak le a tulnak zawnah na hmet, na sawtih na cuul maam. A netnak ahcun hnaturan na theh tikah na tlak tum cu bungbeel pakhat ah a cang.

Na mitin thaten na zoh. Na kutin ralringten na tham. Na thinlung sungih na suangtuahmi cu a takin a hung cangsuak.

Beel tuahnak lengher kiangih na to lai ihsin na tlak tum cu ni khat nini ah co-kaa ih rawl einak cabuai ah an hmang lai ding, timi na hmu cia. Asilole laksawng sunglawi pekawk ih an hmanmi ah si maw, thil phunphun ih hman tangkaimi si dingin na rak ruat cia.

Asinan na ruah vek a rak si talo aw. Na tlak tum cu a lo tlak san, a peensawi theh, na rak suangtuah mi pawl cu a riaral theh. Khah, ziang na buah ding? Na tlak tum cu sar salin tlak dang na beet dingih na tum keel na buah sal ding maw, thildang sawnah na buah ding maw? Ziang talah si maw cu thathnemnak cu a nei hrih ko ding.

Himi hi profet Jeremiah in beel tuahtu hnenih a va len tikah a va hmuhsuakmi asi. Beel tuahtu cun thinsaute'n tumtahnak nei in thinlung takten a rak buah rero. Culaifangah a tlak cu a sisual, a siat theh. Asinan beel tuahtu cun a tlak hlom cu hlon lak menloin thaten a remh salih thil mawi zet pakhat ah a buah sal. Cun, Jeremiah in hitin Pathian ih aw a thei, *“Beel tuahtu in tlak in a duhduh a buah vekin Israel mi nan parah buah theinak ka nei ve lo maw si? Tlak cu beel tuahtu kut sungah a um vekin nannih khal ka kut sungah nan um.”* -JEREMIAH 18:6

Jeremiah 18:1-12 siar awla Pathian le nangmah nan pehtlaihawknak ziangtin a lang, timi rak ruataw?

Tui santhar ah teh Pathian ih sersiammi cu sualnak ruangih siatsuah asizia a langnak pawl ziangtin kan hmu thei?

BIBLE THUANTHU

Minung ih thu kan zir suak theinak dingah a hramthok ihsin kan zoh sal a tul ding. Seemtirnak sungah nangmah le keimah telin leilungpi le vanduumkulh Pathian in a sersiam thu kan hmu. Cun, ziangtinkim lamzin pengih an tlak lut thluhnak khal a um.

25Cuticun Pathian in innzuat sumhnam a phunphun le hramlak ramsa a tum siseh, a fate siseh, bokvak ih a caang theimi hmuahhmuah tla a buah. Pathian in a buah ciami a zoh tikah a tha, a ti.

26Cun Pathian in, “Milai buah thlang uhsi; kanmah ih hmuihmel kengin kanmah bangin kan buah pei. Ti sung um nga le vanih a zammi vate tlunah siseh, innzuat sumhnam le hramlak ramsa a tum a seen parah siseh, bokvak ih a caang theimi tlun khalah siseh, thu an nei pei,” ti ah a ti.

27Cuticun Pathian in milai cu a seemsuah; Pathian in amah ih hmuihmel vekin a seemsuah. Pathian in mipa le nunau a seemsuah a si. - SEEMTIRNAK 1:26-27

1Cun Pathian ih buahmi hmuahhmuah lakah rulpi cu a hrokhrawl bikmi ramsa a si. Rulpi cun nunau hnenah, “Hmuan sungih thingkung pakhatkhat ih rah nan ei lo pei ti ah Pathian in a lo ti ngaingai maw?” ti ah a sut. 2Nunau nu cun, “Hmuan sungih thingrah hmuahhmuah kan ei thei ko; 3asinain hmuan laifangih a ummi thingrah cu kan ei thei lo, ziangahatile acuih thingrah cu “Nan ei lo pei; a tham khal nan tham lo pei, nan ei asile nan thi ding a si,” ti ah Pathian in in ti,” ti ah rulpi cu a ti. 4Rulpi cun, “Cutin a si lo, nan thi hrimhrim lo ding. 5Nan ei asile nan ei

ni in nan mit a vaang ding ih amah Pathian vekin a tha le a sia theihthiamnak nan nei ding, ti kha Pathian in a theih cia ruangah a lo khamnak a si,” ti ah nunau hnenah a sim. 6Cuticun nunau nu in hmuah laifangih thingkung mawizia le a rah thawt dingzia cu a hmu ih fim cu ziang tluk duhnungza so a si ding, tiin a ruat. Curuangah thingrah cu a lo ih a ei. Cuih hnuah a pasal a pek ih anih khal in a ei ve. - SEEMTIRNAK 3:10-6

Hi leitlun ah tha le rem na ti bikmi ziang asi? Ziangruangah?

Sualnak cun nan innsang ah ziangti vekin a lo tongtham bik in na hmu?

THUANTHU LAILANG

MINUNG IH ZAH-UMNAK (Dignity of Humanity)

Seemtirnak 1:25-26 sungah minung sersiamnak thu le minung timi hi ziang tak asi, timi fiang zetin kan hmu thei:

25Cuticun Pathian in innzuat sumhnam a phunphun le hramlak ramsa a tum siseh, a fate siseh, bokvak ih a caang theimi hmuahhmuah tla a tuah. Pathian in a tuah ciami a zoh tikah a tha, a ti. 26Cun Pathian in, “Milai tuah thlang uhsi; kanmah ih hmuihmel kengin kanmah bangin kan tuah pei. Ti sung um nga le vanih a zammi vate tlunah siseh, innzuat sumhnam le hramlak ramsa a tum a seen parah siseh, bokvak ih a caang theimi tlun khalah siseh, thu an nei pei,” ti ah a ti. - SEEMTIRNAK 1:25-26

Pathian in sa-ram pawl a sersiam tikah anmah le an ci-kuang ih zirin a sersiam. Cuticun amah le an ci-kuang ciarin phundang ciar an si.

Asinan Pathian in minung a sersiam tikah cun a danglam deuh. Phun dang, ci dang, ti menin a sersiam lo. Amah ih hmuihmel kengin a sersiam sawn asi. Pathian in amai hmuihmel rori cuang dingin minung a sersiam. Tongdang in kan sim asile Pathian cu minung ih ruangzing asi. Cumi cu sersiammi dang hmuahhmuah hnakin minung ih danglamnak cu asi, cu lawng siloin minung cu thildang hmuahhmuah thaw cun thilhran rori asi. Ramsa pawl hnakin kan saang sawn, asinan Pathian cu kan silo. Hi thutak kan thei asile Pathian tongkam ih in simmi le kan nunnak ih sullam tla kan theifiang thei ding.

Culawng si hrih loin hi Bible cang hin kan manual khal a langter. Pathian hmuihmel kengih sersiammi kan si ruangah zah-umnak kan nei. Man-hlu kan nei. Kan tuahmi ruangah le kan tuah lai dingmi ruangah asilo. Ziang dang ruangah siloin Pathian ih hmuihmel putu kan sinak hrimhrim ruangah asi.

Pathian hmuihmel kengih sersiammi, kan timi hin ziang thu pawl si a suahter?

Hi thutak in kan cangvaihnak le kan thin lungput pawl ziangtin in ciah neh thei ding?

MINUNG IH SUALRALNAK (Depravity of Humanity)

Minung cu zah-um zetih sersiammi kan rak sinan rei a rak awh lo. Sual ih ruangah minung zah-umnak cu siatsuah asi ih sualralnak ah a tluk pi. Jeremiah nganmi beel tuahtu kut sungih tlak cu siatsuah asi vek khan minung ih thulunlonak le sualnak ruangah kan nunnak cu sualralnak ah a thleng.

“Sual” timi na theih veten na thinlung ah ziangmi a ra suak? Ziangruangah?

Hlan Hebru tong in “sual” timi tongfang cu thalsai pawlih tongkam ihsin a ra. Thal an sai ih an tum an thelh tikah “sual” an rak timi asi, tum thelh, tuah dingmi hlensuah lo. Pathian thu kan lunlo tikah Pathian ih tumtahnak in neih sakmi kan thelh. Pathian ih khawkhannak kan baan nawnlo.

Cumi cun rahsuahmi a nei:

Rom 3:23, Efesa 2:1-3, Kolose 2:13a pawl rak siar awla sual ih rahsuah rak nganaw.

Sual cu nathrik vek asi ih mi pakhat hnu pakhat natnak a suanaw vivo. Leilung pumpuluk tiang a karh. Pathian cun minung a sersiam tikah “A tha tuk” a ti ih amah thei ding, amah thawn nuamaw ding, amah rian ding, duhdawt dingih a sersiam, asinan sual cun minung sinak cu asilo zawngah a merh kawi. Cutin minung cu sualralnak in a khat. Kan sualnak cun Pathian hnen ihsin in hlater vivo.

Sual ih a suahpimi cu kan nunnak ah Pathian thawi’ thenawk asi ih a netnak ah thuthennak kan tong bet ding. Kanmah le kanmah thlawngawknak le runsuahawknak hrangah kan tuah theimi pakhat hman a umlo. Sualnak thawi a khatmi leilung thawn a pehparaw lomi pakhat lawngin in rundam thei.

Rom 3:23-24, Efesa 2:4-5, Kolose 2:13b siar bet awla sual thlahnak hrangih Pathian tawlelmi pawl ziang asi, ti rak relkhawm uh.

TEL VE AW

Doctrine thupom pawl kan zir tikah kan theihnak men lawng ih theihfiang siloin nitin kan nunnak ah a takih kan nunpi ding kha kan zuam vivo pei. Tuisan ah teh Bible in minung kan sidaan pawl a simmi ziang pawl kan hmu thei?

A hnuaiih thusuhnak pawl hmangin tuisan ah teh minung ih thu kan zirmi thawi’ a milaw minung ah hmuh theih in a um maw ti rak zoh aw. A sia siseh a tha lam in siseh, minung kan sinak thliirnak hrangah thuthang ca maw TV tivek maw tla zoh in tuisan kan dinhmun rak zoh aw. Tahthimnak ah thehlarawknak maw, thuthang sia, natnak le thihhlohnak thuthang tivek ih si thokin laksawng pekawk, sunloih awk le thuthang a tha lam pawl tiangin zoh aw. (*Cuvek thuthang zoh ding na neih lo hmanah na kiangkaw na innhnen rualpi lakah tlangleng in rak thliir hnikaw.*)

Tuisun ni ih na hmuh le theihmi thuthang pawl ah teh minung ih zah-umnak na hmu tel maw?

Cui thu pawl lakah minung ih sualralnak teh na hmu maw?

THLACAM DIL DUHMI

.....

.....

.....

.....

ZARHKHAT SUNG CANGVAIHNAK

Bible zir lawng siloin team leader thawn rel tlang uhla ziangmi na tuah tikah na thlarau nun na thangso ding timi nangmai dinhmun ih zirin Pathian sangka on sakmi ruat tlangin hawl tlang uh.

PATHIAN BIAKNAK

- Zarkhat sung siar dingmi Bible cang pawl siar thluh aw.
- Pathian thawi' caanhmannak (devotion) nei aw.
- Lam leng awla Pathian kutsuak sersiammi pawl zoh in caan hmang aw. Cun, na ir-awm suak Pathian thangthat biaknak "saam" hla rak sakaw.

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

- Ca siar dingmi pawl siar awla thusuhnak pawl sangaw.

NUNPI AW

- Tuizarh sungah bulpak ih na zumnak thu midang pakhatkhat hnenah rak hlawmaw. Jesuh na rak ton hlanih na nundaan ihsin thok aw. Cun, zumnakah ziangtin na thanglian vivo ti tla. Cui' sin Jesuh in na nunnak ah ziangvek danglamnak um dingin a lo thlengh, timi pawl simaw.
- David ih thu zoh in thazang na ngah mi note rak lakaw. Siangpahrang David cu sualnak a rak tuah, a sualnak thupawk a tum ruangah Bathsheba ih pasal a thah sak. Cui a sualnak cu pho lang asiih relh hlo nak ding hmun a neilo. Cutikah Pathian hmaika ah a thinlung kekkuai in caan a hmang. Saam 51 rak siaraw. David in a sualnak ziangtin a hmu aw? David in Pathian hnenah ziangtin a ti? Nangmai nunnak ah teh Pathian hmaika ah ziangvek in sual thupha cawinak na nei ding? Note rak nganaw.
- Bible zohlo: Rom 3:23 "*Kan zatein misual kan si theh ih Pathian sunloihnak kan co baan lo.*"
- A dangdang.

PATHIAN BIAKNAK

Bible siar ding: Bible siar phah in a hnuailam ah na lungsung suakmi, Thiang Thlarau in a lo zirhmi pawl nganaw.

1. Seemtirnak 1:24-31
2. Saam 8:1-9
3. Rom 7:13-25
4. Isaiaah 43:1-7
5. Saam 139:1-24
6. Efesa 4:17-24
7. Saam 119:73-80

MANGBANG IN VAKVAI

Kan zate in a hlo mi tuu bangin kan vakvai, Kan duhnak zin ciarah kan feh. - ISAIAH 53:6

Tuu pawl hi an vakvai thei zet. Ziangthlukin na zirh, na sim le na kaihhruai khalah tuukhal hnen ihsin hlo tahratin mahte mangbang ih vakvai hmang zet pawl an si. Minung pawl tla cuvek kan sinak zawn tampi a um. Kannih khal mangbang ih vaavai rero mi vek kan si.

Robert Robinson cu innsang buairuai lakih thanglianmi asi. A nauhak lai ah a pa in a thihsan. A nauhakte lai ihsin hnaturan khungkhai a rak tuan. Cutin rualpi tha lo a kawmih lamzin pengah a thleng. Zaankhat cu a rualpi pawl thawn ziinkap ih kuttial zohthiam pitarnu pakhat an capoh zok rero laiah cui' pitarnu cun Robert hnenah, "Takuun in na nung dingih na tu le fa pawl na hmu ngah ding," tiah a rak ti. Cui' tongkam cun a lung a lak zet. "Tarkuun in ka nung dingih ka tu le fa pawl ka hmu ding asi ahcun tui' ka nundaan ka thlengh a tul," tiah ati.

Cumi hnu ah George Whitefield ih thusimnak ah a rualpi pawl thawn an va tel ve. An fehnak san cu mipi pawl va hnaihok dingih asinan cui zaan ah Robert cun Jesuh Khrih ih rundamnak thu cu a rak thei ngah tariai. Rundamtu hnenah a nunnak a hlan. Cui hnu kum hnih, 1757 ah "Cerhti Bangin Luang (*Come, Thou Fount*)" timi hla, tuini tiangih kan sak rero mi hymn hla mawi a rak phuah.

A hla netabik nak ah:

*Duhnung Pathian seherh loin
Keimah vakvaimi ka si
Na duh bangin i siteraw.
Na inn thlen tiang i hruai aw.*

Robert vekin, tuu vekin Pathian hnen ihsin in pialtertu pakhatkhat minung kan sungah a um ringring theu. Kan thlarau nunih a duhdawt zetmi Pa Pathian hnen ihsin "sual" cun in hruai peng ringring theu.

A liam cia mi na nunnak ah Pathian hnen ihsin na rak vahvaih lai caan vun ruat awla rak nganaw.

Cun, Pathian in teh ziangtin a hnenah a lo hruai kiir sal?

BULPAAK BIBLE ZIRNAK**ZOZO KHAL MANMUAL NEIMI KAN SI**

Mi tampi in Seemtirnak bung-1 hi leilungpi kum tahnak fangah an ruat. Cumi hrangah Seemtirnak hi Bible sungih rak ummi asilo. Leilungpi ziangtik ihsin a rak thok, timi zingzoinak hrang khal asilo. Zo in vanduumkulh a sersiam ih ziangruangah a sersiam, timi in sim duhnak sawn asi. Seemtirnak 1:26-28 kan zoh hnik pei:

26Cun Pathian in, "Milai tuah thlang uhsi; kanmah ih hmuihmel kengin kanmah bangin kan tuah pei. Ti sung um nga le vanih a zammi vate tlunah siseh, innzuat sumhnam le hramlak ramsa a tum a seen parah siseh, bokvak ih a caang theimi tlun khalah siseh, thu an nei pei," ti ah a ti. 27Cuticun Pathian in milai cu a seemsuah; Pathian in amah ih hmuihmel vekin a seemsuah. Pathian in mipa le nunau a seemsuah a si. 28Cun Pathian in an hnenah thluasuah a pek ih, "Fa tampi nei in pungzai uhla leilung hi nan luahkhat pei ih nan thuthu in nan umter pei. Ti sungih nga siseh, lei parih a vakmi ramsa tinkim a tum a seen le vanih vate hmuaahmuah tlun khalah siseh, thuneihnak ka lo pe," ti ah a ti. - SEEMTIRNAK 1:26-27

Himi Bible cang ih tumtahi bik hi ziang asi ding tiah na ruat?

Na rak ruat ngel cel maw? Sersiamnak thuhla ah tuitum lawng hi Pathian in "Kan..." timi tongfang a hmanna asi. Minung sersiamnak ah Pa, Fapa le Thiang Thlarau an zate'n an tel. Hmuhtheih le thamtheih asimi taksa lawng siloin thlarau sersiamnak khal a tel cih. Taksa zawng cun ramsa thawi kan danglamnak a um ve cuanglo, asinan ramsa hnakih kan saannak cu thlarau nei in sersiammi, Pathian hmuihmel kengih sersiammi kan si, ti kha hngilh hla uh si. Asile Pathian hmuihmel kengih sersiammi, ti cu ziang asi pei? A hnuai ah kan zoh hnik pei.

Minung cu thinlung lamah Pathian hmuihmel kengih sersiammi kan si (Mentally). Pathian vekin, ruahnak le thinlung duhnak le pehtlaihnak pawl milai in kan neih thu kan ruat, duhhrilnak kan tuah, khat le khat kan pehtlaih aw. Mi pakhat khua a ruatih thubawhcahnak a neih asilole tuah dingmi suanguahnak a neih ahcun, cucu Pathian sinak a langternak asi.

Minung cu sia-tha thelidan theinak neiin Pathian hmuihmel kengih sersiammi kan si (Morally). Pathian cu a thianhlim (Isaiah 6:3), a dingfel (Saam 145:17), a dik (2Thesalon 1:6), a tha (Saam 136:1) ti kan hmuh vekin minung a sersiam tik khalah a sia le tha thelidan theinak nei in a sersiam(Rom 2:15).

Minung cu pawlkomnak lamah Pathian hmuihmel kengih sersiammi kan si (Socially).

Pathian cu Pa, Fapa le Thiang Thlarau timi Thumkom-Pathian asinak ah pawlkomnak nei Pathian asi vekin minung khal pawlkomnak nei dingih a sersiammi kan si. Seemtirnak 2:18 ah, "Mipa amah lawng a um cu a tha lo," atimi khal minung hin Pathian thawn siseh, kan minung pi pawl thawn siseh kan pawlkomawk a tulzia a langter asi. Pathian cu kan milai pi bangin kan kawm thei, kan biak thei, kan rian thei, a thu kan thlun thei asi.

Minung cu Pathian hmuihmel kengin kumkhua hrang sersiammi kan si (Eternally). Pathian cu kumkhua Pathian asi vekin kannih khal kumkhua nung dingih sersiammi kan si. Kan taksa nunnak cu tawpcin nei hman sehla, thlarau neih sersiammi kan si (Seemtirnak 2:7) ruangah a thi theilomi thlarau thawn Pathian hnenah asilole Pathian thawi' a hlatnak hmun ah kumkhua kan nung ding.

A tlunih thu pawl lakah zum harsa deuh na timi a um maw? Ziangruangah?

Minung ih zah-umnak cu Pathian amah rori in, a hleice in, tumtahnak neiin, amai sunlawinak hrang le amah thawi nuamaw dingin pakhat cio in sersiamnak hi asi (Isaiah 43:7). Zozo khal Pathian hrangah kan thupi theh (Matthai 10:31). Zozo khalin Pathian ih hmuihmel kan keng theh

(Seemtirnak 1:26). Zozo khal Pathian in special ih sersiammi kan si (Efesa 2:10). Zozo khal Pathian ih duhdawtmi kan si (Johan 3:16). Zozo khal a nunih diremnak taktak cu Pathian ah a lungawinak a um ding le Pathian in a nunnak ah tumtahnak a neih sakmi tuahsuak hi asi. Thuthangtha le thuthang sia a um. Thuthangtha cu kan thei ngah zo. Zozo khal manmual neimi kan si, kan tuah thatnak ruangah asilo, Pathian in a hmuihmel kengih in sersiamnak hrimhrim ruangah asi.

Cucu thuthangtha asi. Thuthangsia cu, nangmah a lo huatu, a lo bumtu, a lo dokalhtu, a lo ninghangtertu, a kiangih um hman na duhlomi, hipawl khal manmual neimi minung an si ve. Kanmah lawng hi Pathian hmuihmel kengih sersiammi, manmual neimi kan siih midang cu an silo, tivek zumnak le ruahnak nei ding kan silo. Mi pakhatkhat kan hmuhsuam, nautat, kan siatsuah asile Pathian hluihmel kengmi kan siatsuah tinak asi.

Hi thu hi na hrangah pom le cohlan harsa asi maw? Ziangruangah?

Zozo khal Pathian ih sersiammi an siih Pathian hrangah mi thupi an si thluh ahcun zozo khal tihzah upatnak pektlak hliir an si.

Nangmah le na kiangkap nai le pawlkom sungah mi tlaktlailobik hnenah tihzah upatnak na langter thei daan ziangvek a um?

BULPAK ZIRNAK

ZIANGKIM HI BIAKNAK ASI

Zozo khal Pathian hmuihmel kengih sersiammi kan si ruangah manmual nei le mi cuangce kan si, ti kan zir zo. Cuti'n mi cuangce kan si ahcun kan tuahmi pohpoh khal mi a cuangce mi an si tul. Kan tuahmi kipin man le mual a nei ding. Kan cangvaihnak hmuahhmuah hi Pathian kan biaknak langtertu an si.

Hi khal thuthangtha le sia vek phun thotho asi. Thuthangtha cu na tuahmi pohpoh hi a thupi lomi an umlo. A ropi ko lo maw? Kan sinak vekin kan tuah suak thei ding cu duh a um zet tiuh law? Na tuahmi pohpoh hin Pathian ih thutak phuangtu an si ding.

Cun BAWIPA Pathian in a seemsuah mi pa cu loram tuantu le kilkhawitu dingin Eden hmuan ahcun a umter. - Seemtirnak 2:15

A famkimmi Eden hmuan ah Pathian in minung cu a retih hmuan kilkhawi dingah le loram tuan dingah tuanvo a pek. A cfang “ret”, “tuan”, le “kilkhawi” ti pawl hin a thuuk zetmi tican an nei. Leilet ih hnaturan hruthro le thlaci ciing ciamco ding khi a sim duhmi asilo. “Ret” timi cun colhhahdamnak a khiih hmuh. Thlaphannak zianghman umlo ih cawl, asi. (Tahthimnak ah hnaturan na feh, na tlai zik thlang, lamzin ah pakhat pa a mawtaw a siat, bomnak a lo dil... keimahte hman ka tlai ding tinak laiah, ti sawnlain hnangam nun neitu cun bomnak a tulsammi cu a bawm mai. Ruahpi a sur bet, na ciar thlepthlep thluh, hnaturan na tlai, point na ngah bet lai. Asinan a tulsammi na bom ngah ruangah na tuahmi parah na diriam zet thotho. Ka tuah ding hrimhrim asimi ka tuah ngah, na ti.) Pathian in hmuandum sungih a ret tikah cuvek hnangamnak thawn a retmi asi. Pathian ih tuah a fialmi in a hnangamnak a siatsuahlo. “Tuan” ding le “kilkhawi” ding a fialmi cu Pathian biak ding le a thulun ding kha asi. Hnangamnak thuukbik cu, ziangvek dinhmun na thlenih na kiangkap ah zovek minung an um khal asile Pathian na biak theih a thu na thlun thei kha asi.

Hitih Seemtirnak 2:15 kan vun hrilhfiah tikah ruahnak ther le hmuhdaan thar na neihmi teh a um maw?

Cucu thuthangtha asi. Na tuahmi kip hi Pathian biaknak na langtermi asi. Curuangah ziangkim na tuahmi hi a thupi thluh. Thuthangsia cu ziang asi tile, biaknak timi tongfang hi kan hmang sual theh asi. Mirang in “worship” timi cu “worth-ship” ihsin a ra ih, biak tlak asimi biak khi asi. Curuangah Pathian kan biaknak cu biaktlak le sunloih tlak asi ruangah kan nunnak ih a thupibik ah retin kan biak dingmi asi. Pathian tongkam in na thuhla a simmi siseh leitlun thuhla a simmi siseh na zum, na pom ih na rinsan in a thu na thlun, cumi cu biaknak dik asi.

Asinan mi tam sawn cun kanmah le kanmah kan biakaw theu. Mah le mah biakaw timi cu mah le mah thupitter khi asi: mai ruahnak mai hmuahdaan thupibik ih ret asi. Pathian cu biak tlak asi, kan hnangamnak khal amah kan zumnak ihsin a ra, ti kan fiang ahcun a sunlawinak langter ding lo baak tuah ding dang kan neilo. 1Korin 10:31 ah “*Curuangah nan ei ah siseh, nan in ah siseh, ziangthil nan tuahmi kipah Pathian sunlawinak hrangah tuah uh.*” tin a um. Na tuahmi poh hi thlarau lam thil an si, a na-men an silo, thil thupi zet an si, ti thei ringring aw.

Na tuahmi ziangkim hi thil thupi zet an si, a na-men an silo, ti na theih tikah na thinlung ah thusuhnak ziangtal a um maw?

Paul Tripp cun Pathian kan biaknak cu hitin a tarlang:

“Minung cu Pathian biaktu dingah sersiammi kan si. Minung hi Pathian biaktu le biaklotu tiin then hnih ih then theih asilo. Zovek minung, ziangvek biaknak a neitu khalin an nunsung hmuah cu Pathian an biak asi. Na simmi le na tuahmi hmuahhmuah hi biaknak an si. Biaknak thuhla simfiangnak ah Rom 1:25 hi a milbik men ding. Hinah a simmi cu minung in Sersiamtu biakloin sersiammi sawn an biak, ati... Nang teh ziang dinhmun ah na ding? Kan ka in siseh kan tuahnak in siseh Pathian biak theinak caantha kan neihmi hi na ngaihsak maw? Cun, ziangtin si na langsukter? Pathian biakloin sersiammi sawn biakin vei ziangzat na um theu? Pathian fate hrangah a tluse zo mi leitlun hi biaknak raldo-nak hmun asi. Pathian kan biak theinak dingah bawmtu Thlarau Thianghlim pek kan si zo nan kan sual tisa cun sersiammi sawn biak dingin in do ve rero.”

Paul Tripp ih simmi thu ihsin na nitin nunah na remawk tulmi le na tuahsuak tulmi ziang na hmu?

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 9 KHRIH IH THU

Key: Jesuh cu Pathian asiih Pathian thawi' rualremnak in tuahsaktu asi.

Dungthluntu Lamzin kan rak zirnak tluanah Jesuh cu san thuanthu ih mi ropi pakhat men fang asilo zia kan zir zo. Cun, Pathian ih thu siseh minung ih thu siseh thuuk sin in kan zir zo ih tu cu Pathian-Minung asimi Jesuh Khrih ih thu kan zoh ding. Luka sungih Jesuh rongbawl a rak thawhnak ihsin kan zoh thok pei. Jesuh in asinak le hi leitlun ih a hnatuan ziangtin a langter, timi kan zoh ding.

ZOHSALNAK

Kan dung zarh ah minung cu Pathian hmuihmel kengin, Pathian thawn pawlkomnak nei dingin sersiammi kan si, ti kan zir. Asinan Pathian ih tumtahmi cu sualnak ruangah siatsuah in a rak um cu a poi zet. Pathian thawi' kan pehtlaihawknak cu a catih kanmahte kan remtha sal thei fawnlo. Culai ah Jesuh kan nei cu lungawiza ngaingai asi.

Khrih le a hnatuan timi kan zir thok hlanah tubaite ih hmuhtonak na neihmi pawl vun thliir sal hnikaw.

Zarhkhat sung tuah dingmi lakah ziangmibik na rak tuah? Ziang a bang?

Bible na siarnak ihsin zirsuahmi le theihtharmi tivek teh na nei maw?

Thusuh duhmi teh na nei maw?

THLACAM

Thlacamnak thawngin Pathian thawi' pehtlaihnak nei hmaisaw. A hnuailam ih thlacam thupi pawl hmangin thlacam aw.

- Thuzir nan thok hlanah misual na sizia Pathian hmaiah phuangin sualthupha cawinak nei hmaisaw.
- Bible Study nan tuah hlanah Thiang Thlarau ih umpitnak tong ngah dingin thlacam aw.
- Rundamnak Thuthangtha in pek ruangah le na nunnak a lo thleng sak ruangah Jesuh thangthat aw.

THUHMAIHRUAI

San thuanthu ah mipi thinlung lak zettu mi ropi tam zet an um. Kum zabi tampi kan zoh kiir sal asile mi ropi nunau siseh mipa siseh, milai nuntu khawsaknak le leilung pumpuluk tiangih rak thlengtu, hmingsin tlak le upat tlak an um.

Tahtimnak ah Alexander Lian ih thu tla kan vun zoh sal asile, Aristotle timi philosopher hminthang pakhat ih rak zirh pitlingmi asiih Alexander hi leilung san thuanthu ah raldo thiambik ralbawi pakhat ih hmingsin mi asi. A thih ah kum-30 fang lawng asiih vei khat hman ral a sung hrihlo, a uknak ram cu Izipt le Greek ih si thokin India rampi tiangin a kau. A thih hnu khalah

leilung pum huapin a thuhla le Greek nunphung in a hngor hrih. Alexander ih lamzin sial taa mi thlun in neta ah Roman Empire tla a rung ding.

Alexander Lian thaw cun an dangaw zet nan Johannes Gutenberg khal mi ropi zet pakhat asi ve. Gutenberg cun kum zabi 15 laifang hrawngah ca print-nak a tuah suak. Cui a thil tuahmi ihsin ca hmangin mitam pehtlaihawknak siseh, hrin le hnam tin ih calai le tong ti pawl, a rung thansoh phah rori.

Kan san a rung naih vivo ih Marie Curie timi cu leitlun scientist hminthangbik lakih pakhat asi ve. Marie cu physics le chemistry tiin phun dangdang ah hmunhnh in Noble Prize rak ngahtu asi. Tuisan ih kan hmanmi X-ray ti pawl le radiation therapy pawl tla amai rak hmuhsuakmi “radioactivity” ihsin an run ngahmi asi.

Zozo pawl si san thuanthu in na uar mi pawl um lai? Ziangruangah na uar?

Leitlun mi thupi pawlih thuhla kan zoh tikah kan hrelh pang dingih zum umlomi cu a ropibik miangmo asimi Jesuh Khrih ih thu asi. Jesuh in leitlun hi ziangtin a rak neh ti kan zir theinak dingah zo asi, timi le ziang a tuah, timi kan zoh pei.

Tuisan ah Jesuh in leitlun hi a rak ciah neh taktak asi, na ti theinak ziang zawnah a um?

BIBLE THUANTHU

Zo khalin Jesuh leitlunah a ratnak san le a tuahsuakmi cu ziang asi, ti ruahnak kan neih cio a zum um. Asinan cui milai ruahnak parah kan thumawk a tullo cu vanthat thlak tak asi. Jesuh amah rori in rongbawl a rak thoknak ihsin Bible sungah a phuanawknak kan hmu thei asi:

16Jesuh cu a rak tuallennak hmun Nazareth khua ah a feh ih amah ih daan vekin Sabbath ni ah sinakok ah a feh. Ca Thianghlim siar dingah a ding ih, 17profet Isaiah cazual kha an pek. Cuih cazual cu a pharh ih: 18 “Bawipa ih Thlarau cu ka parah a um, Ziangahatile mifarah hnenih Thuthangtha sim dingah hriakculh in i hril zo. Sal taangmi pawl hnenih luatnak thu sim dingah le Mitcaw in khua an hmuh thei salnak dingah i thlah. Hremmi pawl luatter dingah le, 19Bawipa in a minung pawl a runnak ding tikcu a ra thleng zo, ti than dingah i thlah a si,” tiih ngannak hmun kha a siar. 20Jesuh in a siarmi cazual cu a zual sal ih a kiltu ih kutah a pek ih a to. A ra pumkhawmmi hmuahhmuah in Jesuh cu mitthep loin an zoh. 21Cule anih in, “Ka siarmi nan rak theih vekin hi Ca Thianghlim sungih nganmi cu tuihsun ah a kim a si,” tiah a ti. - LUKA 4:16-21

28Cumi cu sinakok ih a ra pumkhawmmi pawl in an theih tikah an thin a heng ngaingai. 29An zatein an pok ih Jesuh cu an khua ihsin an dirhsuak hnuah an khua ih tlangzim tiang an hrui ih khaam ihsin tuul thlak an tum. 30Asinain Jesuh cu miruul lak ihsin a feh hlo. - LUKA 4:28-30

Hi Bible cang hin Jesuh cu zo asi, ti le ziang a tuah, timi ziang thu in sim?

THUANTHU LAILANG

JESUH CU PATHIAN SINAK PUMHLUM, MINUNG SINAK PUMHLUM A NEI

Jesuh ih sinak kan theih ngah theinak dingah Jesuh cu Pathian sinak pumhlum, minung sinak pumhlum a nei, timi thutak kan theihfiang hmaisat a tul. Pom harsa tla asi menthei nan Bible in cui asinak phunhnih cu fiangten in sim asi.

Tahthimnak ah Luka bung-4 ah Jesuh ih minung sinak kan hmu thei. Cang-16 ah, “Jesuh cu a rak tuallennak hmun Nazareth khua ah a feh,” ati. Jesuh in “Ka khua” ti ding a nei ve. Innhnen tla a nei ve. Community sungah a rak tlangleng ve. Ziang kan sim hrih pei: Jesuh in nitin ih milai daan le duun in a nung ve.

Amai' daan vekin Sabbath ni ah sinakok ah a feh ih Ca Thianghlim siar dingah a ding. -

LUKA 4:16b

Jesuh cu minung sinak pumhlum a nei, ti kan theihfiang cu ziangruangah a thupi?

Luka-4 sung thotho ah Jesuh ih Pathian sinak phunhnih in kan hmu thei. A pakhatnak cu Jesuh amah in a phuangaw. Ca Thianghlim siar dingin Cazual an pek tikah “Messiah” thu siar dingin a hril. Pumkhawmnak ih a teltu pawlin an rak theih dahmi profet thuphuan asi ko, an rak hngakhlap zetmi Messiah thu asi ko. Jesuh in hi Cazual a siar tikah amah le amah a kihhmuh asi. Cang-21 ah, “*hi Ca Thianghlim sungih nganmi cu tuihsun ah a kim a si,*” tiin a bet hrih. Pathian asinak langtertu pahnihnak cu thinheng sosang laimi mipi lakin a feh hlo theimi hi asi. Cang-29 ah Jesuh ih khuapi pawl cu mi thah ngam khopin an thinheng asi kha. Asinan Jesuh cu an lak ihsin a zun hlo thei hrih asi cu. Cun, mipi pawlih thinhengnak san khal “Messiah ka si,” atinak parah siloin cang-24-30 nakah anmai mipun hnongin Gentile mi sawn Pathian in a hril, tiih a tongmi tak kha an thinhengbikmi asi.

Jesuh cu Pathian sinak pumhlum a nei, ti kan theihfiang cu ziangruangah a thupi?

JESUH IN KAN HRANG RUNDAMNAK A TUAH THEH ZO

Jesuh zo asi, ti kan zir hnu ah tu cu kan hrangah ziang in tuah sak, timi kan zoh hrih pei. Amai' tongkam lala in kan zoh hmaisat ding:

18 “Bawipa ih Thlarau cu ka parah a um, Ziangahtile mifarah hnenih Thuthangtha sim dingah hriakculh in i hril zo. Sal taangmi pawl hnenih luatnak thu sim dingah le Mitcaw in khua an hmuh thei salnak dingah i thlah. Hremmi pawl luatter dingah le, 19Bawipa in a minung pawl a runnak ding tikcu a ra thleng zo, ti than dingah i thlah a si,” tiih ngannak hmun kha a siar. - LUKA 4:18-19

Jesuh leitlun a tlanlen lai ih a rongbawlnak ah tlunih a simmi a kimternak na hmu maw?

Himi thu ah Jesuh hin a buaipimi cu zatlang buainak (social issue) deuh asi in a lang: Sal taangmi pawl hnenih luatnak thu sim dingah le mitcaw in khua an hmuh thei salnak dingah le hremmi pawl luatter dingah... ati. Ati vek cun Jesuh ih rongbawlnak ah le Khrihtian thuanthu kan zoh asile hi a tumtahmi pathum a kim asi.

Asinan Jesuh cun cuhnak hmanih thuuk sawn tumtahmi a nei lai. Jesuh san laiih mipi pawl cun Messiah in an ram Israel a din sal ding, ralkap huham le acozah maksak thawn, in runsuak dingih in uk ding, tiah an rak ruat. Asinan Jesuh in a tuan dingmi cu thlarau lam thilthu asi, ti a thei. Sual salih a taangmi pawl hnenih luatnak thu sim dingah dingah, kan thlarau mitcaw in vangter dingah le tisa daan ih hremmi pawl luatter dingah, Jesuh a ra asi.

Tong dangin kan sim asile, Jesuh in kan hrang rundamnak tuah theh dingin a ra.

Jesuh ih rongbawlnak ihsin na rak hlawkpi mi a um dah maw?

TEL VE AW

Khrihtian thupom zirhawknak ih a thupitnak cu zirhsual mi pawl theihthei le thudik le diklo thliarhran thiamnak khi asi. Khrih thu thawn pehparaw in doctrine dik kan neih ding tla cu a hleice in a thupi. San thuanthu kan zoh asile Jesuh le a hnatanmi thu asilo zawngih sim sual le zirh sualtu an tampi. Tuini tiang khal hi thupom diklo pawl an um lei asi.

A hnuaiih thusuhnak pawl hi nan group in rak let hnik uh.

Tuisan ah Jesuh thu diklo zawngih a pomtu, a zirhtu le a fehpi tu zo pawl an si? Cangthei le list tuah in rak nganaw.

Thudik le diklo kan theihfiang theinak ding hrangah a hmaisabik kan tuah tulmi cu ziang asi?

THLACAM DIL DUHMI

.....
 .....
 .....
 .....

ZARHKHAT SUNG CANGVAIHNAK

Bible zir lawng siloin team leader thawn rel tlang uhla ziangmi na tuah tikah na thlarau nun na thangso ding timi nangmai dinhmun ih zirin Pathian sangka on sakmi ruat tlangin hawl tlang uh.

PATHIAN BIAKNAK

- Zarhkhat sung siar dingmi Bible cang pawl siar thluh aw.
- Pathian thawi' caanhmannak (devotion) nei aw.
- Nitin thlacamnak thawn Pathian thawi' pehtlaihnak nei aw.

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

- Ca siar dingmi pawl siar awla thusuhnak pawl sangaw.

NUNPI AW

- Jesuh thuhla thudik cu mi pakhatkhat hnenih na phuansuah theinak dingah caantha lo pek dingin Pathian hnenah thlacam aw. Nangmah khalin cui caantha na ngah ding cu a bawh in bawh aw.
- Bible zohlo: Hebru 4:15: *“Kan Puithiam Saang cu kan tontaihnak in theihsak lotu a si lo. Kanmah vekin sualforhnak a phunphun a tong vemi a si; asinain anih cu a sual lo.”*
- Tuizarh sung rongbawlnak pakhatkhat ah tel ve nak na nei thei ding asile lo telpi dingin midang pakhat rak sawmaw.
- Khrihtian thupom thuuk sin ih na theihfiang theinak dingah, Bible siaraw, ca siaraw, sermon tla ngai aw.
- A dangdang.

PATHIAN BIAKNAK

Bible siar ding: Bible siar pah in a hnuailam ah na lungsung suakmi, Thiang Thlarau in a lo zirhmi pawl nganaw.

8. Isaiah 11:1-9
9. Luka 1:26-56
10. Johan 1:1-18
11. Johan 19:1-42
12. Filipi 2:1-11
13. Hebru 2:1-18
14. Thuphuan 1:1-20

DINHMUN LE TUAHMI (POSITION AND PRACTICE)

Khrihtian thupom hi midang thawi' thliarhranawknak tivek in maw, mi hmuahhmuah ih thlun cawk rual asilomi daan le duun pakhat vekin maw, kan ruah sual caang a um theu. Zo kan si, ziangtiih nung ding kan si, Pathian hrangah ziang ti dingih kawhmi kan si, ti pawl kan theihfiang theinak dingah Khrihtian thupom kan feng tengteng a tul. Khrih dungthluntu hrangah Khrihtian thupom hi a nitin nunnak ih a thumawknak hrihrampi asi.

Doctrine timi thupom hi a hnokhnai ding zawng lawngih ruah ding asilo. Thupom timi cu nitin kan nunnak ih kan nunpi cih theimi thu asi ruangah fiang zetih kan theih theimi asi ko.

Tahtimnak ah Khrih ih in tuah sak theh zo mi rundannak thu simfiangnak hi rak zoh hnuk:

	Kan dinhmun (Pathian ih hmuhdaan)	Kan tuahmi (Kan sinak)
Zumlotu	Mi Sual	Mi Sual
Khrihfa	Mi Dingfel	Mi Sual
A Thimi Khrihfa	Mi Dingfel	Mi Dingfel

A tlunih kan hmuh vekin mi hmuahhmuah cu Jesuh ih rundamnak laksawng kan co hlanah mi soal dinhmun ih a dingmi kan si. Khrih kan theih hlanah Pathian mithmuh ih kan sinak cu mi soal asiih kan tuahmi khal sualnak asi.

Jesuh thawn kan tonawk tikah kan dinhmun cu a danglam cih asi. Asinan zumtu kan siih kan pianthar veten mi dingfel kan si cih cuanglo. Asinan kan aiah thihnak a tuartu Jesuh ruangah kan dinhmun cu mi dingfel dinhmun ih cohlan kan si. Pathian in in zoh tikah kan tuah sualmi le kan ruah sualmi pawl a hmu nawnloih Khrih ih dingfelnak sawn kha a hmu. Cucu mangbangza rundamnak thu asi.

A netnak ah kan lei tisa nunnak a cem tikah vanah Khrih thawn a tharin kan nung. Hi nunnak thar ahcun Pathian mithmuh ih dingfelnak dinhmun pek copmi si nawnloin kan ziangkim ah mi dingfel kan si ding. Amah Jesuh vek kan si ding.

Hi rundamnak thutak hin na nitin nunih, na tuahnak le na lungput ah ziangtin lo ciah neh sehla tulin na thei?

BULPAAK BIBLE ZIRNAK

MINUNG SINAK PUMHLUM, PATHIAN SINAK PUMHLUM

Tuisan ah khat le khat kan kawhawknak ah hminbun(title) phunkim kan nei. Kan kawhawknak cu kan hnatuanmi, kan tuahmi ih zirin asi tlangpi. Tahthimnak ah Doctor, Professor, Sayanu, Sayapa... tivek in. Hlanlai minung pawl khalin hivek hmin bunawk hi an rak nei ve. Asinan an rak hmadaan cu “Ziang a tuah” timi hnakin “Zo asi” timi parah asi deuh. Mi pakhat hmin an bunmi hin asinak a langter.

Cumi thu thawn pehparin Jesuh hrangih rak hmanmi hminbun pahnih, “Pathian Fapa” ti le “Milai Fapa” timi zoh in Jesuh ih sinak kan zir bet ding.

A hmais a ah “Pathian Fapa” timi kan rak zoh pei. Jesuh in amah le amah a simawknak ah himi hminbun hi a hmang tuk lemlo. Midang sawnin Jesuh ih Pathian sinak an rak langternak ah an hmanmi asi.

A hnuaiih Bible cang pawl siar awla zo pawlin “Pathian Fapa” timi an hmang, ti rak zoh hnikaw:

Luka 1:35

Luka 4:40-41

Luka 22:66-71

Johan 1:43-51

Jesuh san lai ih nunphung ah fapa sinak le rocotu sinak hi an rak thupit zetmi asi. A hleice in fapa upabik tla cu pai rocotu ti asi, a umzia cu fapa upabik cun pai dinhmun, pai thuneihnak a lak ding. Jesuh kha “Pathian Fapa” ti ih an kawh tikah Pathian tlukih sinak le dinhmun neih an retnak asi.

“Pathian Fapa” timi in Jesuh cu Pathian thawn sinak bangaw mi asi, tiin a langter. Bible sung khalah kan hmuh theimi asi ruangah Jesuh cu Pathian asi tiah fiangten kan simthei asi.

Thuthangtha Matthai sung kau vivo awla Jesuh cu Pathian asi, na ti theinak na hmuhmi a um maw?

Tucu “Milai Fapa” timi Jesuh ih hminbun pahnihnak thuuk deuh in kan rak zoh pei. Himi cu Jesuh in amah le amah a simawknak ah a hman tambikmi asi. Tahthimnak ah:

26Asinain nannah lakah cun cu bangtuk cu si hlah seh. Nanmah lakah pakhatkhat in mi dang hnakh thupit a duh ahcun midang pawl ih hnen-um a tuan a tul; 27nanmah lakah pakhatkhat in hmais bik si a duh asile nan sal a si hmais a tul. 28Milai Fapa cu rianmi

*si loin mi riantu si dingah le mi tampi tlen dingah a nunnak pe dingin a ra a si,” tiah a ti.
- MATTHAI 20:26-28*

“Milai Fapa” timi hin Jesuh ih minung sinak a langter. Hi hminbun in a langtermi cu Jesuh cu kanmah vek titsa neimi asi ruangah a thabang thei ve, a tuar thei ve, a naa thei ve, ti asi. Kan tuarmi ziangvek khal Jesuh ih in theihpilomi a umlo, kan tonmi ziangvek harsatnak a huham ih a nehlo mi zianghman a umlo.

14Curuangah kan zumnak hi khoh zetin kaihngget uh si. Ziangahtile Pathian Fapa Jesuh cu kan Puithiam Saang maktak a si ih amah cu Pathian umnak rori ah a thleng zo. 15Kan Puithiam Saang cu kan tawntaihnak in theihsak lotu a si lo. Kanmah vekin sualfornak a phunphun a tong vemi a si; asinain anih cu a soal lo. -HEBRU 4:14-15

Jesuh ih minung sinak in na nunah ziangtin umzia a nei?

Tahthimnak ah Khrihfa asimi na rualpi pakhat cu cancer natnak a tuarih thihnak in a hmaika ih a bawhmi dinhmun ah a ding, ti bangta sehla:

Jesuh cu minung sinak pumhlum a nei, timi thutak hmangin na rualpa cu ziangtin na hnem ding?

Jesuh cu Pathian sinak pumhlum a nei, timi thutak hmangin na rualpa cu ziangtin na hnem ding?

BULPAK ZIRNAK

KANMAH RUNDAMNAK

Jesuh cu Pathian sinak pumhlum, minung sinak pumhlum a nei, ti kan zir zo. Amah cu, “Pathian Fapa” asiih “Milai Fapa” khal asi. Himi thu hi a pumhlum ih zum top ding cu a har deuh tla asi men thei nan kan thlarau nun hrangah a thupi tukmi asi. A hnuaiih Bible rak zoh hnik aw:

32”Leilung ihsin khai ka si tikah mi hmuahhmuah ka hnenah ka hiip thluh ding,” tiah a ti. 33Hitiuh a ti tikah ziangbangtuk thihnak a tuar ding ti kha a langternak a si. 34Miburpi in, “Kan Daan in Messiah cu kumkhua in a nung ding, tiah in sim. Cuti asile ziangtinso Milai Fapa cu khai a si ding tiah nang in na ti? Hi Milai Fapa hi zoso a si?” tiah an ti. 35Jesuh in, “Tleunak cu nan hnenah tikcu malte sung a um hrih ding. Tleunak nan neih sungah nan fehnak lamzinah cun feh hrih ko uh; cuti cun thimnak in a lo man lo ding; ziangahtile khawthim sungih a feh pawl cun khuilamah kan feh ti an thei lo.36Cuhrangah tleunak nan neih laiah cun, tleunak ih minung nan si theinak dingah, tleunak cu zum uh,” tiah a ti. -JOHAN 12:32-36a

Jesuh in sinak pahnih cu rundamnak kan ngah theinak dingah a hrampi asi. Pathian asinak famkim le minung asinak famkim telloin rundamnak a um theilo.

Ziangruangah Jesuh ih minung sinak cu kan rundamnak hrangah a thupi?

Ziangruangah Jesuh ih Pathian sinak cu kan rundamnak hrangah a thupi?

Thukham Hlun sanah puithiam pawlin sualthlah thawinak an rak tuah daan kan zoh hnik pei. Kumtinte Sualthlahnak Ni ah puithiam sang in tuu fano pakhat a hril dingih a tlunah Israel mipi zate ih sualnak hmuahhmuah a ret. Mipi pawl Pathian hmaika ah mi dingfel ih an can theinak dingah cui tuu fano cun an sualnak hmuahhmuah phur tahratin thihnak tuar dingah hramlak ah a feh.

Cucu biaknak daan pakhat asi, kan ti ke. Tuu fano ah hleicetnak a um cuangloih, puithiam sang khalin sualthlah thawinak tuah thei dingin huham a nei hlei cuanglo. Asinan cui biaknak daan cun a ra dingmi mi pakhat, mi hleice le sualthlah theinak huham a neitu taktak kha a hmuhsak asi. Cucu Jesuh Khrih asi.

Johan in Jesuh a hmuh hmaisabik nak ah ziangtin a rak ti?

29A thaisun ah Johan in Jesuh a hnenih a rat lai kha a hmu ih, "Leilung sualnak a phurtu Pathian Tuufa khi zohhnik uh! 30 "Ka dungin mi pakhat a ra, asinain kei hnakin a tum sawn, ziangatile ka suah hlanah anih cu a rak um zo," tiih a thuhla ka sim rero zo mipa cu amah hi a si. - JOHAN 1:29-30

Himi Bible cang hin rundamnak thu ah ziangtin theihfiangnak a lo neihter?

"Sualthlahnak Ni" timi ah Jesuh in kan sualnak hmuahhmuah a phurih khros parah thihnak a tuarih Pathian hnenah in hruaikiir sal.

Cun, himi rundamnak hi Jesuh lawngin a tuah theimi asi, ti hi kan theih a thupi tuk. Jesuh cu minung sinak famkim a neih ruangah kan aiih thihnak tuar dingin kan sualnak cu in phurh sak thei. Cun, Pathian asinak famkim thawngin sualnak huham cu a neh ih thihnak ihsin a tho sal.

Nitin na nunnak ah na hrangih rundamnak a lo theh saktu Jesuh biak le thangthat in ziangtin nun hram na thok ding?

DUNGTHLUNTU LAMZIN DISCIPLE JOURNEY

SESSION 10: PATHIAN UKNAK (THE KINGDOM OF GOD)

Key thutak: Pathian uknak timi ah “a tu le a thleng hrih lo mi” Siangpahrang Jesuh ih uknak thu a tel.

Kawhhran sungah tongkam hmanmi hrekkhat pawl cu asinak thutak thuthuk taktak theih feng lo mi a um theu. CUmi lakah Pathian uknak timi hi asi ve. Tuitum zirnak ah Jesuh Khrih ih zirnak Pathian uknak thu pawl fiang zetin na zir ngah ding (Luke 17:20-30, 33-35). Pathian uknak timi ahcun a tu ah zumtu pawl cu Pathian uknak rami sinak nei in kan nung rero zo. A r alai dingmi Pathian uknak, Siangpahrang Jesuh ih uknak sungah kan lut lai ding.

Himi zirnak kan zir rualrual in Bible bungcang pawl thei fiang dingin zuam aw.

ZOHSALNAK

Kan dung zirnak ah Jesuh Khrih ah zaahza Pathian zaahza milai asinak thu kan zir. Cutin a sinak ruangah kan rundamnak famkim in a tuah famkim thei asi.

Tuitum zirnak ah Pathian uknak thu kan zir ding. Kan feh vivo hlanah a hnuailam thusuhnak sang hnik aw.

Tuzarh zirnak sungah ziangvek tiang na tuah theh ih ziangmi pawl na lunglut in na zir ngah?

Bible na siar tikah ziangmi na zir ngah?

Thusut duhmi na nei maw?

Thlacam

Malte cawl in nan group sungah a hnuailam vekin thlacam uh.

- Jesuh Khrih cu ziangkim sersiammi tlunah Siangpahrang asizia phuang in thangthat uh.
- Pathian hnenah ngaidam dil aw; a cancan ah Pathian uknak hnuai ah nung loin nangmah cu na nunnak ih siangpahrang vekin na thuthu in na nun theu mi parah ngaidam dil aw. Na sual ngaidam dil in thla cam aw.
- Pathian hnenah thlarau fimnak dil aw, Pathian uknak hnuai ah nundan thiam dingin thlacam aw la, Pathian uknak ram karhzai tertu si thei dingin thlacam aw. Pathian hnenah dil aw.

Nan group sungah Bible zirnak, dungthluntu nun zir in Jesuh dung nan thlunnak parah lungawi thu sim in thazang pek awknak in can hmang aw.

ZARHKHAT SUNG TUAH DINGMI PAWL

- **Pathian biaknak**
Bible siar ding pawl siar theh aw.
Bulpak Pathian thawn can hmang aw, thlacam aw.
Nitin te thlacam in Pathian thawn pehzawm nak nei aw.
- **Bulpa zirnak**

Pahtian uknak ziang asi ti simfiang nak pawl siar aw
 Khrihfa pawl Pathian uknak rami sinak nei in an nung timi siar aw

- **Nunpi ding**

-Tuzarh sungah kawhhran sungah canpualtha la in Pathian thangthatnak in hmang aw aw.
 Pathian fale, Jesuh dungthluntu pawl thawn pawlkomnak in na can hmang aw.

- ZOhlo in ngah: John 1:29, 29A thaisun ah John in Jesu a hnen lam panih a rat kha a
 hmu ih, “Zoh hnik uh, leitlun soal phurhlotu Pathian Tuufano khi!

-Jesuh rawngbawlnak, Jesus mission ah tuzarh sungah telnak cantha na neihmi a um asile
 midang sawm ve aw.

-Nitin te Jesuh mission ah na telve nak pawl dairy, journal cabu sungah ngan khum aw.
 Hitin na tuah asile Jesuh mission ah na tel venak pawl na theihter awknak hrangah a tha
 asi.

NITIN BIBLE SIAR

DAY 1: Semtirnak 12:1-9

Day 2: Jeremiah 31:31-40

Day 3: Daniel 2:27-45

Day 4: Mathew 6:19-34

Day 5: John 18:28-40

Day 6: 1 Kor. 15:50-58

Day 7: Thupuan 22:1-21

THUHMAIHRUAI

Uknak pakhat na nei? Na sannak cu ziangram hman ka uk lo na ti thei men. Asinan uknak (kingdom) timi cu khuihmun khalah nangmai duhnak vekin ziangkim tuahnak hmun cu na uknak asi. Tahthimnakah, company pakhat ah CEO pa ih thuthu in ziangkim tuah theh asi ahcun a cuih CEO ih uknak asi. Nauhak te pakhat a ihnak room sungah amai thu thu ziangkim a um ter thei asi ahcun acuih room sung cu nauhakte ih uknak asi. A tiawzawng in sim asile na duhnak famkimter nak hmun cu na uknak ti ah sim theihnak a um.

Ziangvek uknak ah tuanvo neitu bik na si? Ziangvek thu, le hmun, thilri parah na thuthu in ziangkim na tuah thei mi a um?

Pathian uknak thu ziangvek zir zo mi na nei?

Pathian uknak thu kan sim tik khalah hitin asi: Pathian ih duhnak tuah famkimnak hmunkip cu Pathian uknak hmun asi. Khatlam zawngin sim asile Pathian uknak cu Pathian lalnak, thuneihnak, amai duhnak tuah famkimnak hmun asi.

Bawipa thlacam kan cam theu mi ah:

Na uknak thleng hram seh.

Vancungah na duhnak a kim bang in,

Leitlun khalah kim ve seh. (Mathai 6:10-11) tiah Bawi Jesuh in a dungthluntu pawl hnenah thlacam dan a zirh hai.

Pathian uknak thu kan zir vivo dingih hi leitlun ah Pathian uknak a thleng timi cu ziang asi ih amah zumtu pawl nunah Pathian uknak thleng timi cu ziang asi timi pawl fiang zetin kan zir vivo ding.

Thiefengnak hrangah game lehnak nan tuah thei mi: “Simon in ati” timi kha nan group sungah lek uhla, “Simon in a ti” timi aiah “Siangpahrang in a ti” tiah nan group sungah lehnak hmang uh. Cule Siangpahrang ih duhdan vekin zokhal nan um vekin Pathian uknak hnuai ah a umtu hmuahhmuah cu Pathian ih duhdan in um ding an si thu game in nan zir ngah ding.

BIBLE THUANTHU

Mi tampi in Pahtian uknak thu an fiang lo. Pathian uknak cu tuisan ah a um maw, a ralai dingmi so asi, an ti. Bawi Jesuh leitlunah taksa in a um lai khalah mi in an rak fiang lo ih thusuhnak an rak nei theu.

LUKE 17:20-30, 33-35

20Pathian uknak cu ziang tikah a ra thleng ding? tiah Farasipawl in Jesu an sut. Cule anih in a sang hai ih an hnenah, “Pathian uknak cu hmuh theih in a ra lo. 21 ‘Ngai hnik, hi tawkah a um,’ asilole ‘Ngai hnik, khi tawkah a um khi,’ an ti lo ding. Ziangahatile, ngai hnik uh, Pathian uknak cu nan sungah a um a si,” tiah a ti. 22Cule a dungthluntupawl hnenah, “Minung Fapa-ih ni, ni khat tal nan hmuh duh zet can a ra thleng leh ding. Asinan, cumi cu nan hmu lo ding. 23Cule annih in nan hnenah, ‘Hi tawkah zoh hnik!’ asilole ‘Khi tawkah zoh hnik!’ tiah an lo ti a si khalle feh hlah uh la, a thlun khal thlun hlah uh. 24Ziangahatile, nimthlakau van khatlam kap ihsin khatlam deng tiang a tletsuak vekin Minung Fapa-ih ni ah cun a si ve ding. 25Asinan anih cu thil tampi a tuar hmaisata ding ih, tui san minungpawl in an hnawng ding. 26“Noah san laiah a rak si

vek khan Minung Fapa san khalah a si ve ding. 27Noah lawng sungah a luh ih, tilik a tlung ih, mi hmuahhmuah an hlohral lai hlanlo minungpawl cu an ei, an in, an thiaw ih an hamaw. 28“Lot-ih san lai khalah cutivek thothoin a rak si. An ei an in, an lei, an zuar, an phun, inn an sak.29Asinan Sodom khua ihsin Lot a suah ni ah van ihsin meisa le kat a sur ih, cumi cun an zaten a run that theh. 30“Minung Fapa a runglang ni ah cun cutivek thothoin a si ding...

33Zokhal a nunnak hum a duhtu cun a hloh ding. Zokhal a nunnak hlohtu cun a nunnak cu a humngah ding. 34Ka lo sim a si, cui zan ah ihkhun pakhat ah mi pahnih an ittlang ding. Pakhat cu lak a si ding ih, pakhat cu tanta a si ding. 35Nunau pahnih riallung an rialtlang ding. Pakhat cu lak a si ding ih, pakhat cu tanta a si ding.

Luke 17:20-30, 33-35.

A tlun Bible bungcang in Pathian uknak thu ziang in zirh?

THUANTHU LAILANG

Pathian uknak cu a tu ah le a ra lai dingmi asi.

Farasi pawlin Jesuh hnenah “Pathian uknak cu ziangtikah a thleng ding?” an ti. Jesuh in Pathian uknak cu nan lakah a um asi (cang 21) a ti. Asinan Jesuh in a dungthluntu pawl hnenah a sim bet tikah Pathian uknak cu a famkim in a thlen tikah ziangvek asi ding timi a sim fiang (cang 22).

A umzia cu Pathian uknak cu a tu khalah asi ih a ra thleng lai dingmi khal asi.

Sual in milai le Pathian pehtlaihna a siatsuah. Sual cun Pathian duhna kalh zawngin milai nun a siat suah. Cutin sual ruangah milai cu Pathian uknak, Pathian thu hnuai ah nung lo dingin in Pathian uknak ihsin in hlat ter asi. Cutin sualin a ukmi milai cun Pathian uknak duhna pohpoh dokalh in a nung asi. Pathian uknak timi cu Pathian duhna vekin ziangkim canternak hmun asi.

Asinan Pathian in Israel pawl hnenah siseh kawhhran san ah siseh milai thawn pehtlaih awknak cu a tuah pehzawm asi. Jesuh Khrih ah zumnak in sualsirnak thawn Pathian hnenah a kirsal tu pawl cu Pathian thawn rualremnak kan co ih Pathian uknak hnuai ah nun thei nak cantha in pek asi.

Pathian uknak hnuai ah nun tikah a hlawnak le harsatnak ziangvek a um?

Pathian uknak cu nan lakah a um zo asi tiah Jesuh in a simnak cu mi tampi Pathian thu vekin nung dingin an tuhlut aw, an nun an ap awk zo ruangah asi. Tuisan khalah asi; kawhhran zumtu pawl cu Pathian thu hnuai ah nung dingin nun hlan awknak an nei nan leitlun mi tampi cu Pathian duhna kalh zawngin an nung hrih lai asi.

Ni khat nini ah a tuvek in Pathian dokalhtu pawl can a cem leh ding. Pathian in a uknak ram famkim in a din leh ding Jesuh in milai parah thu a then leh ding asi.

Luke 17:26-35 siar awla, ziangtin na thinlung in na ruat, ziangvek lungsung phurnak na nei?

KHRIHFA PAWL CU PATHIAN UKNAK RAM MI AN SI

Pathian uknak thu Jesuh in a zirh lai ah Thuthlunglun sungih Bible thuanthu a sim tel.

Seem 7:11-24; 19:12-26, siar awla na thin lung sungah ziang a lang bik, sim aw.

Noah thuanthu le Lot thuanthu sungah leitlun uknak le Pathian uknak danglam nak thu in sim. Leitlun uknak hnuai ah a nungtu pawl ih ruahbikmi le hawl bikmi cu an nundan ah a lang, ei le in, nupi pasal thih awknak, thil lei le zuar, inn le lo, tvp, pawl in an nun a luahkhat theh. Hipawl hi sual an silo nan leitlun uknak hnuai ah a nungtu pawl nun cu rei lo te leitlun thil hrang lawngah an nun an hngat aw asi.

Jesuh in in zirh duh mi cu leitlun thil lawng ruat in a nungtu pawl, Pathian duhnak ziang a siar lo tu pawl cu thuthennak ni ah theih an si lo ding. Khatlam zwngin sim asile leitlun thil lawng a ruattu pawl cu thlarau lam thu ah mitcaw an si, leitlun rei lo te sung thil lawng an ruat asi.

Luke 17:33, 33Zokhal a nunnak hum a duhtu cun a hloh ding. Zokhal a nunnak hlohtu cun a nunnak cu a humngah ding. Leitlun uknak hnuai ihsin Pathian uknak hnuai ah nung ding cun leitlun rei lo te thil hrangah nung nawn loin a kumkhua a hmunmi hrangah nun thok ding asi. Kumkhua nunnak nei dingin leitlun hrang nun cu tanta a tul asi. Leitlun in a ngai thupi tukmi pawl cu tlansan, dungtun thei a tul asi.

Pathian uknak hnuai ah nun cu leitlun nun hi mai duhnak hrangah nung nawn loin Pathian duhnak hrang, mai duhrilnak in nunnak parah Pathian thuneihsak lalnak pek asi.

Khrihfa timi cu Jesuh Khrih siar lo leitlun thil ziang hmuahhmuah cu ka tlansan thei, ka dungtun zo asi, ti thei tu asi. Pathian uknak hnuai ah a nungtu nuntuzia asi.

Tuisan santhar nunphung, modern culture, in ziangvek pawl a ngai pawimawh, thupibik ah a ret?

Ziangvek zawn ah Pathian thuneihsak, lalnak pek harsatnak na nei theu?

Leitlun uknak, leitlun tisa duhnak sal ihsin talsuak in ziangvek in nehnak nun na co ngah theu?

TELVE IN TUAH

Pathian fate zumtu pawl abur in umkhawm in Bible zir tikah a hlawknak cu ziang asi tile thutak hawltlang in hmuhsuahmi hlawm awktawn hi asi. “Pakhat hnakin pahnih a tha sawn” ti asi vekin mi pahnih hnakh tam lungtual ten thutak hawl tlang tikah vanlam fimnak kawmkhawm in hawlsuahmi hlawm awk cu thlawsuah asi. Cutin thinlung nei in nangmah le na group sungah leitlun uknak le Pathian uknak ih man neihzia danglamnak pawl a hnuailam vekin ruat khawm uh.

A hnuailam ih chat pawl hmangin leitlun uknak le Pathian uknak ih an tumtah danglamnak pawl ngan khum aw. Cutin nan hawl rualrual in khat le khat hrang thlacam sak aw tawn cio uh.

A hnuailam thu tlangpi pawl ah Pathian uknak le leitlun uknak, Pathian minung pawl le leitlun mi pawl tumtahnak pawl ngan khum aw.

A thutlangpi	Pathian uknak	Leitlun uknak
Insang		
Fale kilkhawinak		
Rualpi		
Hnatuan		
Pumcawmnak		
Sumpai		
Entertainment		
FImthiamnak		
Thil le ri, inn le lo		
Biaknak		

Thlacam dil duhmi:

THLACAM DAN

Jesuh in dungthluntu pawl hnenah thlacamdan a zirh tikah Pathian uknak le Pathian duhnak pawl thu a sim ih thlacamdan a zirh. “Bawipa thlacam” tiah kan sim theu mi cu kum thawng siar tel in Jesuh dungthlunt, Khrihfa pawlin an hman ringring mi thlacamdan asi.

Mathai 6:9-13 ah nganmi hnaki a hnuailam ah Luke in a nganmi hi a tawifamkim sawn. Asinan a sungthu tlangpi a telkim theh. A hnuailam thlacamdan pawl hi on in siar aw la Pathian uknak thu hram sirhsan thu pawl ruat phah in thlacam aw.

Jesuh cu hmunkhat ah thla a cam theh nu ah a dungthluntu pawlin “Bawipa, John in a dungthluntu pawl thlacam a zirh vekin thlacam in zirh aw” tiah an dil.

1Cule, hiti hin a rak si, Jesu cu hmun pakhat ah thla a cam rero ih, a theh tikah a dungthluntupawl lakih pakhat in, “Bawipa, John in a dungthluntupawl a zirh vekin thlacamdan in zirh ve aw,” tiah a ti.

2Cule Jesu in an hnenah, “Thla nan cam tikah hitin cam uh, ‘Vancung ih a um mi kan Pa, na hmin thianghlim seh. Na uknak thleng hram seh. Vancung ih na duhnak tuah a si bangin leitlun khalah na duhnak tuah si hram seh. 3Kan tul mi rawl ni tin in pe aw. 4Kan parih leibatu kip kan ngaidam vekin, kan sualnakpawl tla in ngaidam ve aw. Cule hniksакnak sungah in hruai loin miḥalopa hnen ihsin in run sawn aw,’ tiah nan ti pei,” tiah a ti

A thlunih thlacam mi na siar tikah ziangvek na thinlung mitthlam ah a lang?

A tlunih thlacamdan Jesuh in in zirhmi hin na thinlungput le cangvaihnak ziangtin a lo danglam ter in a lo kaihruai?

BULPAK ZIRNAK

PATHIAN UKNAK CU A TU AH LE A RA LAI DINGMI ASI.

Farasi pawlin Jesuh hnenah thu an sut vekin “Pathian uknak cu ziangtikah a thleng ding?” tiah thu lo sut hai sehla na hrangah san sual pang ding a phan um lo. Ziangah tile Thuthangtha sungah “Pathian uknak cu nan lakah a thleng zo asi” timi thu tami sim kan si. Cui hleiah a thleng lai dingmi Pathian uknak thu khal tampi Bible sungah ngan in a um.

Pathian uknak cu kan lakah a thleng zo: Khrihfa zapi ten Pathian uknak hnuai ah a nung rero tu kan si. Zumtu Khrihfa pawl cu Pathian duhnak hrangah Pathian thu hnuai ah Pathian uknak hnuai ah a nungtu kan si. Kanmai duhnak tanta in Pathian duhnak hnuai ah a nungtu kan si. Kawhhran hmuahhmuah cu Pathian uknak phuansuah awknak hmun asi ih zumtu zapi ten kan nunnak cu Siangpahrang Jesuh uknak hnuai ah kan nunnak ap aw zo mi kan si. Cutin kan sim rualrua in Pathian uknak cu zaahza a famkim hrih lo. Leitlunpi cu a dam lo, natnak, harsatnak le buainak in a cim rero mi asi hrih. A thleng lai dingmi Pathian uknak hnuai ahcun satan uknak, leitlun uknak a cem dingih Jesuh Khrih lawng uktu, siangpahrang asi ding. Cutikah natnak, tahnak, harsatnak le buainak a cem ding. A famkimmi Pathian uknak a thleng lai ding asi.

Ni neta ah Siangpahrang Jesuh a ra dingih a ral, leitlun uknak, satan uknak cu a siatsuah dingin a cemral ter ding. Cutin a famkimmi a uknak cu a din dingih a tu ah Pathian fate pawlin kan nunpi, kan nompi, kan cen rero mi Pathian uknak cu a famkim in a lang dingih lungawi, hnanga, daihnak, thatnak, in a khatmi Pathian duhnak zaahza a famkimnak uknak thar hnuai ah seriammi ziangkim kan um in kan tlangleng ding asi.

Leitlunah Pathian uknak a um ruangah Pathian uknak hnuai ah a nung lo tupawl hrangah ziangvek hlawnak thathnemnak an ngah ve?

Pathian uknak milesa sinak nei cingih leitlun uknak hnuai ha na nun hrih nak ah ziangvek harsatnak le laklawhnak na nitin nunah na nei theu?

A r alai dingmi Pathian uknak thu thawn pehpar in Thuthangtha pali sung lawng si loin Paul cakuat sungah a hnuailam vekin in zirh fawn:

1 Tim. 6:17-19, 17Tui san milianpawl kha ngaisangaw lo ding le a hnget lo mi lennakpawl cu rinsan loin, thil hmuahhmuah lungawinak dingih tam zetih mi petu a nung mi Pathian rinsan sawn dingin thu pe hai aw. 18Thil tha ti dingin, thil tha tinak lamih lian dingin le tirhsiang zet le midang hrangah ui lo dingin thu pe hai aw. 19Cutin anmai hrangah a ra thleng lai ding mi can hrangah thumawknak tha an khawlkhawm thei ding ih, kumkhawnnak an pawk thei ding.

Fimkhur zetin in zirhmi cu “tuisan” timi le “a ra lai dingmi san” thu asi. Paul in ralrinnak in pekmi cu tuisan hi a tawpna vekin nung lo in a ra lai dingmi, a kumkhua in a hmun dingmi uknak hrang sawn ah hmang dingin in zirh asi.

Paul in Titus hnenah a hnuailam vekin a sim:

Titus 2:11-14, 11Ziangahtile, rundamnak thlentü Pathian zangfahnak cu mi hmuahhmuah hnenah a runglang zo. 12Cui Pathian zangfahnak cun Pathian ngaihsaklonak le khawvel cakhiarnak pawl tlansan in tui sanah hin supaw le dingfel zet le Pathian ngaihsak ih nung ding kan si ti in zirh. 13Ruahsannak lungawium kan hngah laiah hin cutivekih nung ding kan si. Cui ruahsannak cu Pathian ropi, in Rundamtu Jesu Khrih-ih runglangnak sunglawi zet cu a si. 14Anih cun dan lo i nunnak hmuahhmuah sung ihsin in tlen theinak dingah le amah hnenih thenfai mi, amai mihleice, hnatuan tha hrangih thahnemngai mi kan si theinak dingah kan hrangah amah le amah a peaw.

A tlunih Bible bungcang na siar tikah na nitin nunah na nunpi thei dingmi ziangvek a lo zirh?

Kan umnak leilungpi hi uknak san pahnih karlakah a thleng awk rero laifang asi ti kan theih hngilh lo a thupi zet. Jesuh leitlun ah milai taksa in thum aw tahratin a rat tikah kan leilungpi cu a uknak hlun ihsin a thar ah thlenpi dingin a thleng hram thok zo asi. San hlun ihsin a ra lai dingmi uknak santhar ah thleng dingin a hram a thok zo asi. Milai kum siar in cu kum reipi vek a bang nan san thuanthu cu uknak hlun, leitlun uknak ihsin Pathian uknak ah milai thuanthu cu thleng rero lai mi asi. Kan leitlungpi cu tuini tiang a thlu se zo mi dinhmunah a din hrih ruangah harsatnak, buainak, famkim lonak in a khat hrih ko nan Pathian fale pawl, Pathian uknak hnuai ah a nungtu pawl in Pathian uknak ram kaihzai dingin Jesuh ih rawng an bawl kan bawl rero asi.

Jesuh a rat sal tikah a tu ih leitlun uknak san cu a cem ter dingih a kumkhua in a hmun dingmi a famkim mi a dam mi, amai uknak a din ding asi. Jesuh a rat sal hlan ah leitlungpi cu a tu ih Pathian uknak a thleng zo mi, Pathian fale pawl nunnakah a thleng zo mi le a ralai dingmi Pathian uknak karlakah a um hrih lai ih a then a lang cu Pathian uknak hnuai ah mi tampi an um nan mi tampi cu leitlun uknak hnuai ah an um hrih lai asi.

A ralai dingmi Pathian uknak le a tu ah a thleng zomi Pathian uknak karlak san ah kan nung vekin ziangvek nundan, umtu dan pawlin na nitin nun ah a lo bawm thei ding?

KHRIHFA PAWL CU PATHIAN UKNAK RAMMI SINAK (CITIZEN) SINAK NEI IN AN NUNG ASI.

Khrihfa sinak cu nun ziangkim Siangpahrang Jesuh thu hnuai, uknak hnuai ah nun ap aw in nun asi. Ziang hmuahhmuah cu sun khal poi tilo in Jesuh Khrih siar lo, kaihhngetmi zianghman nei loin leitlunah mikhual vekin nun asi. Ziang kan ngah? Ziangsi Pathian uknak hnuai ah nun ih a hlawknak?

Dungthluntu John in Pathian uknak hnuai ah nun tikah a hlawknak le thatzia pawl tawite in sim. Thupuan 21:1-4, 1Cun, van thar le lei thar ka hmu. Ziangahtile, van hmaisai le lei hmaisai cu an hloral ih, tiffinriat khal a um nawn lo. 2Cule, khawpi thianghlim, Jerusalem Thar cu, a pasal hrangih mawi zetih a ceiaiw mi mo vekin timtuahaw in van Pathian hnen ihsin a rung tum kha keimah John in ka hmu. 3Cun, van ihsin a ring zet mi aw pakhat in, “Ngai hnik, Pathian biakbuk cu minungpawl hnenah a um. Amah cu an hnenah a ceng ding ih, annih cu amai minung an si

ding. Pathian amah rori cu an hnenah a um ding ih, an Pathian a si ding. 4Cun, Pathian in mitthli hmuahhmuah kha an mit ihsin a hnulsak thluh hai ding. Cun thihnak a um nawn lo ding, riahsiatnak khal a um nawn lo ding. Tahnak si seh, na tuar si seh a um nawn lo ding. Zianghatile, thil hmaisapawl cu an hloral thluh zo,” a ti ka thei.

A tlunih Bible bungcang na siar tikah ziangvek in na lungsungah na ruat?

John in vanram thu a sim. Pathian uknak famkim in a thlen tikah, dokalhnak um loin Pathian tumtah le duhnak a famkim tikah, sual nak um loin Pathian duhnak a famkim tikah, sersiammi ziangkim parah sual in hmunnei nawn loin thim thuneinak le leitlun uknak a cem ih Pathian uknak in hmun a luahkhat tikah ziangvek asi ding timi mitthlam ah hmuh theih ding in simmi asi. Pathian in John hnenah hmuhnak a pek mi asi.

Pathian fate pawlin kan hmailam ah kan tawhteh lai dingmi kan nundan dingmi mitthlam ah kan cuan mi asi. A tuisan leitlun ah kan rawngbawlnak in kan zohmi, kan tawpna ding hmun asi.

Leitlun san tawpna hngak in a um men mi kan si lo, tumtahnak nei in kan thlennak ding hmun lam pan in a feh rero mi kan si sawn.

Leitlun kan nun sung cu Pathian in in pekmi can, talent, thilti theinak, thiltha ziangkim kan neih mi hman in Pathian ram karhzainak hrangah a nungmi, a cangvaimi, hna a tuanmi kan si sawn.

A hnuailam Bible bungcang pawl siar awla, Pathian uknak milesa (vanram milesa sinak citizen) na sivekin leitlun ah na tuanvo pawl ngan khum aw:

Mathai 22:23-40

Mathai 28: 18-20

John 17:20-26

Tirhthlah 1:4-8

A ra lai dingmi Pathian uknak sung lawng ah si loin atu leitlun nun khalah Pathian uknak sungtel kan sinak ruangah hlawknak kan nei asi. Kan sual ngaidamnak, Pathian thawn pawlkomnak, Pathian fale mibur pawlkom awknak ah lungawi nun diremnak kan nunpi in kan nompi asi. Lei le van, ziangkim sersiamtu Pathian thawn ruahban loin pehzawm pawlkom awknak kan nei asi.

Mi pakhatkhat rualpi thawn Khrihfa sinak ih umzia thu nan rel tikah, Pathian uknak sungtel, vanram milesa sinak ih umzia thu nan rel tikah a hnuai lam thusuhnak hi ziangtin na sang ding?

Khrihfa in ziang tuah ding tuanvo na nei?

Khrihfa in ziang na tuah lo ding?

**DUNGTHLUNTU LAMZIN
DISCIPLE JOURNEY**

**SESSION 11:
THLARAU THIANGHLIM THU ZIRNAK
The Doctrine of the Holy Spirit**

Thutak Key: Thlarau in Pathian fale pawl Jesuh Khrih hrang nung dingin huham cahnak a pek.

A hmaisah ah Pa Pathian thu le Fapa Jesuh Khrih thu kan zir zo. A tu cu Thiang Thlarau thu cipciar deuh in kan zir ding. Bible bungcang sirhsan mi pawl tla cu John 14:15-19, John 16:7-11. Bible thuthuk kan zir vivo vekin Thiang Thlarau sinak le a hnaturan pawl, zumtu nunah a cangvaih dan pawl kan zir ngah ding. A hmaisah ah Bible bungcang tarlang mi pawl siar nawn leuhleuh aw la Bible thu nal zetin theih tum aw.

ZOHSAL

A hmaisah ah Pathian uknak thu kan zir. Pathian uknak cu a tu ah le hmailam ah a thleng lai dingmi asi thu kan zir.

A hnuailam thusuhnak pawl nan group ah rel khawm uh.

Tuzarh sung zir dingmi siar ding pawl ziangmi pawl na tuah zo mi a um? Ziang a bang?

Bible na siar mi sung ihsin ziangmi na thinlung sungah a tang bik?

Thusut duhmi na nei maw?

Thlacam

Pathian thawn pawlkom awknak in zirnak thawk uhsi.

- Na nunah Pathian cu Thlarau in a cangvaih ruangah na lungawi aw.
- Pathian hnenah bawmnak dil aw la na sungah Thiang Thlarau hantuannak in ziangtin hna a tuan timi fiang sinsin in na theih thei nak ding hrangah thla cam aw.
- Pathian Thlarau bawmnak in Bible thutak na theih fiang thei nak ding hrangah thla na pin cam aw.

Zumtu nun zohfiah awknak

Zumtu nunah mahte lawng nung si loin kan nundan, kan can hmandan zangkim hi kan kiang naibik zumtu unau hnenah kan sim theih ih in cekfel a thu tuk. Curuangah nangmah group sungah Bible siar ding le zirnak pawl siar ding ziangtluk rin um in pakhat cio in nan tuah? Rel khawm uh.

ZARHKHAT SUNG TUAH DINGMI PATHIAN BIAKNAK

- Bible siar ding pawl siar theh aw
- Bulpak zirnak pawl hmang in bulpak Pathian thawn pawlkomnak in can hmang aw
- Thiang Thlarau in danglam zetin Pa Pathian duhzawng in Pathian be thei dingin in bawm. A hnuailam Bible bungcang pawl siar awla ciamciam ten thlacamnak thawn na nun ah nunpi aw: Eph. 5:18-21; 6:18. 1 Kor. 12:1-11, Rome 5:5.

BULPAK ZIRNAK

- Thlarau Thianghlim cu zo asi timi siar in zir aw.
- Thlarau Thianghlim hnatuan ziang asi, timi siar in zir aw.

Nunpi aw.

- A bur in nan zir theh hnu ah Thlarau Thianghlim in ziang tuahter alo duh timi na group sungah relkhawm uh. Na fiang hrih lo asile Pathian Thlarau in lo tuahter a duhmi lo theihter dingin nasa ten thlacam aw. Raltha zetin a lo hruainak thlun ngam dingin thlacam aw.
- Zohli in ngah: Kal. 5:16, Hihi ka sim a si, Thlarau in nung uh, cule tisa cakhiarnak cu nan tuahsuak hrimhrim lo ding.
- Thlarau Thianghlim in lam a lo hruainak pawl cabu ah ngan khum aw. Gal. 5:22-23 ah Thiang Thlarau in zumtu nunah a rahsuahter mi pawl tha ten siar aw la, ziangpawl na nun ah na thlasam bik, thlacam in na tulsam bikmi pawl thlacam dingah ngan khum aw.

ZARHKHAT SUNG BIBLE SIAR DING

Day 1: John 16:7-15

Day 2: Tirthlah 1:1-8

Day 3: John 14:25-31

Day 4: Roman 8:26-28

Day 5: Isaiah 11:2

Day 6: John 14:12-17

Day 7: Ezekiel 36:25-28

THUHMAIHRUAI

Thli a hrang tikah thlitha a um tin a thei nan thli cu nah mu thei lo. Jesuh in thli thu tathimnak ah a hmang.

Thli cu a duhduhnak ah a hrang. A thawm cu na thei nan, khui tawk ihsin a ra ih, khuiah a feh ti cu na thei ri ai lo. Zokhal Thlarau ih hrinnak a cotu cu cuvekin a si,” tiah a ti. John 3:8

Thli cu hmuh theih lo asinan a tha a cak zek vekin Thlarau cu mit in hmuh theih lo asinan huham a cak zetmi asi. Pathian in Thlarau in ziangkim a sersiam ih Jesuh thlan khur sung a um tikah Thlarau in a kai tho. Cuvek in Thlarau in zumtu pawl hrintharnak a pek, an sungah hna a tuan ih zumtu pawl Pathian hna tuan ding in a cangvai.

Zumtu hrekkhat Thiang Thlarau thu ah an fiang lo. Mi hrekkhat cu ruahdan zumdan bang aw lo ruangah Thiang Thlarau thu hi an ngaihsak lo. Mi hrek in an huphurh. Mi hrekin an hmang sual ih ziangkim an parah cangvaihnak dik lo tiang Thlarau an puh theu.

Thiang Thlarau ih sinak thu la a hnatuan pawl ziangvekin an lo zirh dah? Ziangtin Thiang Thlarau thu na theihdan asi?

Nangmai nun ah ziangvekin Thiang Thlarau cangvaihnak tawntehmi na nei?

Tuini ah kan tulmi cu Thiang Thlarau mal deuhdeuh asilo, tamsinsin kan tul asi. Thiang Thlarau hnatuannak hi kan tih ding asilo, phanding zianghman a um lo. Nitin zumtu Khrihfa nunah Thiang Thlarau lamhruainak, huham cahnak thawn Thlarau ih thuam mi kan si a tul sinsin asi.

BIBLE THUANTHU

Jesuh leitlun ah taksa in reipi a um nawn lo ding tikcu a thleng tikah a dungthluntu pawl a ko khawm ih thu a sim hai.

15“In duhdaw asile ka thupekpawl thlun uh. 16Cun, Pa ka ngen ding ih, anih in nan hnenih kumkhua um dingah Bawmtu dang a run lo pe ding. 17Anih cu thutak Thlarau a si. Anih cu leitlun mipawl in an hmu lo ih an theih fawn lo ruangah anih cu leitlun mipawl in an cohlang thei lo. Asinan, anih cu nan hnenah a um ih, nan sung khalih a um ding ruangah amah cu nan thei ding. 18Nu le pa nei lo bangin ka lo tanta lo ding. Nan hnenah ka ra ding. 19Reilo teah leitlun mipawl in in hmu nawn lo ding. Asinan nannih cun in hmu ding. Ka nun ruangah nannih khal nan nung ve ding. John 14:15-19

7Asinan thungai thu ka lo sim, ‘Ka feh ding cu nan hrangah a tha. Zianghantile, ka feh lo asile nan hnenah Bawmtu a rung lo ding. Asinan, ka feh asile amah cu nan hnenah ka thlah ding. 8Amah a rat tikah leitlun mipawl sual thu, dingfelnak thu le thuthennak thu a theiher hai ding. 9Keimah in zum lo ruangah sual thu a theiher hai ding. 10Ka Pai hnenah ka feh ding ih in hmuh nawn lo ding ruangah anih in dingfelnak thu a theiher ding. 11Hi leitlun uktupa thuthensak a si zo ruangah thuthennak thu a theiher ding. John 16:7-11

A tlun Bible bungcang in Thiang Thlarau thu ziang in zirh?

Hi leitlun ah Thiang Thlarau ih hnatuan pawl ziang mi thu sut duhmi na nei?

Pathian cu na hnenah cat bang loin um a duh. Ziangtin a cang thei? Thiang Thlarau hnatuannak in na sungah ceng in huham cahnak lo pek a duh, na theih tulmi pawl a lo zirh, Jesuh dungthluntu than a si thei nak ding hrangah a lo hruai, Pathian na rian ih amah na duhdawt in na nOMPI thei nak ding hrangah na sungah hna a tuan asi.

BIBLE THUAN THU SIMFIANGNAK

Thukom Pathian sungah pakhat asimi Thiang Thlarau thu kan theih fiang theinak ding hrangah Thiang Thlarau cu zo asi, timi thusuhnak sannak in kan thok pei.

1. **Thlarau Thianghlim cu bulpak (person) asi.** Thiang Thlarau huham cahnak, thilti theinak menman asilo, bulpak (person) asi. Jesuh in Thiang Thlarau thu a sim tikah "Amah" (He) tiah a sim John 14:15-19. A tong, mi a hruai, hriak a thih, bulpak sinak nei in a cangvaimi asi.

Bulpak zetin ziangtin Thiang Thlarau thawn kan pehtlaih thei ding?

2. **Thiang Thlarau cu Pathian asi.** Thiang Thlarau cu thumkom Pathian ah a pathumnak asi. Ziangtin Pathian pakhat si na cingin bulpak sinak pathum nei mi Pa Pathian, Fapa Pathian, Thiang Thlarau Pathian asi thei timi thu ah milai ruahnak in a ban lo mi Pathian sinak asi ih Bible Thuthiang ah in sim vekin kan rinsan, kan zumih Pathian in Bible thuthiang sungah Amah le mah a phuangsuh awknak kan zum asi.
3. **Thiang Thlarau cu Thutak asi.** Thlarau cu thutak hrampi asi. Thlarau cu thutak lo theifiang tertu asi. (John 14:17). A biktakin Bible Thiang ngansuak nak hrangah Thiang Thlarau ih hnatan asi.

2 Peter 1:20-21, 20Cathianghlim sung ih simsungnak thu hrimhrim hi mi pakhatkhat hrilhfiahnak ih si ra um a si lo ti hi a hmaisabikah thei uh. 21Ziangahtile, simsungnak thu cu milai duhzawng ih ra a si dah lo. Cu hnakin, Thlarau Thianghlim ih a hruai hai vekin, Pathian mithianghlimpawl in an rak phuang a si sawn.

Bible Thianghlim kan neih theinak cu Thiang Thlarau hnatuannak in asi. Bible thiang kan neihnak ding hrang lawng si loin zumtu pawl Thutak sungah mi a hruai ih Jesuh Khrih ah mi a hruai asi. "Lamzin, thutak, le nunnak" (John 14:6) ah Thiang Thlarau in zumtu pawl mi a hruai asi.

Tuini ah Thlarau Thianghlim in ziangtin Bible thutak kan theih fiang thei nak ding hrangah hna a tuan?

THIANG THLARAU HNATUAN ZIANG ASI?

A pahnih nakah Thiang Thlarau in tuisan ah ziang a tuah ih a tuan timi Bible in ziang asim, zir uhsi.

1. **Thiang Thlarau in rundamnak a tak in cangsuak ding in hna a tuan.** Rundamnak cu Jesuh Khrih zumnak in asi. Sihmansehla, Thiang Thlarau hnatuannak tel loin zohman Jesuh hnen an ra thei lo. Thiang Thlarau hrintharnak (John 3:6) in Jesuh Khrih ah rundamnak cu a takin zumtu nunah a cangsuak mi asi. Thiang Thlarau in zumtu thlarau ah hrintharnak a pek, nunnak a pek, sual theihfengnak a pek, thutak theihfengnak mi a pek asi.

John 16:7-11 zoh hnik uhsi, Thlarau Thlarau hnatuannak ziangtin na theih fiang?

Nangmai nunah Thiang Thlarau in ziangtin na soal a lo theihter ih Jesuh Khrih ah a lo hruai?

---

2. Thiang Thlarau in nun thlengnak a suahter. Thiang Thlarau in Jesuh Khrih ah hrintharnak a lo pek asilo, nun thianghlim nunah Jesuh hmuihmel bang sinsin dingin a lo thleng asi. Pathian in na sinak vek cekci in a lo duhdawt. Asinan a lo rundam tikah na sinak vek cekci in na thihtiang um dingah asilo, Jesuh hmuihmel bang sinsin dingin na nun a lo thleng duh asi. Thiang Thlarau ruangah zumtu cu nunro ihsin nun rah tampi nei thei dingin zumtu nunah hna a tuan, huham cahnak a pek. Cutin milai in a tuah thei lo mi, nunrah tampi nei thei dingin Thiang Thlarau in zumtu nun pitling dingin a bawm, a hruai asi.

Nitin kan nunah Thiang Thlarau huham cahnak a lang sinsin thei nak dingah ziang kan tuah thei mi a um?

Pathian a lo duhdawtnak tukih na sinak vek cekci a lo cohlang zo. Cutin Fapa Jesuh hmuihmel bang sinsin dingin na nun a lo thleng asi.

TUAH IN TEL VE AW

Nan group sungah then aw in mibur fate in thurel khawm uh.

Group fate in relkhawm ding 1: Thiang Thlarau in kan soal in theihter, kan nun in thleng, huham cahnak in pek, in hruai timi thu kan zir zo. Bulpak nun ah ziangvek zawn ah Thlarau Thianghlim bawmnak an tul, sualthup na tuah theumi, na thlah thei lo mi mizia tha lo, na sualnak phuang in mibur fate lakah khat le khat thlacam sak awknak in nan can hmang uh.

Group fate in relkhawm ding 2: Na zir zo mi pawl ziangtin a tak nunramah na nunpi ding rel khawm uh. Thiang Thlarau cu catbang loin a tak nunramah nunpi dingin mi a hruai. Tirthlah cabu sunga Thiang Thlarau in ziangtin a cangvai, mi a hruai, lamzin mi a hmuh, huham cahnak mi a pek, cantha sangka a onsak, thilmak phunphun a tuahmi pawl kan hmu. Pathian Thlarau in ziang tuah dingah lam a lo hruai timi na group sungah rel khawm au. Na theih mi a um lo asile Pathian THlarau in ziang lo tuahter a duh timi fiang dingin thlacam uh. Raltha zetin Jesuh dung na thlun thei nak ding hrangah lam a lo hruai asi.

Thlacam na dil duhmi pawl ngan aw:

JESUH LE THLARAU THIANGHLIM

Jesuh thu Bible in a sim tikah Thiang Thlarau thawn a pehtlah ringring.

- Jesuh suahnak thu ah Thiang Thlarau a tel (Mathai 1:18), Thiang Thlarau hantuan nak in fala thianghlim in fa a pawl
- Vancung mi Mary hnenah a lang tikah “Thlarau Thianghlim hnatuannak in fan a pawl ding tiah a sim
- Jesuh bapatism laknak Thiang Thlarau a lang aw (Matt. 3:13-17).

- Thlarau Thianghlim in nelrawn ramcar ah a hruai (Luke 4:1-14)
- Sermon hmaisai bik a sim tikah “Bawipa Thlarau cu ka parah a um” a ti (Luke 4:18)
- Thiang Thlarau huham cahnak in Jesuh cu thlankhur sung ta kaihthawh asi (Rome 8:11)
Jesuh leitlunah taksa in a rat tikah a hram thok ihsin a cem net tiang Thiang Thlarau hnatuan nak a lang ringring. Cuvekin nang le kei khal kan leitlun nun sungah Thiang Thlarau huham cahnak thawn kan sungah kanmah hmangin hna a tuan duh asi. Pathian tumtah mi na nunah a famkim thei nak ding hrangah na sungah Thiang Thlarau huham cahnak thawn a cangvai duha si.

Tuini ah Thlarau Thianghlim huham cahnak na nunah ziangvek in na hmuhtawnmi asi?

Jesuh vekin leitlun nunah na nung thei ve asi. John 2:6, 6Amah ah ka um a si, a titu cun Jesui nundan vekin a nung tengteng ding a si. Jesuh leitlun ah a rak nun vekin na nung thei, mi a rian vekin na rian thei, a duhdawt vekin mi na duhdawt thei. Asinan nangmai tisa sinak in na tuah thei mi asilo. Pathian Thlarau bawmnak lawngin na tuah thei mi asi.

BULPAK ZIRNAK

THLARAU THIANGHLIM CU ZIANG ASI?

Thlarau Thianghlim cu bulpak (person) asi. Jesuh Khrih leitlunah a rat hlan ah Pathian zumtu pawl tla Pathian an rak biak nan an nun a ro, an nun an thleng aw thei ngaingai lo. Cutikah Pathian in thinlung thar a pek ding thu a rak tiamkam. Cutin thil a cang theinak ding lamzin umsin cu Thiang Thlarau hnatuannak in asi.

Thinlung thar ka lo pek ding, thlarau thar nan sungah ka ret ding; lungto vekin a hakmi nan thinlung cu titsa vekin a nummi thinlung in ka lo thleng sak ding. (Ezekiel 36:26).

Pathian thutiamkam cia mi cu Jesuh in dungthluntu pawl hnenah Thlarau Thianghlim a run thlah tikah a famkim asi. Jesuh in amah an that hnu ah dungthluntu pawl mangbang vansang in an pangvai ding ti a rak thei cia. Curuangah thu a tiamcia ih amah vek bawmtu a ra dingih an tulmi ziangkim abawm ding, an hnenah a kumkhua in a um dingih a tlansan dah lo ding thu a rak tiamcia asi.

Jesuh a thawhsal tikah a dungthluntu pawl hnenah Jerusalem ah feh in a run thlah dignmi Thlarau Thianghlim rak hngak dingin thu a cahta. Cutin Penticost ni ah Thlarau Thianghlim a rung thleng in huham cahnak thawn a cangvai. Ralthatnak in an khat ih Thuthangtha an phuang. Nikhat ah mi 3000 an piangthar. Cuisi thok in Thlarau Thianghlim cu huham cahnak thawn milai thinlung sungah zumtu pawl nun thleng dingin tuini tiang hna a tuan sunzawm ringring asi.

Pathian thawn nan pehtlaih nak ah beidonnak harsatnak na nei maw?

Pathian Thlarau huham cahnak ah hngat aw thei lo dingin a lo kham tu a um maw?

Jesuh in Thlarau Thianghlim cu ruahnak petu (advocate) asi tiah a sim (John 14:26). Tong phunphun in an let ih a hrek cun “Thazang petu” “Nunsimtu” ti in tla an sim ih greek tongih a sim duhmi Thiang Thlarau cu “umpi ringring tu” tinak asi. Thiang Thlarau cu bulpak sinak nei in

nangmah thawn catbang loin a um rignring tu asi. A fuhbik tongleh dan cun “Bawmtu” asi. Thlarau Thianghlim cun na tulmi ziangkim a lo bawm dingih ziangtik hman ah alo tlansan dah lo ding.

Thlarau Thianghlim cu Pathian asi. Bible sungah hmun tampi ah a sim. Pathian ih thlarau ti khal in asim asi. (Seem 1:2). Bawipa Pathian ih Thlarau ti khalin kawh asi (Isaiah 61:1). “Zangfahnak Thlarau” ti khalin kawh asi (Zechariah 12;10). Thlarau Thianghlim (Sam 51:11); “Na Pa ih Thlarau (Mathai 10:20); “Thianghlimnak thlarau” (Rome 1:4); “Khrih ih Thlarau” (Rome 8:9); “A Fapa ih Thlarau” (Gal. 4:6); “Sunloinak Thlarau” (1 Peter 4:14); A kumkhua Thlarau “ (Heb. 9:14).

Bible sugnah Thlarau Thianghlim cu Pathian asi ti ka hmu. Thlarau Thianghlim hruainak vekin feh lawngah Pathian theithe i kan si. Thiang Thlarau thei timi cu Pathian thei tinak asi. Thiang Thlarau thu ngai timi cu Pathian thu ngai asi. Bible sugnah a sim vekin Thiang Thlarau cun Pathian sinak famkim a nei asi.

A kumkhua hmunmi asi:

John 14:16, Cun, Pa ka ngen ding ih, anih in nan hnenih kumkhua um dingah Bawmtu dang a run lo pe ding

Ziangkim theikim asi:

1 Kor. 2:10, 10Asinan Pathian in kan hnenah cumi cu a Thlarau in a phuanglang zo. Ziangah tile, Thlarau cun thil hmuahhmuah a hawlsuak ih, Pathian-ih thil thukpawl khal a hawlsuak a si.

Ziangkim huham cahnak nei asi:

Zechariah 4:6, “Thazang cahnak in silo, hriamhrei cahnak khal in si lo, ka Thlarau in asi.”

Ziangtik lai can khalah a um rignring mi asi:

Sam 139:7, “Na Thlarau ihsin khui tawk ah ka relh ding? Na hmaika ihsin relh nak ding a um lo.

Bible na siarnak in Thlarau Thianghlim thu ziang na zir ngah?

Thlarau Thianghlin in ziang a tuah?

Thiang Thlarau in rundamnak ah hna a tuan: Jesuh Khrih ah rundamnak kan co thei nak cu Thiang Thlarau hnatuannak in asi. Sual cu soal asi tiah in fiang ter. Jesuh ah in hruai. Rundam tul kan sinak in theiher ih Jesuh ah in khihhmuh cutin rundam kan si thei nak asi. Kan thlarau a thimi cu Thiang Thlarau in in sersiamthar sal, in bringthar sal tikah nunnak kan neih mi asi (John 3:6). Cutin tin thianfai, in kholhfai ih Pathian insang sungtel ah in canter. Cutin Jesuh Khrih ah kan dinhmun cu sankhuk in a himter asi. Jesuh dung kan thlunnak ah a kumkhua in Thlarau Thianghlim in in cencilh asi.

Ziangtik hmanah tantak mi na si dah lo ding. Pathian thawn nan then aw dah lo ding. Pathian Thlarau in a lo tlansan dah lo dingih Pathian Thlarau hnenah ihsin tlan hlohnak na nein awn lo ding.

Thlarau Thianghlim in kan rundamnak ah ziangvek in hna a tuan timi kan fiang sinsin nak ding hrangah a hnuailam Bible bungcang pawl siar aw la thusuhnak pawl sang aw.

Thiang Thlarau in kan hnenah ziang in theihter ti ah jesuh in ziang a sim? (John 16:13)

Thlarau in kan thinlungah ziang a umter? (John 16:8)

Thlarau ziang tuah theinak a lo pek? (1 Kor. 12:1-11)

Thlarau in na hrangah ziang a tuah? (Titus 3:5-7)

Thlarau in ziangvek in na dinhmun a hnget ter? (Ephe. 1:13-14)

Thlarau cu khui tawk ah a um? (1 Kor. 6:19-20).

THHLARAU CU NUN THLENG AWKNAK AH HNA A TUAN. Na pianthar ve ten Pathian thawn pehzwm awknak thar nunthar na nei zo. Pathian thawn pehzawm awknak thar na neih thei nak cu Thiang Thlarau hnatuannak in asi. Thiang Thlarau cu sual cu sual asi tiah lo theihter tu asi ih Jesuh ah lo hruaitu, nunnak lo petu, Pathian insang sungtel ah lo canter tu asi. Cuitlunah na nun lo thlengtu khal asi. A hnuailam Bible bungcang pawl siar in nun thleng awknak ah ziangtin Thlarau hna a tuan timi zohfiah uhsi, zir uhsi.

Pathian Thlarau in na nun a lo thleng:

Roma 8:5-8 siar awla, Pathian Thlarau in ziangtin na nun a lo uk, control?

Pathian Thlarau in a lo hruai:

Rome 8:12-17 siar awla, ziangvek dinhmun ah a tak in an tawntehmi ah Pathian Thlarau in lam a lo hruai?

Pathian Thlarau in huham cahnak a lo pek:

Tirhthlah 1:8, 1 Kor. 12:4-7 siar awla, ziangzawn ah Pathian hman tlak lo na sinak pawl na thei aw aw?

Himi Bible bungcang pawlin ziangtin Thlarau in huham cahnak a lo pek in nangmah in na tuah thei lo mi tuah thei dingin a lo cakter ti a lo theihter?

Thlarau in na sual a lo theihter, Jesuh ah a lo hruai, nunnak thar a lo pek, Pathian insang sungtel ah a lo canter. Na nunnak sunglam ihsin pawnlam tiang a lo thleng. Jesuh hmuihmel bang sinsin dingin a lo thleng. Nitin thuthluknak tuah thei dingin fimnak na tulmi alo bawm. Nunthleng

tulmi pawl thleng thei dingin a lo bawm. Thiltha tuah duhnak thinlung a lo neither, Pathian duhnak halnak hiarnak a lo neihter. Lungawinak, hngam, daihnak, thatnak, rin umnak, thatnak, tangdornak, tuarfainak, nunnemnak, sup awk theinak, pawl na nunah alo neihter. Pathian rian dingin a lo bawm, midang duhdawt thei dingin a lo bawm asi. Cutin mdiang hnenah Jesuh thu simsawng thei dingin a lo bawm asi. Nangmah te cahnak in na tuah thei lo, na nun na thleng thei lo, Pathian duhmi na tuah thei lo. Thlarau in a lo bawm, a lo cakter a tul asi. A lungawi mi khrihfa nun cu Thlarau in a khatmi nun asi. Nitin Pathian Thlarau thawn a fehtlang tu cu lungawibik, hlawhtlignbik, nun diremnak asi.

**DUNGTHLUNTU LAMZIN
DISCIPLE JOURNEY**

SESSION 12

KAWHHRAN THU THURIN ZIRNAK

Key: Pathian mi pawl burkhawm aw in an tong aw ih tumtahnak thawn an thendarh aw aw.

Kawhhran member dinhmun in kawhhran timi ziang asi ih ziang tumtah in ziang tuah ding asi timi fiang zetin na theih ding a thupi tuk asi. Tuitum zirnak ah kawhhran timi thurin zirnak pawl na zir ngah ding. Heb. 10:19-25 sungah Bible Pathian Thuthiang in Khrih ih ruangpum asi mi kawhhran thu ziang in zirh timi pawl na zir ngah ding. Kawhhran timi cu Pathian mi pawl mibur pawlkom din in a burkhawm aw mi asi ih cutin Pathian tumtah hnatuan tuansuak dingin community le leitlun kipah a tekdarh aw mi asi.

ZOHSALNAK

A hmaisai ah Thiang Thlarau cu zo asi ih ziangvek huham cahnak a nei timi thu kan zir. Thiang Thlarau cu hrinthar kan sinak ah siseh kan nun thleng awknak ah siseh a cangvai. Cutin Thiang Thlarau cun kawhhran hmaisai a rak din thok tikah zumtu pawlin raltha zetin Thuthangtha an sim suaknak ding hrangah huham cahnak pek in a rak cangvai timi thu khal kan thei asi.

A hnuailam thu pawl nangmah le na group pawlin ciamciam ten ruatin relkhawm hnuk uh.

Tuzarh sung tuah dingmi lakah ziang pawl na rak tuah, Bible siar ding le bulpak zir ding pawl na tuah mi lak ihsin ziang sim duhmi na nei? Ziang na bang?

Bible na siar tikah ziangmi na zir ngah ih ziangvek nun danglamnak na nei?

Thusutduhmi na nei maw?

Thlacam

Thlacamnak in hram thok a.

- Thiang Thlarau in tuini ah na cankim in na sungah cangvai dingin Pathian hnen thlacam aw.
- Pathian in a kawhhran sungah ziangtin hna a tuan ih a cangvai tin a theih fiang thei nak ding hrangah na thinlung le tuahnak sangka ong aw dingin thlacam aw.
- Jesuh Khrih ih tumtah le hnatuan tuansuak asi thei nak ding hrangah na zirnak ah theihthiamnak na tulmi fimnak dil aw.

THUHMAIHRUAI

Hmun tampi ah zumtu mibur pawlkom khawm aw dingin cozah lam ihsin hremnak an tong, harsatnak a phunphun an nei na cingin Pathian an thanthat. Kawhhran hmaisai pawl cu hremnak, harsatnak an rak tong na cingin Jesuh Khrih ruangah an rak tong aw ih an pumkhawm aw theu asi.

“Kawhhran” timi tongfang na theih tinte na thinlung sungah ziang a lang bik?

ZARHKHAT SUNG TUAH DINGMI

Mibur in Bible zirnak na neih lawng si loin na group leader tla rawn aw la ziangtin thlarau nun cangvaihna ah na tel thei ding timtuah aw.

Pathian biaknak

- Bible siar ding a lo pek mi pawl siar aw
- Pathian thawn bulpak pawlkomnak in na can hmang ringring aw
- Kawhhran in a phunphun Jesuh biaknak kan nei theu. Pathian Thuthangtha sim/ngai in, Bible siar, thlacam, Bawipa zanriah, baptism, kawhhran program a phunphun in Pathian biaknak can hman asi. Kawhhran in Pathian biaknak program a phunphun a hman vekin ziangtin Thuthangtha cu ziangtin phuansuah asi? Tuzarh sungah zumtu **dang pawl thawn Pathian bia in na tikcu can hmang aw.**

Bulpak zirnak

- Pathian thu siar in zumtu dang pawl thawn Pathian fale pawl tawn khawmnak ah na can hmang aw.
- Pathian thu siar in zumtu dang pawl thawn Pathian tumtah hrangah Thuthangtha karhzainak hrangah tuzarh sungah tel ve aw.

Nunpi aw

- Siar aw: Heb. 13:7, 7Pathian thu nan hnenih a lo simtu, nan hotupawl cu cing ringring uh la, an nuncan rahsua tla cu ruat in an zumnak cu cawng uh. .... 17Ziangahtile, annih cun an hnatuandan Pathian hnenih rel theh leh ding an si bangin nan thlarau an kilkhawi a si. Thinnatnak thawn si loin, lungawinak thawn lo kilkhawi hai seh. Ziangahtile, an thin a nat asile nan hrangah hlawknak a um lo.

A tlunih Bible vekin kawhhran sungah thuthangtha simtu, dungthluntu tuahtu hruaitu pawl parah ziangtin na pehtlaih ding, ziang tuah ding tuanvo na nei?

Tuzarh sungah pastor lole thlarau lam ah a lo hruaitu, na nunnak ah a lo ciahneh biktu, na thlarau nun thangso dingin a lo hruaitu bik na timi mi pakhat hnenah email in maw, text message in maw lungawithu sim aw, ca kuat aw. Rin um zetin Pathian thu a simnak parah siseh na thlarau nun thangso dingin a pek awknak parah lungawithu sim aw.

- Zohlo in ngah: heb. 10:25, 25Mi hrekkhat tidan vekin, kan khawmawknak bansan loin, pakhat le pakhat thazang peawtawn uhsi. Ni cu a nai deuhdeuh ti nan theih bangin thazang peaw sinsin uh.
- Na nitin thlarau khualtlawnnak lamzin thu ca ah ngan khum aw. Pathian thawn bulpak can fianhrial hmang aw la, na kawhhran sungah ziang a cang, Pathian Thlarau cangvaihna pawl ca ah ngan khum aw. Na hmuhtawn mi ah na lungawi zet tla si thei, lole na thinnatnak tla a um asi thei. Ca ngan awla, Pathian hnenah cakuat ngan khum aw. Kawhhran sungah thinnat termi, thinna an um pang asile Pathian hnenah damnak hrang thla cam aw la, duhdawtnak lungawinak sawn in airul dingin thlacam aw.
- Tuah duhmi dang a um maw ngan aw:

BIBLE SIAR DING:

A hnuailam Bible bungcang pawl siar awla, na siar phah ah Pathian in a lo theihtermi, na lungsung fiang mi pawl a hnuailam ah ngan aw.

Day 1: Kol. 3:12-17

Day 2: Tirthlah 2:37-47

Day 3: Ephsians 2:13-22

Day 4: Romans 12:4-8

Day 5: Ephesians 4:1-16

Day 6: 1 Korin 16:10-24

Day 7: Romans 16:17-20

BIBLE THUANTHU

Kawhhran din thok pekte ah huhcam cakzetin cangvaihnak a rak um, Pathian in a dinsuahmi a rak si ih thlarau hlo hrintharnak an co. Milai nun thleng awknak a suak. Thuthangtha simsuah asi. Leitlun mipahun tintian hnenah Jesuh Thuthangtha sim dingin an fehsuak.

Cuticing cun kawhhran hmaisa hnenah pumkhawm awk hngilh lo dingin theihter an tulcan a rak um ve. Hebru cakuat sungah zumtu pawl pumkhawm awk daithlan lo dingin simfialnak a rak um.

19U le nau tla, Jesui thisen zarah hmun Thianghlimbik ih lut dingah ralthatnak kan nei ih, 20cucu a taksa a si mi puanzar hmang in nundan thar le nundan nung in dinsak zo ruangah le 21Pathian sungkua tlunah Puithiam Lubik kan neih ruangah, 22kan thinlung ih sia le tha theihnak tha lo cu thehfaisak zo a si ruangah le kan taksa khal cu tithianghlim ih khawhsak zo a si ruangah zumnaknget famkim nei in le thinlung dik pu in Pathian naih uhsi. 23Thutiamtu cu a rinum ruangah kan phuan mi kan zumnak hi hnin dualdo loin kaihngget uhsi. 24Duhdawtnak lamah le hnañuan tha ñuannak lamah pakhat le pakhat cawkthoaw dingin ngaihtuah uhsi. 25Mi hrekkhat tidan vekin, kan khawmawknak bansan loin, pakhat le pakhat thazang peawtawn uhsi. Ni cu a nai deuhdeuh ti nan theih bangin thazang peaw sinsin uh. Heb. 10:19-25.

A tlunih Bible na siar tikah na thinlung sugnah ziang a lang hmaisa bik, ziangtin na ruat?

**“Duhdawtnak lamah le hnañuan tha ñuannak lamah pakhat le pakhat cawkthoaw ding”
timi cu a tak in nunpi dingah ziangvek umzia a nei?**

Kan zir vivo vekin a tlunih Bible bungcang in Kawhhran ih umtu zia, member pawl umtu dan ding pawl kan zir vivo ding.

BIBLE THUANTHU LAILANG KAWHHRAN TIMI CU ZIANG ASI?

Kawhhran timi cu pawlkom asilo, mit in hmuh theih mi biak inn khal asilo, milai tawn khawm awknak menmen khal asilo. Mi pakhat cu taksa in hrinmi asi a tul vekin thlarau lamah Jesuh Khrih ah hrinthar (John 3:3) asi tikah Pathian insang sungtel asi-kawhhran member asi cih. Kawhhran, Pathian insang sungah Pathian cu kan Pa asi (Kal. 4:6), Jesuh Khrih cu kan unau lakah upabik asi (heb. 2:11), khrihfa zapi pawl cu kan unau an si (I Kor. 7:15), cutin kan zapi ten Pathian insang sungtel kan si ciar (Kal. 6:10).

Taksa in insang pakhat ah fale pawl an pitlin tikah Indang an tlei tikah insang ihsin an hlo lo, insang thar an karhzai ter asi. Cuvek in kawhhran khal asi, kawhhran a kahrzai vivo tikah Pathian insang sungtel an si ringring.

Kawhhran sungtel Pathian insang sungtel na sinak thlawsuah ziangtin na hrangah man nei asi?

Kawhhran member si lawng a tawk lo ih Khrih ih dungthluntu mibur lakah telve tu si ding khal a thupi ngaingai asi. Pathian insang sungtel (universal church) member si lawng si loin Jesuh Khrih dungthluntu local church member si tengteng a tul fawn asi. Local church cu ziangvek asi tile hmun nai ah a um khawmmi Pathian fale pawl tumtahnak nei in an tongkhawm aw ih

community pakhat mibur pakhat pawlkom awknak an nei cutin tumtah nak Pathian hnaturan tuan suak dingin an tekdarh aw asi.

Local church ah member si loin mahte a fal in um tikah ziangvek a thleng thei?

A tlunih “Kawhhran” timi thu simnak hlei ah kawhhran thu ziangmi na bet duhmi a um hrih?

COMMUNITY MIBUR DIN IN AN TONG AW KHAWM IH PATHIAN TUMTAH HRANG AN THENTHEK AW

Kawhhran timi ziang asi timi kan sim, kan zir ngah zo vekin kawhhran ih umzia, a tumtah, le hnaturan ding pawl ziangvek asi ti zoh vivo uhsi.

Kawhhran cu Pathian ih kawhhran mi, mibur an si. Kawhhran hmaisai pawl cu zumtumibur tong khawm aw an si. Pathian Thuthangtha an sim, hrinthar mi an si, nun thleng mi an si. Then theih lo mi a pehtlahi aw mi an si. An neihmi sumsaw kawhhran ah an rak kengih a tlasam zual pawl an bawm. Thiang Thlarau a cangvai hih cak zetin hna an tuan. Tikcu an hmang tlang, ti le rawl an ei tlang, thazang an pe aw tawn. Pathian an be tlang.

Kawhhran hrangah mangbangza tikcu can a rak si.

Tirh 2:41-47 na siar tikah ziangmi thu in na thinlung a lo khawih in hmual a nei bik?

Santhar kawhhran pawl in kawhhran hmaisai pawlih tawntehmi vek mibur pawlkom nak nei thei lo dingin ziangpawl in a dal/kham?

Kawhhran cu mibur tong khawm aw dingin lawng in kawh mi asilo, tumtah nei in tekdarh aw dingin kawhmi asi fawn. Jesuh Khrih dung kan thlun vekin midang dungthluntu ah kan tuah ve ih cutin an nih in midang jesuh dungthluntu ah an tuah vivo asi. Dungthluntu va tuah sin ding cu Jesuh ih thupek neta bik asi.

19Curuangah va feh uh la, miphun hmuahhmuah cu ka dungthluntu ah va tuah uh. Pa le Fapa le Thlarau Thianghlim hmin in baptisma va pe uh. 20Nan hnenih ka lo pek mi thupekpawl hmuahhmuah kha thlun dingin va zirh uh. Cule, ngai hnik uh, san cem tiangin nan hnenah ka um ringring ding,” tiah a ti. Amen. (Mathai 28:19-20).

Na umnak community sungah Thuthangtha karhzai ter ve dingin kawhhran in ziang alo tuahsak?

Santhar nunphung ah kawhhran in tam sinsin midang a ciahneh theinak ding hrangah ziangin a kham/dal?

TEL VE AW

Kawhhran ih sinak langtertu cangvaihnak pahnih a um: 1) zumtu mibur pumkhawm awknak, 2) le tumtahnak thawn tekdarh awk asi. Pathian be ding, khat le khat thazang pe aw ding, zir ding in an tong khawm aw ih Pathian tumtah hnaturan tuansuak ding in an tekdarh aw asi. Bible in asimmi vekin kawhhran famkim neih kan duh cio. Buainak, thansohbet tul lo in famkim zet mi kawhhran awlsam zet vek a bang. Asinann kawhhran cu mi famkim lo pawlin mi famkim lo kawhhran member pawl an kaihruai. Mibur tonkhawm awk tikah ruahban hmuhdan pomdan duhdan, cangvaihnak bang aw lo an um ringring. Sihmawnsehla Pathian fate zumtu dinhmun in ngaidamnak, theihthiam awknak in an pehtlaihna tuahtah asi ringring theu. Insang pakhat hman a famkim a um lo. Asinan insang hrekkhat cu an harsatnak, buainak pawl an rem khawm ih thansohnak remdaihna hawl in lungawi soparah a rualin an thangso, an tlangtlang. Kawhhran khal cuvek thotho asi.

Na hmuhtonmi pawl na group sungah sim in ruat khawm uh.

Kawhhran sungah ziangtin duhdawnak, ngaidamnak, zangfahnak, nunpi in kalhki nak pawl remdaihna tuahtah in tumtah pakhat hrang hnaturan tuan suak asi?

Tahthimnakah:

Case #1. Kawhhran member pakhat cu langhngan zet in Bible in sual a timi nuncan ziaza thawn a nung asile ziangtin na (kawhhran in a) tuahtah ding?

Case #2. Kawhhran hruaitu pakhat cu langhngan zet in Bible in sual a timi nuncan ziaza thawn a nung asile ziangtin na (kawhhran in a) tuahtah ding?

Case #3. Kawhhran sungah mibur hrekkhat in kawhhran cangvaihnak, Pathian biakdan, kaihruidan, praise and worship, tvp an soisel ciamco tikah ziangtin kawhhran in (nangmah in the na) a tuahtah ding?

--

Thlacam dil tuhmi pawl dil aw:

JESUH KHRIH MO

Jesuh ih a kawhhran a duhdawt. Kawhhran cu Jesuh ih mo tiah kawh asi. Ephesian 5:25-27 ah Paul in ziangtluk in Jesuh in kawhhran a duhdawt timi thu a sim. Jesuh in kawhhran hrangah a nunnak a pek, harsatnak a tuar, kross parah thihnak tiang a tuar. Cutin amah thawn pawlkomnak nei thei ding in a tulmi man pawl a pek famkim asi.

Nupi nei pekte mipa pakhat in ziangtluk a nupi, mothar a duh. Mopuai tuah tikah mopa in mono cu mopuan thawn a ra lut a zoh ih a mit thi zetin a zoh. Mopuai tuahnak ah a hmaikhuh a hlip sak ih duhdawtnak zungbun a bun ter. Mi zapi hmaiah a zahpi loin a uang aw zet sawn asi. Nunau tampi lakah a damsung nupi dingah a hril ih mipi hmaiah a dinpi asi. A nupi humhinnak hrang ahcun amai nunnak pek khal a tih lo asi. A nupi thawn an umnak ding inn a timtuah cia diamdi. Cuticun a nupi duat a duhdawtnak cu a cem dah lo dingmi asi. Cuvek in Jesuh in kawhhran a duhdawtnak cu tahthim asi. Kawhhran hrangah a nun a pek, Jesuh in amai thisen in a lo tlen asi. (1 Peter 1:18-19) a kumkhua daih in duhdawtnak thutiam a a lo tiam zo asi. (Matha 26:28). Na sual a lo thianfai ih amai hmai ah mifel famkim, mi thianghlim ah a lo canter asi. (1 John 1;9). Ni khatkhat ah a ra kir sal dingin nangmah a lo hruai ding asi.

Thupuan 19;6-7 ah san neta thu a sim. Jesuh Khrih a ra sal dingin monu a ra hruai ding asi. A kawhhran a hruai khawm ding asi. A tang ah in pom dingih Pa hnenah vanram ah a kumkhua in kan um tlang ding asi. Cutluk in Jesuh in a kawhhran cu a duhdawt asi. Cucu Jesuh in a lo duhdawtnak thukzia asi.

Jesuh in a kawhhran a duhdawtnak thu na ruat tikah ziangtluk in na thinlung alo hngawr? A duhdawtnak cu ziangvek in na thinlung sungah hmun a nei?

Jesuh in kawhhran a duhdawt ih a thianfai asi. Jesuh Khrih ah Pathian insang sung tel na si tikah Jesuh in Pathian hnenah a lo hruaikir sal lawng si loin a lo thianfai theh asi. A sung le leng, nunhlun pawl, a thurhnawm, a bal mi pawl a hlo theh ih amit hmuh ah mi thianghlim famkim na si zo. Cuihleih ah Jesuh in a kawhhran a duhdawt tuk ruangah ziangtik hmanah a tlansan lo ding thu a tiamcia asi. Pa Pathian in nulepa nei lo (hngaktahfa, ophan) a nei lo. A milesa a tlansan dah lo asi. A lo dungtun dah lo ding. A kumhwa in Amai ta na si.

BULPAK ZIR AWKNAK

PATHIAN FALE PAWL MIBUR PAWLKOM IN AN TONG AW

Kawhhran cu Bible sungih community zumtu mibur asi. Tirhlah 2;42-47 ah Bible sungih zumtu mibur community cu ziangvek asi ti a lang.

Tirhlah 2:42-47. 42Cule apostolpawlih zirhnak ah le pawlkawmawknak ah, sang phel le thla cam in fekten an umpeh vivo. 43Mi hmuahhmuah in Pathian an tihzah ih, apostolpawl in mangbangza le hmingsinnak tampi tla an tuah. 44Zumtupawl hmuahhmuah cu hmunkhat ah an umkhawm ih, ziangkim an neih mi an tawmaw. 45Cule thilpawl le an thil neih mipawl cu an zuar ih an taldan cio vekin an zuar man sum cu an zaten an zemaw. 46Ni tin lungrualten temple kulh sungah an tawngkhawmaw. Inn khat hnu inn khat ah sang an phel ih, lungawi le tangdawnak thinlung thawn rawl an eikhawm. 47Pathian an thangthat ih, mi hmuahhmuah hnenin mithmaiṭha an ngah. Cule ni tinten Bawipa in rundam mipawl cu kawhhran ah a bet vivo.

Cang 42 ah Bible sung mibur pawlkom thu key pali zoh hnik uhsi.

- 1. Kawhhran cu Dungthluntu pawl zirhnak ah a thum aw aw.** Kawhhran mibur ih key pakhat cu Pathian thu zirh le sim mi thlunin an nun an ap aw.

“U le nau tla, tui canah Pathian hnenah le a lo tuaht̃ha theitu le mithianghlimpawl hmuahhmuah lakah ro co ding khal a lo pe theitu amai zangfahnak thu sungah ka lo ap a si.” (Tirhthlah 20:32) a ti tikah kawhhran ih Pathian thutak simmi le zirhnak pawl thu a sawh duhmi asi.

Pathian thutak simmi le zirhmi ah nun ap awknak ruangah kawhhran sungah ziangvek thlarau lam nun thansohnak na hmuhmi a um?

Paul in “a lo tuaht̃ha theitu le mithianghlimpawl hmuahhmuah lakah ro co ding khal a lo pe theitu” a timi hi ziang ti duhcan asi?

- 2. Kawhhran cu pawlkom awknak ah pum an pe aw.** Pathian thu lawngah an nun an hlan si loin pawlkom awknak hrang khalah an pumpe aw asi. An nun an tawm aw tawn asi. Biak inn ah colhni voikhat ra suak in kirsal lualli men asilo. Pawlkom awknak timi cu khat le khat thuk zetin sihcih awknak, pehtlah awknak, ngaihven awknak, nun tawm awknak, thuthangtha hrangah tuantlangnak pawl a tel asi.

Khrihfa pawlkom awknak diktak cu ziangvek asi ding tiah na ruat?

- 3. Kawhhran cu Bawipa zanriah tawm awknak ah an hlan aw.** Himi Bawipa zanriah tawm awknak hi zanriah kilkhawm nak vek fangfang ah an ruat theu. Cucu kawhhran hmaisai pawlin an rak tuaht̃ mi asi ko. Tirhthlah 2:46Ni tin lungrualten temple kulh sungah an tawngkhawmaw. Inn khat hnu inn khat ah sang an phel ih, lungawi le tangdawrnak thinlung thawn rawl an eikhawm. Tirhthlah 2:42 ah a simmi hi Bawipa zanriah kilkhawmnak, Jesuh Dungthluntu zumtu pawlin Jesuh thihnak, an phumnak, le a thawhsalnak theih hngilh lonak hrangah an hman theu mi thu a sim asi.

Ziangruangah zumtu Khrihfa hrangah Bawipa zanriah kilkhawmnak ah tel in Jesuh Khrih ih THuthangtha theihter awk sal ringring hi a thupi?

Zumtu Khrihfa pawlin thildang ah teh ziangtin Jesuh thing kross parah a thihnak, pumpek nak pawl theihter awknak an tuaht̃ thei ding?

- 4. Kawhhran cu thlacam nak ah an ap aw asi.** Kawhhran hmaisai cu thlacam mi kawhhran asi. A cancan cu mahte fianhrial in thla kan camcan a um a tul (Math. 6;6) nan can tampi ah kawhhran ah zumtu mibur suak khawm in thla cam khawm a tul tuk asi.

Na umnak kawhhran sungah a thlun ih simmi zumtu mibur umkhawmdan pawl ziangmi bik hlawhtling zetin nan nunpi? Ziangruangah a hlawhtling bik asi pei?

Na umnak kawhhran thansohnak hrangah ziangmi bik ah nangmah rori na tel ve in na thawhsuak ve, tuanvo na lave thei ding?

PATHIAN FALE PAWL TUMTAHNAK NEI IN AN THENTHEK AW

Kawhhran zumtu hmaisaw pawl in Jesuh thupek cu thungai thlak in an nunpi asi. Kum 2 sungah Jerusalem cu Thuthangtha thawn an khat ter (Thirh 5:28). Kum 5 sungah kawhhran tampi an din (Tirh 9:31). Kum 19 sungah leitlun ling an let ter (Thirh 17:6), ih kum 29 sungah an theihban cin leitlun pumah Thuthangtha an karhzai ter asi (Kol. 1:5-6).

Ziangmi in na thinlung a lo lak bik?

Kawhhran hmaisaw pawl ziangruangah Thuthangtha karhzai ter nak ah an hlawktling zet asi pei?

Kawhhran hmaisaw pawlin Jesuh thupek ropi cu thungai thlak in an nunpi ih Thuthangtha an sim asi. Cuvek in tuisan kawhhran tla in Jesuh Thupek Ropi cu thungai thlak in nunpi in leitlun deng tiang Thuthangtha an sim asi. Curuangah missionaries, nunau mipa, college tlawngta pawl, insang, can tawi missionaries, volunteers hnatuantu pawl leitlun deng tiang feh in Thuthangtha an sim roero asi.

Nunnak thutak simsuak ding cu kawhhran ih hnantuan asi. Jesuh Khrih ih palai (embassador) kan si (2 Kor. 5:20-21). Ambassador pawl cu ramdang ah an um vekin kannih tla leitlun ah mikhual, ramdang mi kan si ih kan rammi sinak (citizenship) cu vanram asi. Leitlun kan um sungah kan hmuhtawmmi pohpoh hnenah Krih ih palai kan si ih Thuthangtha thei lo tu hnenah Thuthangtha kan sim vivo asi. Jesuh Khrih Thuthangtha sim hi kawhhran hrangah canpual tha ropi asi ih tuanvo tumpi khal asi.

Zosi na hnenah Thuthangtha sim hmaisaw bik tu?

Kawhhran in Thuthangtha sim hi thungai thlak in tuanvo alak a tulnak hi ziangruangah asi?

Paul in Khrih ih Thuthangtha cu mikip hnenah sim dingin tuanvo ka nei asi a ti (Rom 1:14). Raltha zet in Thuthangtha asim, ziangah tile Thuthangtha cu “a zumtu pawl rundamnakh hrangah Pathian huham cahnak” asi (Rom 1:16). Jesuh Khrih Thuthangtha zumtu pawl cu Pathian in tuini khalah an nun a thleng roero asi. Paul in hitin a ngan:

2 Tim. 2:2 Cule, thutheitu tampi lakah ka hnenah ihsin na theih mi thupawl kha mirinum, midang va zirhsawngsin theitu dingpawl hnenah kawltter aw.

Paul in Timothu hnenah ziangthu a sim? Tuisan zumtu kan hrangah ziangvek in kan nunpi ve thei ding?

A hnuailam Bible cang pawl siar awla Thuthangtha karhzai ter ding thu ziang an sim ih tuisan zumtu nang le kei in ziangtin kan nunpi thei ding ngan aw.

1 Thesolonika 1:6-8, 6Cun, harsatnak nasazet tuar in Thlarau Thianghlim ihsin lungawinak thawn thu cu nan rak cohlang ih nannih cu kanmah le Bawipa cawngtu ah nan cang. 7Curuangah nannih cu Masidonia peng le Akhaia peng ih zumtupawl hmuahhmuah ih zohthim mi nan si.8Ziangahtile, nan hnen ihsin Masidonia peng le Akhaia peng lawngah Bawipai thu cu a thang lo ih, hmun tin khalah Pathian lamih nan zumnak cu a thangsuak a si. Curuangah zianghman kannih ih rel a tul lo.

1 Tim 2:3-4, 3Ziangahtile, himi cu in Rundamtu Pathian hmaiah a tha ih cohlan tlak a si.4Pathian cun mi hmuahhmuah rundam ih an um ding le thutak an theih ding a duh.

Thupuan 7:9 9Himi hnuah ka hun zoh ih, ngai hnik, zohman ih siarcawklo mi burpi ka hmu. Cui mi burpi cu phun kip le hrin kip le mi kip le tawng kip ihsi a ra mi an si. Kawrfual var hruh in an kut in tumkau hnah an keng ih, laltokham hmai le Tuufano hmaiih an din kha ka hmu.

Ziangtin tuisan kawhhran pawl Thuthangtha karhzai ter dingin ziangtin kan thek darh aw thei ding? Ruahnak tampi ngan aw.